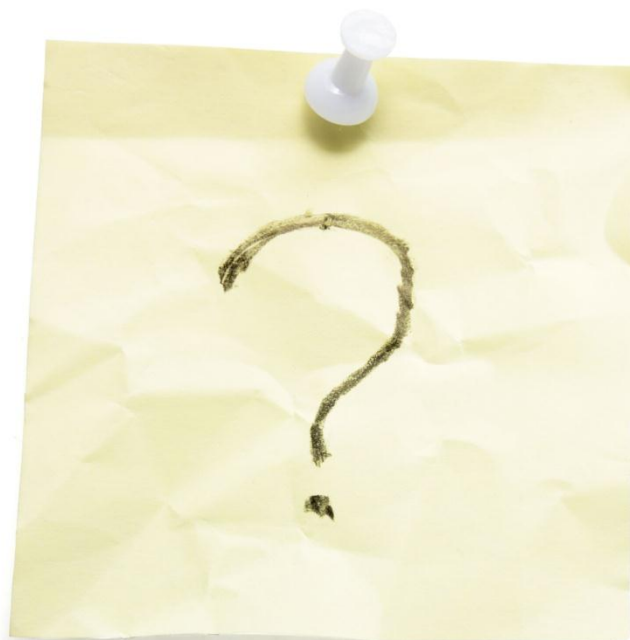

Analiza w sprawie potencjalnych skutków gospodarczych wprowadzenia w Polsce systemu jednolitej ochrony patentowej

Spis treści

1. Podsumowanie.....	3
2. Słownik skrótów	7
3. Wprowadzenie	8
3.1. Patent europejski o jednolitym skutku.....	8
3.1.1. Sprawy sądowe rozstrzygane przed Jednolitym Sądem Patentowym	14
3.1.2. Okres przejściowy	20
3.1.3. Korzyści dla innowacyjnych firm zainteresowanych ochroną swoich rozwiązań w wielu państwach UE wynikające z wprowadzenia patentu europejskiego o jednolitym skutku.....	21
3.2. Obecna sytuacja – dane statystyczne.....	24
4. Analiza kosztów i korzyści	28
4.1. Metodyka analizy kosztów i korzyści.....	28
4.2. Analiza interesariuszy	30
4.2.1. Szanse, zagrożenia, zalety i wady dla MSP wynikające z jednolitego systemu ochrony patentowej	31
4.3. Analiza wpływu.....	34
4.3.1. Opis analizowanych opcji.....	34
4.3.2. Analiza korzyści.....	36
4.3.3. Analiza kosztów.....	39
4.4. Analiza kosztów i korzyści.....	44
4.4.1. Zastosowane założenia metodologiczne	44
4.4.2. Analiza korzystania z informacji patentowej, w tym obcojęzycznej, przez MSP, ośrodki naukowe i inne podmioty i jej dostępności w różnych językach	48
4.4.3. Analiza funkcjonalności projektowanego systemu tłumaczeń maszynowych dokumentacji patentowej, w tym analiza kosztów tłumaczenia patentu europejskiego i jego wpływ na koszt uzyskania ochrony wynikającej z patentu europejskiego dla MSP.....	50
4.4.4. Oszacowanie liczby potencjalnych spraw sądowych z zakresu patentu jednolitego i patentu europejskiego wynikających z systemu jednolitej ochrony patentowej oraz szacunkowe (potencjalne) koszty sporów sądowych.....	53
4.5. Kalkulacja kosztów i korzyści – porównanie opcji.....	55
5. Spis tabel, wykresów i schematów	61
5.1. Spis tabel.....	61
5.2. Spis wykresów.....	61
5.3. Spis schematów	62
Aneks 1. Studium przypadków	63
Przypadek małej firmy z branży produkcyjnej.....	63
Przypadek małej firmy z branży ochrony środowiska	63
Przypadek dużej firmy z branży energetycznej	64
Aneks 2. Wykorzystane metody pozyskiwania danych.....	65
Desk research	65
Ankiety elektroniczne	69
Wywiady CATI.....	70
Wywiady IDI	71
Panel ekspertów.....	72

1. Podsumowanie

Firma Deloitte na zlecenie Ministerstwa Gospodarki opracowała ekspertyzę „Analiza w sprawie potencjalnych skutków gospodarczych wprowadzenia w Polsce systemu jednolitej ochrony patentowej”¹. Omawiana analiza kosztów i korzyści dla polskich firm wynikających z jednolitej ochrony patentowej odnosi się do obecnych zapisów zawartych w projekcie patentu europejskiego o jednolitym skutku (zwanego dalej także jednolitym patentem europejskim).

Parlament Europejski nie podjął jeszcze decyzji w sprawie legalności niektórych postanowień zawartych w projektach rozporządzeń dotyczących systemu jednolitej ochrony patentowej. Jednocześnie, do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zgłoszono skargę przeciw decyzji Rady z marca 2011 r. upoważniającej do wprowadzenia wzmocnionej współpracy. Wynik tego postępowania będzie mieć wpływ także na projektowane rozwiązania. W dniu publikacji raportu nie był znany wynik tego postępowania.

Przedmiotem analizy jest określenie potencjalnych skutków gospodarczych, finansowych oraz społecznych dla Polski, w szczególności dla małych i średnich przedsiębiorstw, w przypadku wdrożenia w Polsce systemu jednolitej ochrony patentowej, obejmującego:

1. Projekt Rozporządzenia Rady i Parlamentu Europejskiego wprowadzającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej.
2. Projekt Rozporządzenia Rady wprowadzającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej w odniesieniu do ustaleń dotyczących tłumaczeń.
3. Projekt umowy międzynarodowej o Jednolitym Sądzie Patentowym.

System ten przewiduje maksymalnie 7-letni okres przejściowy dla Umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym oraz maksymalnie 12-letni okres przejściowy dla projektów rozporządzeń. Jednolity patent europejski będzie, z założenia obejmował 25 państw UE (za wyjątkiem Hiszpanii i Włoch, które nie przystąpiły do wzmocnionej współpracy), nie będzie on wymagał walidacji w poszczególnych państwach członkowskich, dzięki czemu koszty uzyskania tego patentu mają być niższe niż w chwili obecnej koszty uzyskania patentu europejskiego. Zgłoszenia patentowe będą składane w języku narodowym wraz z tłumaczeniem na język angielski lub niemiecki lub francuski. Europejski Urząd Patentowy opracowuje system tłumaczeń automatycznych, który ma wspomóc przeszukiwanie baz Urzędu oraz tłumaczenia dokumentacji patentowej w sposób informacyjny. Wszystkie sprawy sądowe dotyczące jednolitego patentu europejskiego będą rozpatrywane przez jeden sąd – Jednolity Sąd Patentowy. Oddział centralny sądu I Instancji powstanie w Paryżu, Monachium i Londynie, natomiast państwa członkowskie będą mogły tworzyć oddziały regionalne i lokalne sądu I Instancji.

W ramach uczestnictwa Polski w Europejskiej Organizacji Patentowej składane są patenty przez polskich przedsiębiorców i wynalazców do Europejskiego Urzędu Patentowego (EPO). W 2011 roku podmioty zarejestrowane w Polsce złożyły 247 wniosków o udzielenie patentu europejskiego, natomiast udzielonych zostało 45 patentów. Jest to bardzo niewielka część wszystkich wniosków i udzielanych przez EPO patentów – odpowiednio 0,19% zgłoszonych patentów i 0,07% udzielonych przez EPO patentów. Wśród państw przodujących w uzyskiwaniu patentów europejskich znajdują się Niemcy, Stany Zjednoczone, Japonia, Francja, Włochy i Wielka Brytania. Patenty uzyskane przez

¹ Niniejsze opracowanie zrealizowane zostało w ciągu 6 tygodni od podpisania umowy.

wnoszących z tych państw stanowią aż 88% wszystkich wydanych przez EPO patentów w 2011 roku.

W 2011 roku w Polsce obowiązywało prawie 38 000 patentów i wzorów użytkowych, podczas gdy w tym czasie obowiązywało prawie 570 000 patentów europejskich. Tylko mała część tych patentów była walidowana w Polsce (5 790 patentów walidowano w Polsce w 2011 roku, z czego 31% to patenty niemieckie, podczas gdy EPO w 2011 roku udzielił ponad 62 000 patentów). Głównymi podmiotami patentującymi w Polsce są uczelnie wyższe oraz instytuty badawcze. Natomiast patent europejski uzyskują głównie wielkie koncerny z sektorów elektroniki, telekomunikacji, produkcji AGD oraz motoryzacji.

W ramach przeprowadzania analizy kosztów i korzyści proponowanego rozwiązania tj. ustanowienia w ramach Unii Europejskiej jednolitego systemu ochrony patentowej przyjęto dwie możliwe opcje działania, tzn.:

- Opcja 0. Brak wdrożenia w Polsce patentu jednolitego oraz brak przystąpienia do umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym. Przyjmujemy założenie, iż system patentu europejskiego o jednolitym skutku powstanie i obejmie 24 państwa członkowskie UE² (poza Polską, Hiszpanią i Włochami). W przypadku tej opcji **polskie przedsiębiorstwa będą nadal mogły korzystać z ochrony krajowej, patentu europejskiego i jego walidacji, a także z rozwiązania w formie jednolitego patentu europejskiego.**
- Opcja 1. Wdrożenie w Polsce patentu europejskiego o jednolitym skutku oraz przystąpienie do umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym. W przypadku tej opcji zakładamy, iż system obejmie 25 państw członkowskich UE (poza Hiszpanią i Włochami). **Polskie przedsiębiorstwa będą nadal mogły korzystać z ochrony krajowej, patentu europejskiego i jego walidacji, a także z rozwiązania w formie patentu europejskiego o jednolitym skutku.** Jednocześnie, do budżetu państwa wpływać będą dodatkowe środki finansowe związane z opłatami wnoszonymi do Europejskiego Urzędu Patentowego, których część będzie rozdzielana na państwa uczestniczące w systemie patentu europejskiego o jednolitym skutku.

Jak zaznaczono powyżej, zarówno opcja 0, jak i opcja 1 zakłada dostęp do systemu dla polskich przedsiębiorstw. Należy zwrócić uwagę, iż brak wprowadzenia systemu JPE na terenie UE może wiązać się z utratą korzyści (obecnych zarówno w opcji 0, jak też opcji 1) wynikających z niższych kosztów wdrożenia patentów w krajach UE czy braku dodatkowych przychodów do budżetu państwa. Taka utrata korzyści dla przedsiębiorstw dotyczy jednak tylko tych przedsiębiorstw, które są zainteresowane skorzystaniem z systemu JPE jako wnioskujący i uzyskujący patenty w wielu krajach UE.

Analiza kosztów i korzyści została przygotowana dla dwóch perspektyw czasowych:

- perspektywy 20-letniej,
- perspektywy 30-letniej.

Wśród interesariuszy projektowanego rozwiązania znajdują się:

- przedsiębiorstwa innowacyjne,
- przedsiębiorstwa eksportujące,
- przedsiębiorstwa z sektorów, w których zgłaszanych jest dużo patentów, gdzie firmy są świadome i stosują strategię patentowe (np. farmacja),
- rzecznicy patentowi,
- Urząd Patentowy,
- przedsiębiorstwa produkcyjne³,
- jednostki prowadzące działalność badawczo-rozwojową.

² Powstanie tego systemu wymaga ratyfikacji umowy o JSP przez 13 państw UE.

³ W analizie uwzględniono tylko przedsiębiorstwa produkcyjne ze względu na bezpośredni wpływ. Z uwagi na zmiany dotyczące wprowadzenia szerszego zakresu ochrony patentowej, analizowane rozwiązania mogą mieć także wpływ na przedsiębiorstwa dystrybucyjne i handlowe. Jednak wpływ (np. ewentualnych roszczeń) na prowadzoną przez nich działalność gospodarczą jest mniejszy niż wpływ na przedsiębiorstwa produkcyjne.

W celu kalkulacji kosztów i korzyści uwzględniono następujące założenia metodologiczne i merytoryczne:

1. Uwzględniono tylko te korzyści i koszty, które różnią się pomiędzy opcjami. Z tych względów nie należy zakładać, że dla każdej z opcji uwzględniono wszystkie potencjalne koszty i korzyści.
2. Ze względu na fakt, iż trudno jest wskazać na konkretne wartości liczbowe związane z przewidywaną liczbą patentów oraz rozwojem innowacyjności polskich przedsiębiorstw wprowadzono analizę wrażliwości opartą na 3 scenariuszach.
3. Uwzględniono szczególnie istotną okoliczność, iż nawet w sytuacji, gdy Polska nie wdroży jednolitego patentu i nie ratyfikuje Umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym, **polscy przedsiębiorcy będą mogli korzystać z jednolitego patentu europejskiego**, co do którego przyjmujemy założenie, iż będzie obowiązywał wtedy w 24 państwach (UE za wyjątkiem Polski, Hiszpanii i Włoch).
4. Nie uwzględniono sytuacji, kiedy system jednolitego patentu europejskiego nie zostanie wprowadzony w żadnym lub w części z ww. państw.

Liczbę zastosowane w kalkulacji oparte są na danych (w szczególności GUS i Komisji Europejskiej, a także na danych z wywiadów z przedsiębiorcami) i uwzględniają szereg założeń poczynionych zgodnie z najlepszą wiedzą Wykonawcy. Z tych względów należy traktować wszystkie wymienione poniżej liczby jako wartości szacunkowe.

Zgodnie z przyjętymi założeniami szacowane liczby patentów europejskich i jednolitych patentów europejskich będą różne w zależności od wybranej opcji. W sytuacji, gdy Polska wdroży system patentu jednolitego (Opcja 1) na terenie naszego kraju zaczną obowiązywać wszystkie patenty o jednolitym skutku wydane przez Europejski Urząd Patentowy. Przewiduje się, iż liczba tych patentów obowiązujących na terenie Polski w roku 2033 wyniesie prawie 900 tys., zaś w roku 2043 – ponad milion. Natomiast w tej sytuacji większość przedsiębiorstw nie będzie zainteresowana walidowaniem patentu europejskiego w Polsce, gdyż skorzystają z możliwości, jakie daje jednolity patent europejski. Jeśli jednak Polska nie przystąpi do systemu jednolitej ochrony patentowej (Opcja 0), będą u nas wciąż walidowane patenty europejskie, choć ich napływ będzie wolniejszy niż w przypadku patentów jednolitych. Zakładamy, iż w przypadku Opcji 0 liczba patentów europejskich walidowanych na terytorium Polski wyniesie ponad 350 tys. w 2033 roku i prawie 450 tys. w 2043 roku.

Polskie firmy będą miały możliwość ubiegania się o patentu europejski o jednolitym skutku, niezależnie od tego czy wejdziemy do systemu patentu jednolitego (Opcja 1) czy też nie (Opcja 0). Przewiduje się, iż w zależności od tempa rozwoju innowacyjności polskich przedsiębiorstw, liczba jednolitych patentów europejskich posiadanych przez polskie firmy wyniesie od prawie 3 tys. do ponad 9 tys. w roku 2033 i od ponad 8 tys. do prawie 38 tys. w roku 2043.

Poniżej wymieniono korzyści, których wysokość jest niezależna od opcji (Opcja 0 lub Opcja 1):

- posiadanie monopolu na wykorzystywanie opatentowanego produktu / rozwiązania,
- wpływy z licencji lub sprzedaży wynalazków,
- korzyść wizerunkowa,
- wzrost innowacyjności,
- możliwość komercjalizacji rozwiązań przez jednostki badawczo-rozwojowe,
- możliwość unieważniania patentów na terenie UE,
- ujednolicenie przepisów i wykładni przepisów.

Korzyści, których wysokość jest różna w zależności od opcji są to wpływy do budżetu państwa. Szacowane korzyści w postaci wpływów do budżetu państwa są wyższe w przypadku Opcji 1, zarówno w okresie 20, jak i 30 lat. Szacowana różnica⁴ na korzyść Opcji 1 wynosi:

- 0,7 mld PLN w okresie 20 lat,
- 1,3 mld PLN w okresie 30 lat.

⁴ Wartość zdyskontowana korzyści w danym okresie. Jest to suma wartości dla każdego roku, przy czym dla każdego roku następującego po roku pierwszym dokonano dyskonta wartości na rok 1 przy zastosowaniu stopy dyskontowej 7,5%. Więcej na ten temat w rozdziale 4.1. Metodyka analizy kosztów i korzyści.

Poniżej wymieniono koszty, których wysokość jest niezależna od opcji:

- koszty uzyskania patentów,
- koszty utrzymania patentów.

Szacowane koszty, których wysokość jest zróżnicowana w zależności od opcji to koszty spraw sądowych, zakupu licencji, sprawdzania czystości patentowej oraz koszty dostosowawcze. Są one wyższe w przypadku Opcji 1, zarówno w okresie 20, jak i 30 lat. Rezygnując z Opcji 0 i wprowadzając Opcję 1 szacowane koszty⁵ dla gospodarki będą wyższe o:

- 53,0 mld PLN w okresie 20 lat
- 79,4 mld PLN w okresie 30 lat.

O konsekwencjach wyboru opcji powinien przesądzić efekt netto będący wynikiem działania polegającego na odjęciu kosztów od korzyści. Szacowany efekt netto jest bardziej korzystny w przypadku Opcji 0. Rezygnując z Opcji 0 i wprowadzając Opcję 1 szacowane dodatkowe koszty⁶ dla gospodarki wyniosą:

- 52,3 mld PLN w okresie 20 lat
- 78,1 mld PLN w okresie 30 lat.

Uwzględniając tylko te korzyści i koszty, które różnią się pomiędzy opcjami oraz fakt, iż nawet w sytuacji, gdy Polska nie wdroży patentu jednolitego i nie ratyfikuje Umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym, polscy przedsiębiorcy będą mogli korzystać z patentu europejskiego o jednolitym skutku, co do którego zakładamy, iż będzie obowiązywał wtedy w 24 państwach (UE za wyjątkiem Polski, Hiszpanii i Włoch), **zgodnie z przyjętymi szacunkami, bardziej korzystną opcją jest Opcja 0 (brak wdrożenia w Polsce patentu jednolitego oraz brak przystąpienia do umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym)**, niezależnie od perspektywy czasowej ani od scenariusza rozwoju innowacyjności polskich przedsiębiorstw.

⁵ Wartość zdyskontowana kosztów w danym okresie

⁶ Wartość zdyskontowana efektu netto w danym okresie

2. Słownik skrótów

AKiK	Analiza Kosztów i Korzyści
CATI	Wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny (Computer Assisted Telephone Interview)
EPO	Europejski Urząd Patentowy (European Patent Office)
TS UE	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IDI	Indywidualny Wywiad Pogłębiony (In Depth Interview)
JBR	Jednostki Badawczo-Rozwojowe
JPE	Patent Europejski o Jednolitym Skutku, zwany także Jednolitym Patentem Europejskim
JSP	Jednolity Sąd Patentowy
KPE	Konwencja o Patencie Europejskim
MSP	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa
OSR	Ocena Skutków Regulacji
PKB	Produkt Krajowy Brutto
UE	Unia Europejska
UE 25	Państwa Członkowskie Unii Europejskiej bez Włoch i Hiszpanii
UPRP	Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej
WIPO	Światowa Organizacja Własności Intelektualnej (World Intellectual Property Organization)

3. Wprowadzenie

3.1. Patent europejski o jednolitym skutku

Patent europejski o jednolitym skutku (zwany dalej także jednolitym patentem europejskim, w skrócie „JPE”) to projektowany system ochrony własności patentowej w ramach Unii Europejskiej, który składa się z następujących aktów prawnych:

1. Projektu rozporządzenia Rady i Parlamentu Europejskiego wprowadzającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej (zwanego dalej „Rozporządzeniem w sprawie patentu jednolitego”).
2. Projektu rozporządzenia Rady wprowadzającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej w odniesieniu do ustaleń dotyczących tłumaczeń (zwanego dalej „Rozporządzeniem w sprawie tłumaczeń”).
3. Projektu umowy międzynarodowej o Jednolitym Sądzie Patentowym wraz z projektem Statutu (zwanego dalej „Umową o JSP”).

Głównym celem projektowanego rozwiązania jest obniżenie kosztów uzyskania ochrony patentowej na terytorium UE, ujednolicenie wykładni przepisów poprzez stworzenie jednego systemu sądownictwa, stworzenie warunków prawnych, które umożliwią przedsiębiorstwom dostosowanie działalności w zakresie produkcji i dystrybucji ponad granicami krajowymi oraz zapewnią im większy wybór i większe możliwości, a także przyczynią się do osiągnięcia celów UE określonych w art. 3 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej.

Dyskusje w sprawie wprowadzenia JPE trwały w Unii Europejskiej od około 30 lat. Główne spory toczyły się o siedzibę Jednolitego Sądu Patentowego (zwanego dalej „JSP”) oraz język, w którym patenty będą udzielane. W ramach kompromisu za języki przyjęto równorzędnie: angielski, niemiecki i francuski, natomiast siedziby sądu mieścić się będą w Monachium, Londynie i Paryżu. W Paryżu powstanie centralny wydział Sądu Pierwszej Instancji JSP i biuro prezesa sądu. Możliwe będzie również tworzenie sądów regionalnych i lokalnych.

Legalność wzmocnionej współpracy została podważona przez Hiszpanię i Włochy. Oba te państwa wniosły do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej skargi o stwierdzenie nieważności decyzji Rady z 10.3.2011 r. upoważniającej do podjęcia wzmocnionej współpracy jako niezgodnej z prawem wspólnotowym. Trybunał nie wydał dotychczas werdyktu w tej sprawie. Patenty o jednolitym skutku nie będą skuteczne na terytorium tych państw. Nie oznacza to jednak, iż mieszkańcy tych państw nie będą mogli składać wniosków o uzyskanie jednolitego patentu europejskiego.

Umowa międzynarodowa o JSP będzie podejmowana przez państwa członkowskie UE (bez Hiszpanii i Włoch), natomiast bez jurysdykcji samej Wspólnoty. Umowa ta, aby wejść w życie, musi zostać ratyfikowana przez 13 umawiających się państw członkowskich. Dopiero po ratyfikacji Umowy, wejdą w życie rozporządzenia będące w „pakiecie patentowym”. W wyniku takiej konstrukcji „pakietu patentowego” patent europejski na dany wynalazek ma wywierać jednolity skutek w tych państwach UE uczestniczących we wzmocnionej współpracy, które w dniu zarejestrowania jednolitego skutku (dla tego patentu europejskiego) będą już związane umową o JSP. Sama konstrukcja systemu patentowego o jednolitym skutku wzbudza kontrowersje, zwłaszcza wśród polskich prawników. Podkreślają oni, iż system nie pozostaje w zgodzie z prawem Unii Europejskiej, Konstytucją RP oraz

polską Ustawą o sądach powszechnych. Zatem przystąpienie przez Polskę do systemu jednolitej ochrony patentowej może wymagać zmian aktów prawa krajowego⁷.

W chwili obecnej polskie podmioty mogą dokonać zgłoszenia wynalazku wykorzystując trzy niezależne procedury, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 1. Procedury patentowe

1. Procedura krajowa⁸
• Prowadzona przed Urzędem Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej (zwanym dalej „UPRP”). • Uzyskana ochrona obowiązuje tylko na terytorium RP i podlega tylko prawodawstwu krajowemu. • Ewentualne spory są rozstrzygane przed polskimi sądami.
2. Procedura regionalna (patent europejski)
• Prowadzona przed Europejskim Urzędem Patentowym (European Patent Office, zwanym dalej „EPO”) na podstawie Konwencji o patencie europejskim (zwanej dalej „KPE”). • Patent europejski stanowi wiązkę patentów krajowych, tj. obowiązuje w tych krajach europejskich⁹, które zostaną wskazane przez wnioskodawcę i gdzie zostanie dokonana walidacja przed krajowym urzędem patentowym. Patent podlega następnie prawodawstwu tych krajów. • Dochodzenie roszczeń z tytułu np. naruszeń praw z patentu europejskiego odbywa się w poszczególnych państwach, na obszarze których patent obowiązuje wg ustalonego tam porządku prawnego.
3. Procedura międzynarodowa
• Prowadzona na podstawie Układu o współpracy patentowej (Patent Cooperation Treaty, PCT) ułatwia zgłaszającemu ubieganie się o ochronę wynalazku jednocześnie w wielu krajach. • Obecnie układem PCT objętych jest 139 państw. Wnioskodawca wskazuje, w których krajach spośród 139 chciałby uzyskać ochronę. • Każde zgłoszenie międzynarodowe po dopełnieniu wymaganych czynności w każdym wyznaczonym / wybranym państwie ma skutek zgłoszenia krajowego i podlega przepisom krajowym.

Źródło: Opracowanie własne

Powyższe procedury będą obowiązywały także w przypadku wdrożenia systemu jednolitej ochrony patentowej, żadna z nich nie zostanie wycofana.

Na potrzeby niniejszego opracowania bliższego porównania wymagają dwie procedury – patentu europejskiego obecnie obowiązującego (zwanego dalej także patentem europejskim) oraz patentu europejskiego o jednolitym skutku (JPE). Poniżej przedstawiono wybrane rozwiązania w obu systemach, które mogą mieć największe znaczenie dla polskich podmiotów gospodarczych i ich funkcjonowania na rynku krajowym oraz europejskim.

⁷ List otwarty w sprawie jednolitej ochrony patentowej i Jednolitego Sądu Patentowego, Prof. zw. dr hab. h.c. Stanisław Sołtysiński Prof. zw. dr hab. Ryszard Markiewicz, Prof. zw. dr hab. Andrzej Szajkowski Prof. UAM dr hab. Aurelia Nowicka, Prof. zw. dr hab. Janusz Szwaja Prof. zw. dr hab. Ryszard Skubisz, list jest dostępny na stronie internetowej Polskiej Izby Rzeczników Patentowych, http://www.rzecznikpatentowy.org.pl/nie_dla_pat_jed/List_otwarty.projekt.24.5.2012.pdf

⁸ Zgłoszenie może być dokonane, w zależności od wyboru wynalazcy, także bezpośrednio w urzędzie patentowym w innym kraju/krajach z zachowaniem stosownych wymogów formalnych, języka urzędowego danego kraju oraz opłaceniem wszelkich związanych z tym kosztów.

⁹ Aktualnie do konwencji o patencie europejskim należy ponad 30 państw- Urząd Patentowy RP, <http://www.uprp.pl/procedura-regionalna-wstep/Lead05,27,2837,4,index.pl,text/>

Tabela 2. Porównanie patentu europejskiego i projektowanych rozwiązań w zakresie JPE

Patent europejski		Jednolity patent europejski ¹⁰	
Instytucja udzielająca			
• Europejski Urząd Patentowy		• Europejski Urząd Patentowy	
Uprawnieni do dokonywania zgłoszeń patentowych			
• Brak ograniczenia terytorialnego. Europejskiego zgłoszenia patentowego może dokonać każda osoba fizyczna lub prawna albo jakikolwiek organ zrównany z osobą prawną na mocy tego prawa, któremu podlega ¹¹ .		• Brak ograniczenia terytorialnego. Europejskiego zgłoszenia patentowego może dokonać każda osoba fizyczna lub prawna albo jakikolwiek organ zrównany z osobą prawną na mocy tego prawa, któremu podlega ^{12 13} .	
Miejsce złożenia zgłoszenia patentowego			
• Bezpośrednio do EPO • Poprzez krajowy Urząd Patentowy ¹⁴		• Bezpośrednio do EPO • Poprzez krajowy Urząd Patentowy ¹⁵	
Język zgłoszenia patentowego			
• W języku angielskim lub niemieckim lub francuskim lub języku urzędowym dokonującego zgłoszenia wraz z tłumaczeniem na jeden z języków oficjalnych EPO ¹⁶ . • Dla dokonującego zgłoszenia, który jest osobą fizyczną lub osobą prawną posiadającą miejsce zamieszkania albo główną siedzibę firmy na terytorium umawiającego się państwa, którego językiem urzędowym jest język inny niż angielski, francuski lub niemiecki, oraz dla obywateli tego państwa zamieszkujących za granicą, przewidziano obniżenie opłaty za zgłoszenie, badanie, sprzeciw lub odwołanie (aktualnie obniżka wynosi 20% od opłat całkowitych) ¹⁷ . • Zgodnie z powyższym, jeśli o ochronę w Polsce w ramach patentu europejskiego		• W języku angielskim lub niemieckim lub francuskim lub języku urzędowym dokonującego zgłoszenia wraz z tłumaczeniem na jeden z języków oficjalnych EPO. • W art. 5 projektu Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń umieszczono zapis przewidujący zwrot kosztów dla MSP, które dokonają europejskiego zgłoszenia patentowego w jednym z języków urzędowych Unii, niebędącym językiem urzędowym EPO i których miejsce zamieszkania lub główne miejsce prowadzenia działalności znajduje się w państwie członkowskim. Nie są znane wysokości zwrotu kosztów (100% czy tylko część kosztów).	

¹⁰ Należy mieć na uwadze, iż prezentowane zapisy Rozporządzenia o patencie jednolitym oraz Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń, a także Umowy oraz regulaminu Jednolitego Sądu Patentowego mają charakter roboczy i nie są wiążącymi aktami prawnymi.

¹¹ Art. 58 Konwencji o udzielaniu patentów europejskich (Konwencja o patencie europejskim), sporządzonej w Monachium dnia 5 października 1973 r. zmienionej aktem zmieniającym artykuł 63 Konwencji z dnia 17 grudnia 1991 r., oraz decyzjami Rady Administracyjnej Europejskiej Organizacji Patentowej z dnia 21 grudnia 1978 r. 13 grudnia 1994 r., 20 października 1995 r., 5 grudnia 1996 r., oraz 10 grudnia 1998 r., wraz z Protokołami stanowiącymi jej integralną część (Dz. U. z dnia 26 kwietnia 2004 r.)

¹² Art. 58 Konwencji o udzielaniu patentów europejskich (Konwencja o patencie europejskim), sporządzonej w Monachium dnia 5 października 1973 r. zmienionej aktem zmieniającym artykuł 63 Konwencji z dnia 17 grudnia 1991 r., oraz decyzjami Rady Administracyjnej Europejskiej Organizacji Patentowej z dnia 21 grudnia 1978 r. 13 grudnia 1994 r., 20 października 1995 r., 5 grudnia 1996 r., oraz 10 grudnia 1998 r., wraz z Protokołami stanowiącymi jej integralną część (Dz. U. z dnia 26 kwietnia 2004 r.)

¹³ Jednolita ochrona patentowa powinna być dostępna dla właścicieli patentu europejskiego zarówno z uczestniczących państw członkowskich, jak i z innych państw, bez względu na ich narodowość, miejsce zamieszkania czy prowadzenia działalności (pkt. 2 Preambuly Projektu Rozporządzenia o patencie jednolitym).

¹⁴ Na podstawie Art. 75 ust. 1 Konwencji o patencie europejskim

¹⁵ J.w.

¹⁶ Jeśli zgłoszenie patentowe zostaje złożone przez polski podmiot w języku polskim autentycznym tekstem zgłoszenia jest ten w języku polskim - Art. 70 ust. 2 Konwencji o patencie europejskim.

¹⁷ Regulamin Wykonawczy, zasada 6 ust. 3

Patent europejski	Jednolity patent europejski ¹⁰
ubiega się np. podmiot niemiecki musi on dostarczyć tłumaczenia opisu wynalazku zastrzeżeń i rysunków na język polski walidując patent na terytorium RP.	
Język zastrzeżeń i opisu patentowego	
- Obowiązek dostarczenia tłumaczenia opisu i zastrzeżeń patentowych na język polski do polskiego Urzędu Patentowego, jeśli wnioskujący chce walidować patent w Polsce. - Termin dostarczenia tłumaczenia upływa po trzech miesiącach od daty opublikowania w Europejskim Biuletynie Patentowym informacji o udzieleniu patentu europejskiego lub utrzymaniu patentu europejskiego w mocy w zmienionej formie, o ile dane państwo nie ustali terminu dłuższego.	- Docelowo opis patentu europejskiego o jednolitym skutku złożony do EPO w jednym z trzech oficjalnych języków EPO nie wymaga tłumaczeń (odmienne uregulowania dotyczą okresu przejściowego)¹⁸. - Opis patentu i zastrzeżenia nie będą tłumaczone na język polski. - Uprawniony z patentu będzie zobowiązany dostarczyć tłumaczenie dopiero w przypadku sporu sądowego dotyczącego domniemanego naruszenia patentu europejskiego o jednolitym skutku na język urzędowy uczestniczącego państwa członkowskiego, w którym miało miejsce domniemane naruszenie, albo państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę domniemany sprawca naruszenia¹⁹. - W przypadku sporu dotyczącego roszczenia o odszkodowanie, sąd, przed którym prowadzone jest postępowanie, powinien wziąć pod uwagę, w szczególności w przypadku, gdy domniemanym sprawcą naruszenia jest MSP, osoba fizyczna lub organizacja typu non-profit, szkoła wyższa lub publiczna organizacja badawcza, czy przed otrzymaniem tłumaczenia, o którym mowa powyżej domniemany sprawca naruszenia działał nie wiedząc lub nie mając uzasadnionych powodów, aby wiedzieć, że narusza patent europejski o jednolitym skutku²⁰.
Zakres przedmiotowy patentu	
- Wyznacza zasięg monopolu właściciela patentu określony przede wszystkim w zastrzeżeniach patentowych²¹. - Dla patentów walidowanych w Polsce zakres patentu wyznacza przede wszystkim treść tłumaczenia patentu opublikowana przez Urząd Patentowy. Dla podmiotów, których językiem urzędowym nie jest angielski, francuski lub niemiecki przewidziano także dodatkową ochronę polegającą m.in. na tym, że w przypadku, gdy zakres przedmiotowy patentu europejskiego określony	Opis i zastrzeżenia patentowe będą dostępne w języku angielskim, niemieckim, francuskim. Patent nie będzie wymagał walidacji, a więc także dostarczenia tłumaczenia opisu patentu i zastrzeżeń np. na język polski. Po wprowadzeniu systemu tłumaczeń maszynowych będzie można dokonać tłumaczenia opisu i zastrzeżeń patentowych na język polski, ale tłumaczenie będzie miało charakter informacyjny, pozbawiony mocy prawnej.

¹⁸ Art. 3 projektu Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń przewiduje, iż w przypadku opublikowania opisu patentu europejskiego mającego jednolity skutek, nie wymaga się żadnych dalszych tłumaczeń.

¹⁹ Ta wersja językowa nie jest jednak wiążąca prawnie.

²⁰ Art. 4 ust. 4 projektu Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń

²¹ Art. 69 KPE: Zakres ochrony przyznany patentem europejskim lub europejskim zgłoszeniem patentowym określa treść zastrzeżeń patentowych. Niemniej jednak, opis i rysunki służą do interpretacji zastrzeżeń patentowych.

Patent europejski	Jednolity patent europejski ¹⁰
w tłumaczeniu jest węższy od jego zakresu określonego w języku postępowania przed Europejskim Urzędem Patentowym, przyjmuje się, że tekstem autentycznym patentu europejskiego jest, z wyjątkiem postępowania o unieważnienie patentu europejskiego, jego tłumaczenie²². Ochronę interesów podmiotów polskich przewiduje także art. 67 ust. 3 KPE²³.	
Treść patentu	
- Przez uzyskanie patentu europejskiego, w którym Rzeczpospolita Polska została wyznaczona jako kraj ochrony, nabywa się takie same prawa, jakie przyznaje patent udzielony na podstawie Prawa własności przemysłowej, tj. uprawniony z patentu może zakazać osobie trzeciej, niemającej jego zgody, korzystania z wynalazku w sposób zarobkowy lub zawodowy polegający na: - wytwarzaniu, używaniu, oferowaniu, wprowadzaniu do obrotu lub importowaniu dla tych celów produktu będącego przedmiotem wynalazku lub - stosowaniu sposobu będącego przedmiotem wynalazku, jak też używaniu, oferowaniu, wprowadzaniu do obrotu lub importowaniu dla tych celów produktów otrzymanych bezpośrednio takim sposobem²⁴.	- Patent europejski o jednolitym skutku będzie miał szerszy zakres niż patent europejski przewidując uprawnienia właściciela patentu także w zakresie przechowywania produktu i pośredniego wykorzystania wynalazku. W porównaniu do obecnego systemu ochronę zwiększono o: - przechowywanie produktu do celów wytwarzania, oferowania, wprowadzania do obrotu lub używania, a także importowania, - przechowywanie do celów oferowania, wprowadzania do obrotu, używania lub importowania produktu uzyskanego bezpośrednio w drodze zastosowania sposobu wytwarzania będącego przedmiotem patentu, - tzw. pośrednie naruszenie (patent europejski o jednolitym skutku uprawnia właściciela do zakazania każdej osobie trzeciej niemającej jego zgody, zaopatrywania lub oferowania zaopatrywania w uczestniczących państwach członkowskich, w których dany patent ma jednolity skutek, jakiegokolwiek osoby innej niż strona uprawniona do korzystania z wynalazku chronionego patentem w środki odnoszące się do zasadniczego elementu tego wynalazku,

²² Art. 7 ust. 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o dokonywaniu europejskich zgłoszeń patentowych oraz skutkach patentu europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. nr 65, poz. 598, z późn. zm.)

²³ Art. 67 Konwencji o patencie europejskim stanowi: (1) Od daty publikacji na podstawie art. 93 europejskie zgłoszenie patentowe przyznaje tymczasowo taką ochronę, jaka przyznawana jest na mocy art. 64 w umawiających się państwach wyznaczonych w zgłoszeniu, które zostało opublikowane.

(2) Każde umawiające się państwo może ustanowić, że europejskie zgłoszenie patentowe nie przyznaje takiej ochrony, jaka przyznawana jest na mocy art. 64. Jednakże ochrona związana z publikacją europejskiego zgłoszenia patentowego nie może być mniejsza niż ta, jaką ustawodawstwo danego państwa wiąże z obowiązkową publikacją niebadanych krajowych zgłoszeń patentowych. W każdym przypadku każde umawiające się państwo co najmniej zapewni, że od daty publikacji europejskiego zgłoszenia patentowego zgłaszający może domagać się od każdej osoby, która stosuje wynalazek w danym państwie, stosownego w danych okolicznościach odszkodowania, w przypadku, gdy taka osoba ponosiłaby odpowiedzialność za naruszenie patentu krajowego na mocy ustawodawstwa krajowego.

(3) Każde umawiające się państwo, którego język urzędowy nie jest językiem postępowania, może postanowić, że ochrona tymczasowa, wynikająca z ust. 1 i 2 powyżej, nie służy dopóty, dopóki tłumaczenie zastrzeżeń na jeden z jego języków urzędowych wybrany przez zgłaszającego, lub w przypadku, gdy państwo ustaliło używanie jednego określonego języka urzędowego, tłumaczenie na ten język, nie zostanie: (a) udostępnione do wiadomości publicznej w sposób określony ustawodawstwem krajowym lub (b) przekazane osobie stosującej wynalazek w tym państwie.

²⁴ Art. 6 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o dokonywaniu europejskich zgłoszeń patentowych oraz skutkach patentu europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. nr 65, poz. 598, z późn. zm.) oraz art. 66 Ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej (tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. nr 119, poz. 1117 z późn. zm.)

Patent europejski	Jednolity patent europejski ¹⁰
	umożliwiające jego praktyczne zastosowanie w tych państwach członkowskich, jeśli osoba trzecia wie lub powinna była wiedzieć, że takie środki są odpowiednie i przeznaczone do celu praktycznego zastosowania tego wynalazku) ²⁵ .
Walidacja	
Wymagana w każdym państwie, w którym uprawniony chciałby uzyskać ochronę dla swojego wynalazku²⁶.	Patent „automatycznie” obowiązuje na terytorium 25 państw uczestniczących we wzmacnionej współpracy (UE bez Hiszpanii i Włoch). Wniosek o zarejestrowanie jednolitego skutku ma być złożony w EPO w ciągu miesiąca po opublikowaniu w Europejskim Biuletynie Patentowym informacji o udzieleniu patentu²⁷.
Zasięg obowiązywania	
Państwa, w których wnioskodawca walidował patent²⁸ (do wyboru 38 państw europejskich, w tym wszystkie państwa UE).	Patent europejski na dany wynalazek ma wywierać jednolity skutek w tych państwach UE uczestniczących we wzmacnionej współpracy, które w dniu zarejestrowania jednolitego skutku (dla tego patentu europejskiego) będą już związane umową o JSP²⁹.
Utrzymanie patentu	
- Za ochronę wynalazku, na który został udzielony patent europejski, UPRP pobiera opłaty okresowe, począwszy od roku następującego po roku, w którym EPO opublikował informację o jego udzieleniu³⁰. Są one takie same, jak dla patentów krajowych. - Polskie podmioty posiadające patent europejski wnoszą opłaty za utrzymanie patentu do właściwych urzędów państw, w których dokonali walidacji i w wysokości ustalonej przez te państwa³¹.	- Wysokość opłat za utrzymanie patentów w mocy określa się na poziomie: a) równoważnym poziomowi opłaty za utrzymanie patentów w mocy uiszczanej z tytułu ochrony zapewnianej obecnie przez patenty europejskie o przeciętnym zasięgu geograficznym (patenty europejskie są średnio walidowane w 5-6 państwach), b) odzwierciedlającym wskaźnik utrzymywania w mocy obecnych patentów europejskich, oraz

²⁵ Art. 7 projektu Rozporządzenia o patencie jednolitym

²⁶ 12 państw Unii Europejskiej przystąpiło do umowy międzynarodowej tzw. Porozumienia londyńskiego, mającej na celu uchylene lub ograniczenie obowiązku przedkładania tłumaczeń opisów patentów europejskich (Porozumienie w sprawie stosowania art. 65 KPE, Dz. Urz. EUP z 2001 r. Nr 12). Cztery państwa, strony ww. umowy: Francja, Niemcy, Luksemburg i Wielka Brytania odstąpiły od wymogu przedkładania tłumaczeń, pozostałe 8 państw odstąpiło częściowo od wymogu przedkładania tłumaczeń tj. wymagają one nadal tłumaczenia zastrzeżeń patentowych na swoje języki urzędowe, a w niektórych z nich należy złożyć tłumaczenia opisu patentowego na język angielski, jeśli postępowanie przed EPO było prowadzone w języku francuskim lub niemieckim.

²⁷ Zgodnie z art. 12 a) projektu Rozporządzenia o patencie jednolitym

²⁸ Aktualnie członkami Europejskiej Organizacji Patentowej jest 38 państw, w tym wszystkie państwa UE. Lista państw wraz z datami przystąpienia do EOP jest dostępna na stronie EPO, <http://www.epo.org/about-us/organisation/member-states/date.html>

²⁹ Art. 22. ust.2 projektu Rozporządzenia o patencie jednolitym

³⁰ Zgodnie z art. 8 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o dokonywaniu europejskich zgłoszeń patentowych oraz skutkach patentu europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. nr 65, poz. 598, z późn. zm.)

³¹ W niektórych państwach niezbędne jest posiadanie pełnomocnika, rzecznika patentowego, obowiązują różne terminy i formy płatności za utrzymanie patentu (np. płatności można dokonać w różnych państwach tylko osobiście, na pocztę, przelewem, bezpośrednio w urzędzie, itp.): Ocena Skutków Regulacji Komisji Europejskiej z dnia 15 kwietnia 2011 r. (9224/11 ADD 2).

Patent europejski	Jednolity patent europejski ¹⁰
	c) odzwierciedlającym liczbę wniosków o rejestrację jednolitego skutku ³² .
Sądownictwo i spory sądowe	
- Zgodnie z art. 64 KPE treść patentu europejskiego podlega prawodawstwu krajowemu³³. - Jeśli Polska podpisze Umowę o Jednolitym Sądzie Patentowym uprawniony z patentu będzie miał możliwość w okresie przejściowym wybrać jurysdykcję JSP w zakresie patentu europejskiego. - Po okresie przejściowym sprawy sporne dotyczące patentów europejskich będą rozpatrywane przed JSP.	Sprawy sądowe rozstrzygane przed Jednolitym Sędem Patentowym.
Unieważnienie	
Tylko w kraju, w którym unieważniono	Patent europejski o jednolitym skutku może zostać ograniczony, przeniesiony, unieważniony lub może wygasnąć tylko w odniesieniu do wszystkich uczestniczących państw członkowskich³⁴.
Ujednolicenie prawa, wykładni i orzeczeń wydawanych w tych samych sprawach na terenie UE	
Nie Aktualnie sprawy sporne są prowadzone przez poszczególne sądy krajowe wg obowiązującego tam prawodawstwa. Pomiedzy państwami istnieją rozbieżności np. w zakresie wykładni zastrzeżeń patentowych³⁵.	Tak Istnieje szansa ujednolicenia wykładni przepisów prawa patentowego i praktyki sądów³⁶.

Źródło: Opracowanie własne

3.1.1. Sprawy sądowe rozstrzygane przed Jednolitym Sędem Patentowym

Jednolity Sąd Patentowy powstanie na podstawie Umowy międzynarodowej o Jednolitym Sądzie Patentowym zawartej pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Do projektu Umowy załączony jest projekt regulaminu ww. sądu. Należy zwrócić uwagę, iż szczegółowe postanowienia projektu Umowy mogą jeszcze ulec zmianie.

Z projektu Umowy wynika, iż Jednolity Sąd Patentowy będzie miał wyłączną kompetencję w sprawach dotyczących naruszeń i unieważnień patentu jednolitego, a także dochodzenia innych roszczeń przez uprawnionego z patentu o jednolitym skutku. Szczegółowo właściwość JSP została określona w art.

³² Zgodnie z art. 15 ust. 3 projektu Rozporządzenia o patencie jednolitym

³³ Zasady jurysdykcyjne ustala Rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, (Dz. U. WE L 12 z 16 stycznia 2001 r.)

³⁴ Art. 3 ust. 2 projektu Rozporządzenia o patencie jednolitym

³⁵ Prof. Aurelia Nowicka w opracowaniu „Kontrowersje dotyczące utworzenia jednolitej ochrony patentowej oraz jednolitego sądu patentowego. Analiza prawna (stan na 27 stycznia 2012 r.) wskazuje, że, mimo iż sądy państw członkowskich od wielu lat próbują zbliżyć praktyki ustalania zakresu przedmiotowego patentu europejskiego, dotychczas nie wypracowano jednolitej, spójnej zasady wykładni zastrzeżeń patentowych.

³⁶ Składy sędziowskie będą wielonarodowe, a sędziowie będą pochodzili z państw, w których stosuje się odmienne porządki prawne. Z tych względów należy zwrócić uwagę, iż ujednolicenie wykładni przepisów i praktyki sądów może być procesem wieloletnim.

15 projektu Umowy. Artykuł ten stanowi, iż JSP będzie posiadał wyłączną właściwość w sprawach, których przedmiotem jest:

- a) naruszenie lub zagrożenie naruszenia patentu, dodatkowego świadectwa ochronnego oraz powiązanych z nimi środków obrony, włączając powództwa wzajemne dotyczące licencji,
- b) ustalenie nieistnienia naruszenia,
- c) zabezpieczenie tymczasowe i środki zabezpieczające,
- d) unieważnienie patentu,
- e) powództwo wzajemne o unieważnienie patentu,
- f) odszkodowanie i kompensacja wynikające z tymczasowej ochrony europejskiego patentu w związku z opublikowanym zgłoszeniem,
- g) używanie wynalazku przed udzieleniem patentu oraz prawa oparte na prawie wcześniejszego używania wynalazku,
- h) kompensacja dla licencji udzielonych na podstawie art. 11 Rozporządzenia wprowadzającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej (licencje otwarte),
- i) decyzja Europejskiego Urzędu Patentowego w zakresie zadań powierzonych mu na podstawie art. 12 Rozporządzenia wprowadzającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej.

W pozostałych sprawach dotyczących patentów, nieobjętych wyłączną właściwością JSP właściwe będą sądy umawiających się państw. Wszelkie spory dotyczące niewykonania bądź nienależytego wykonania umów licencyjnych pozostają w gestii właściwych sądów krajowych. Jedynym wyjątkiem będą te powództwa o zapłatę, dla których podstawą będzie licencja otwarta patentu o jednolitym skutku, udzielona zgodnie z art. 11 Rozporządzenia wprowadzającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej.

Jednolity Sąd Patentowy będzie obejmował:

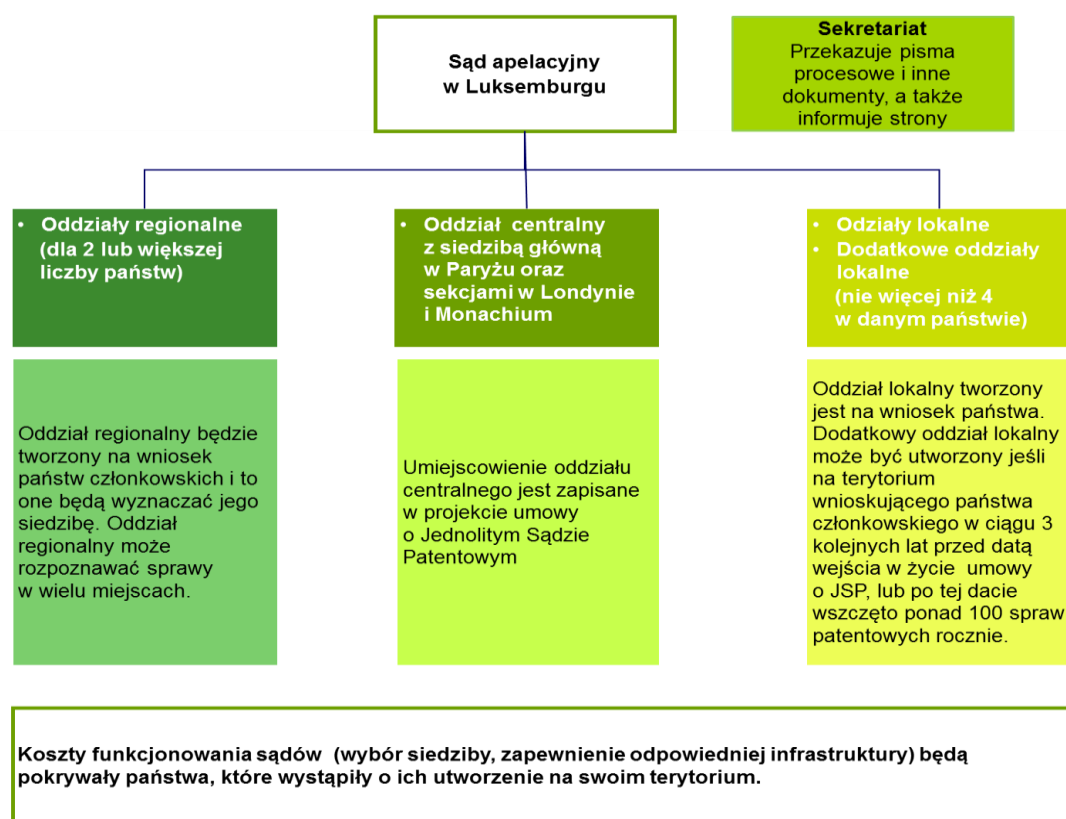
- Sąd I Instancji,
- Sąd Apelacyjny,
- sekretariat.

Należy zwrócić uwagę, iż oddział centralny będzie wyłącznie właściwy w sprawach o:

- ustalenie nieistnienia naruszenia,
- w przypadku unieważnień, które nie będą powiązane z powództwami o naruszenie.

Odwołania od rozstrzygnięć sądu I Instancji będą wnoszone do sądu apelacyjnego z siedzibą w Luksemburgu.

Schemat 1. Struktura Jednolitego Sądu Patentowego

Źródło: Opracowanie własne

Język postępowania przed sądem I Instancji i sądem apelacyjnym³⁷

Językiem postępowania przed oddziałem lokalnym lub regionalnym JSP I Instancji będzie język urzędowy Unii Europejskiej, będący językiem urzędowym państwa, w którym znajduje się oddział lokalny lub jeden z języków urzędowych wskazanych przez państwa, które utworzyły oddział regionalny.

W przypadku postępowań mających miejsce przed oddziałem lokalnym lub regionalnym JSP I Instancji strony mogą umówić się, iż językiem postępowania będzie język, w którym udzielono patentu (jeśli skład orzekający wyrazi zgodę; natomiast jeśli skład orzekający nie wyrazi zgody, strony mogą żądać przeniesienia sprawy do oddziału centralnego). Na żądanie jednej ze stron, po wysłuchaniu drugiej strony oraz właściwego składu orzekającego, Prezes Sądu Pierwszej Instancji, biorąc pod uwagę wszystkie istotne okoliczności sprawy, włączając w to pozycję stron, w szczególności pozycję pozwanego, przy zachowaniu zasad dogodności i uczciwości, może zdecydować, iż językiem postępowania będzie język, w którym udzielono patentu. Natomiast przed oddziałem centralnym (np. w sprawach o ustalenie nieistnienia naruszenia) językiem postępowania może być wyłącznie język, w którym został udzielony patent.

Przed sądem apelacyjnym językiem postępowania jest język, w którym toczyło się postępowanie przed Sądem Pierwszej Instancji. Strony mogą umówić się, iż językiem postępowania będzie język, w którym udzielono patentu.

³⁷ Dodatkowe ułatwienia w zakresie tłumaczeń zawiera Art. 31 projektu umowy o JSP. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu pozwany przed oddział centralny JSP I instancji w sprawie o naruszenie może żądać tłumaczenia stosownych dokumentów na język państwa członkowskiego będącego stroną umowy, w którym ma on siedzibę, główne miejsce prowadzenia działalności gospodarczej lub prowadzi działalność gospodarczą w następujących okolicznościach: jurysdykcja oddziału centralnego wynika z postanowień art. 15a (1) i język postępowania przed oddziałem centralnym nie jest językiem urzędowym państwa Unii Europejskiej, w którym ma on siedzibę, główne miejsce prowadzenia działalności gospodarczej albo prowadzi działalność i pozwany nie ma odpowiedniej znajomości języka postępowania.

Składy sędziowskie

Składy sędziowskie będą wielonarodowe. Poza sędziami prawnikami w postępowaniach, jeśli zajdzie taka potrzeba, udział brać będą także sędziowie techniczni, którzy są specjalistami w danej dziedzinie. W I Instancji skład sędziowski będzie się składał z trzech sędziów i co najmniej jeden z nich będzie obywatelem państwa na terytorium, którego działa sąd. W II Instancji skład sędziowski będzie się składał z pięciu sędziów będących obywatelami różnych państw członkowskich.

Miejsce prowadzenia sprawy

Zgodnie z projektem umowy o JSP powództwa są wnoszone do³⁸:

- Oddziału lokalnego JSP I Instancji znajdującego się na terytorium umawiającego się państwa członkowskiego, na terytorium którego miało miejsce naruszenie lub może wystąpić rzeczywiste lub zagrażające naruszenie, albo do oddziału regionalnego, w którym uczestniczy to umawiające się państwo członkowskie.
- Oddziału lokalnego JSP I Instancji znajdującego się w umawiającym się państwie członkowskim, w którym pozwany, albo – gdy jest kilku pozwanych – jeden z nich, ma miejsce zamieszkania lub prowadzi główną działalność gospodarczą, albo w przypadku gdy nie ma miejsca zamieszkania lub głównego miejsca prowadzenia działalności – miejsce prowadzenia działalności albo do oddziału regionalnego, w którym uczestniczy to umawiające się państwo członkowskie.

Powództwa przeciwko pozwany mającym miejsce zamieszkania albo miejsce prowadzenia głównego przedsiębiorstwa poza terytorium Umawiających się państw albo w przypadku braku miejsca zamieszkania lub też miejsca prowadzenia głównego przedsiębiorstwa wnoszone są do oddziału lokalnego lub regionalnego JSP I Instancji na terytorium umawiającego się państwa członkowskiego, na terytorium którego miało miejsce naruszenie lub może wystąpić rzeczywiste lub zagrażające naruszenie, albo do oddziału regionalnego, w którym uczestniczy to umawiające się państwo członkowskie. Jeśli na terytorium umawiającego się państwa członkowskiego nie ma oddziału lokalnego lub Państwo nie uczestniczy w oddziale regionalnym powództwo powinno być wniesione do oddziału centralnego.

Powództwo wzajemne o unieważnienie może być wniesione w sprawie powództwa o naruszenie. Oddział lokalny lub regionalny po wysłuchaniu stron może:

- a) prowadzić postępowanie w sprawie obu powództw i wystąpić do Prezesa Sądu Pierwszej Instancji o wyznaczenie z zespołu sędziów sędziego technicznego posiadającego kwalifikacje i wiedzę w dziedzinie techniki, której dotyczy postępowanie,
- b) przekazać powództwo o unieważnienie do oddziału centralnego JSP I Instancji i zawiesić postępowanie o naruszenie, albo
- c) za zgodą stron przekazać sprawę o unieważnienie do oddziału centralnego.

Powództwa o ustalenie nienaruszania oraz o unieważnienie powinny być wniesione do oddziału centralnego JSP I Instancji. Jeśli jednak powództwo o naruszenie zostało wszczęte pomiędzy tymi samymi stronami w odniesieniu do tego samego patentu przed oddziałem lokalnym lub regionalnym, powództwa te mogą być wniesione tylko do tego samego oddziału lokalnego lub regionalnego. Jeśli powództwo o unieważnienie zostało wszczęte przed oddziałem centralnym, to powództwo w sprawie naruszenia pomiędzy tymi samymi stronami w sprawie tego samego patentu może być wniesione do jakiegokolwiek oddziału. Powództwo o ustalenie nienaruszania patentu toczące się przed oddziałem centralnym zostaje zawieszone, jeśli powództwo w sprawie naruszenia tego samego patentu między tymi samymi stronami lub między licencjodawcą wyłącznym a stroną żądającą ustalenia nienaruszania zostanie wszczęte w ciągu trzech miesięcy przed oddziałem lokalnym lub regionalnym.

Strony mogą się umówić, do którego oddziału JSP I Instancji chcą wnieść powództwa (może to być także oddział centralny). Powództwo o unieważnienie i powództwo wzajemne o unieważnienie patentu mogą być wniesione przed JSP bez wszczynania postępowania przed EPO. Każda ze stron powinna poinformować JSP o ewentualnych postępowaniach przed EPO. W przypadku, kiedy zachodzi możliwość szybkiego wydania decyzji przed EPO, JSP może zawiesić prowadzone postępowanie³⁹.

³⁸ Art. 15a, 15b projektu Umowy o JSP

³⁹ Przeciwko zapisom umowy o JSP dotyczącym pozostawienia oddziałom lokalnym i regionalnym możliwości wyboru miejsca dalszego procedowania sprawy powództwa wzajemnego o unieważnienie wystąpiła m. in. Wielka Brytania. Tam sprawy o naruszenie patentów i unieważnienie patentów rozstrzygane są łącznie, natomiast np. w Polsce, Niemczech, Austrii te same

Jeśli Polska nie przystąpi do umowy o JSP, sąd ten nie będzie miał jurysdykcji w Polsce. Jeśli jednak polski przedsiębiorca naruszy prawa patentowe na terytorium państwa, które przystąpiło do umowy o JSP, polski przedsiębiorca zostanie pozwany przed JSP.

W poniższej tabeli zaprezentowano możliwe miejsca prowadzenia spraw sądowych, w których pozywającym i pozwanym jest polski przedsiębiorca w dwóch sytuacjach:

- a) kiedy Polska przystąpi do umowy o JSP,
- b) kiedy Polska nie przystąpi do umowy o JSP, ale system będzie obowiązywał w pozostałych państwach UE wyłączając Hiszpanię i Włochy⁴⁰.

Tabela 3. Możliwe miejsca prowadzenia spraw sądowych w sytuacji przystąpienia (lub nie) Polski do umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym

Sytuacja polskiego przedsiębiorcy	Polska nie przystąpi do umowy o JSP	Polska przystąpi do umowy o JSP
Polski przedsiębiorca naruszył prawa wynikające z patentu o jednolitym skutku na terytorium państwa będącego stroną umowy o JSP (poza terytorium Polski)	W okresie przejściowym polski przedsiębiorca może być pozwany przed sąd państwa, w którym nastąpiło naruszenie patentu europejskiego lub przed JSP (w zależności od tego, czy uprawniony z patentu skorzystał z opcji opt-out, opisanej w dalszej części raportu). Po okresie przejściowym polski przedsiębiorca zostaje pozwany przed lokalny oddział JSP I Instancji państwa, w którym ma miejsce naruszenie (postępowanie prowadzone w języku państwa, w którym znajduje się oddział) lub przed oddział centralny (polski przedsiębiorca nie będzie mógł żądać dostarczenia tłumaczeń, o których mowa w projekcie Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń) ⁴¹ .	Polski przedsiębiorca może być pozwany przed lokalny lub regionalny oddział JSP I Instancji państwa, w którym ma miejsce naruszenie (postępowanie prowadzone w języku państwa, w którym znajduje się oddział) lub też przed oddział lokalny w Polsce ze względu na siedzibę przedsiębiorcy (postępowanie po polsku) ⁴² . Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że to pozywający określa miejsce, gdzie będzie toczyło się postępowanie. Jeżeli w Polsce nie powstanie oddział lokalny JSP, polski przedsiębiorca może być pozwany przed oddział centralny JSP.
Polski przedsiębiorca naruszył prawa wynikające z patentu o jednolitym skutku na terytorium Polski	Patent o jednolitym skutku nie obowiązuje w Polsce. W przypadku kiedy patent o jednolitym skutku został walidowany jako patent europejski w Polsce, polski przedsiębiorca zostanie pozwany na terenie Polski.	Polski przedsiębiorca zostaje pozwany przed lokalny oddział JSP I Instancji w Polsce (postępowanie jest prowadzone po polsku). Polski przedsiębiorca może wnieść przed tym sądem powództwo wzajemne lub powództwo o unieważnienie. W przypadku wniesienia powództwa

sprawy rozstrzygane są osobno, tj. sprawy o naruszenia patentów rozpatrywane są przez sądy powszechne, a sprawy o unieważnienie powództwa przez urzędy patentowe. Istnieje ryzyko, iż niektóre osoby wytaczające powództwo mogą ulec pokusie wyboru sądu nie ze względu na fakt, że jest to najbardziej właściwy sąd, ale ze względu na fakt, iż przepisy dotyczące kolizji praw stosowane przez ten sąd, spowodują zastosowanie prawa, które ta osoba preferuje.

⁴⁰ Tabela została przygotowana na podstawie analiz przeprowadzonych przez prof. Aurelię Nowicką w opracowaniu „Jednolita Ochrona Patentowa i Jednolity Sąd Patentowy – Uwagi Krytyczne (stan na 27 czerwca 2012 r.) (uzupełnienie: 5 lipca 2012 r.)”, Rzecznik Patentowy 2-4 (69-71) kwiecień-grudzień 2011 oraz prof. Krystynę Szczepanowską-Kozłowską „Korzyści, szanse i zagrożenia wynikające z jednolitego systemu ochrony patentowej dla jednostek naukowych”, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Warszawa 2012.

⁴¹ Art. 4 Projektu Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń oraz na podstawie art. 5 ust. 3 Rozporządzenia 2001/44: Osoba, która ma miejsce zamieszkania na terytorium Państwa Członkowskiego, może być pozwana w innym Państwie Członkowskim, jeżeli przedmiotem postępowania jest czyn niedozwolony lub czyn podobny do czynu niedozwolonego albo roszczenia wynikające z takiego czynu - przed sąd miejsca, gdzie nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę.

⁴² Na podstawie: Szczepanowska-Kozłowska Krystyna, Korzyści, szanse i zagrożenia wynikające z jednolitego systemu ochrony patentowej dla jednostek naukowych, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2012

Sytuacja polskiego przedsiębiorcy	Polska nie przystąpi do umowy o JSP	Polska przystąpi do umowy o JSP
		wzajemnego o unieważnienie sprawa może być przekazana bez zgody pozwanego do oddziału centralnego (wtedy będzie prowadzona w języku angielskim, niemieckim, francuskim) ⁴³ , w przypadku powództwa odrębnego wniesionego do lokalnego oddziału JSP sprawa będzie prowadzona w języku polskim. Jeżeli w Polsce nie powstanie oddział lokalny JSP, polski przedsiębiorca może być pozwany przed oddział centralny JSP.
Polski przedsiębiorca chce unieważnić patent o jednolitym skutku⁴⁴	W tej sytuacji polski przedsiębiorca występuje przed oddziałem centralnym JSP I Instancji. Sprawy prowadzone są w języku angielskim, niemieckim, francuskim.	W tej sytuacji polski przedsiębiorca występuje przed oddziałem centralnym JSP I Instancji. Sprawy prowadzone są w języku angielskim, niemieckim, francuskim.
Podmiot pochodzący z państwa, które jest stroną umowy o JSP naruszył prawa wynikające z patentu jednolitego należące do polskiego podmiotu	Polski przedsiębiorca może pozwać podmiot naruszający albo w państwie, w którym nastąpiło naruszenie albo w państwie, w którym podmiot ma miejsce zamieszkania lub siedzibę albo w państwie, w którym podmiot prowadzi działalność gospodarczą. Jeśli naruszenie ma miejsce na terenie państwa, w którym nie utworzono oddziału lokalnego lub regionalnego JSP I Instancji, właściwym będzie oddział centralny.	Polski przedsiębiorca może pozwać podmiot naruszający albo w państwie, w którym nastąpiło naruszenie albo w państwie, w którym podmiot ma miejsce zamieszkania lub siedzibę albo w państwie, w którym podmiot prowadzi działalność gospodarczą. Jeśli naruszenie ma miejsce na terenie państwa, w którym nie utworzono oddziału lokalnego lub regionalnego JSP I Instancji, a podmiot pozwany ma siedzibę w państwie, które nie utworzyło lokalnego oddziału JSP istnieje możliwość wniesienia powództwa do oddziału centralnego ⁴⁵ .

Źródło: Opracowanie własne

Zdaniem prof. Krystyny Szczepanowskiej-Kozłowskiej⁴⁶ oraz prof. Aurelii Nowickiej⁴⁷ projektowane regulacje w wielu obszarach są niejasne i mogą powodować problemy w ich właściwej interpretacji. Dotyczy to w szczególności:

- problemu wyboru prawa właściwego dla oceny zgłoszonego powództwa (przepisy umowy o JSP i Rozporządzeń, czy prawa krajowego),
- stosowania różnych porządków prawnych w tej samej sprawie przed JSP,

⁴³ Szczepanowska-Kozłowska Krystyna, Korzyści, szanse i zagrożenia wynikające z jednolitego systemu ochrony patentowej dla jednostek naukowych, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2012, s. 39

⁴⁴ W przypadku unieważnień, które nie są powiązane z powództwami o naruszenie.

⁴⁵ Oddział centralny byłby właściwy także wtedy, gdyby naruszający pochodził z państwa nie będącego stroną Umowy o JSP.

⁴⁶ Szczepanowska-Kozłowska Krystyna, Korzyści, szanse i zagrożenia wynikające z jednolitego systemu ochrony patentowej dla jednostek naukowych, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2012

⁴⁷ Nowicka Aurelia, Jednolita ochrona patentowa i Jednolity sąd patentowy - uwagi krytyczne, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2012

- powoływania składów sędziowskich złożonych z sędziów stosujących w swoich krajach różne systemy prawne (kontynentalne, precedensowe).

3.1.2. Okres przejściowy

Zarówno projekty Rozporządzeń, jak i projekt Umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym przewidują okresy przejściowe, które mają pomóc w dostosowaniu się państw członkowskich do nowego systemu.

Okres przejściowy dotyczący Jednolitego Sądu Patentowego

W państwach członkowskich, które ratyfikują umowę o Jednolitym Sądzie Patentowym patenty europejskie będą podlegały jurysdykcji Jednolitego Sądu Patentowego, podobnie jak patenty europejskie o jednolitym skutku. Jednakże w okresie przejściowym, trwającym nie dłużej niż siedem lat, postępowania w sprawie naruszenia lub unieważnienia patentów europejskich mogą być wszczynane przed sądami krajowymi lub innymi właściwymi organami umawiających się państw członkowskich mającymi jurysdykcję prawa krajowego⁴⁸.

Po pięciu latach od wejścia w życie umowy o JSP, Komitet Administracyjny⁴⁹ przeprowadzi szerokie konsultacje z użytkownikami systemu patentowego w celu określenia liczby patentów europejskich, co do których sprawy o naruszenie lub unieważnienie są nadal wszczynane przed sądami krajowymi w celu ustalenia przyczyn i skutków tego stanu rzeczy. Na podstawie tych opinii i opinii JSP, Komitet Administracyjny może zdecydować o przedłużeniu okresu przejściowego do siedmiu lat (przedłużenie maksymalnie o 2 lata po okresie 5 lat od wejścia w życie umowy o JSP).

Powyższe zapisy nie będą dotyczyły polskich podmiotów posiadających patenty europejskie w przypadku, kiedy Polska nie ratyfikuje umowy międzynarodowej o Jednolitym Sądzie Patentowym.

Okres przejściowy dotyczący uruchomienia systemu tłumaczeń maszynowych⁵⁰

W okresie przejściowym, przed udostępnieniem systemu wysokiej jakości tłumaczeń maszynowych na wszystkie języki urzędowe UE, do wniosku o rejestrację jednolitego skutku patentu powinno być dołączone pełne tłumaczenie opisu patentu na język angielski, jeśli językiem postępowania przed EPO jest francuski lub niemiecki, albo na dowolny język urzędowy państwa członkowskiego będący językiem urzędowym UE, jeśli językiem postępowania przed EPO jest angielski. Wskazywane ustalenia mają zapewnić w okresie przejściowym dostępność wszystkich patentów europejskich o jednolitym skutku w języku angielskim, który jest językiem zwyczajowo stosowanym w dziedzinie międzynarodowych badań i publikacji technicznych. Omawiane tłumaczenia nie powinny być wykonywane w sposób zautomatyzowany, a ich wysoka jakość powinna przyczyniać się do doskonalenia przez EPO oprogramowania tłumaczącego. Tłumaczenia maszynowe nie będą jednak wersjami prawnie wiążącymi.

Prace nad opracowaniem systemu tłumaczeń maszynowych prowadzone przez EPO stanowią bardzo ważne narzędzie mające usprawnić dostęp do informacji patentowej i szeroko upowszechnić wiedzę techniczną. Udostępnienie w odpowiednim czasie wysokiej jakości tłumaczeń maszynowych europejskich zgłoszeń patentowych i opisów na wszystkie języki urzędowe UE byłoby korzystne dla wszystkich użytkowników europejskiego systemu patentowego. Jednakże, tłumaczenia maszynowe mają służyć wyłącznie celom informacyjnym, nie będą natomiast wywoływać żadnych skutków prawnych.

Okres przejściowy powinien zakończyć się z chwilą udostępnienia wysokiej jakości tłumaczeń maszynowych na wszystkie języki urzędowe UE, z zastrzeżeniem regularnej i obiektywnej oceny jakości dokonywanej przez komitet niezależnych ekspertów powołany przez uczestniczące państwa członkowskie w ramach Europejskiej Organizacji Patentowej. Biorąc pod uwagę obecny etap rozwoju technicznego, zakłada się, że wysokiej jakości tłumaczenia maszynowe staną się dostępne za nie

⁴⁸ Zgodnie z art. 58 projektu Umowy o JSP, który wprowadza opcję „opt out” w wyłącznej kompetencji JSP.

⁴⁹ Zgodnie z art. 9 projektu Umowy o JSP Komitet Administracyjny, Komitet Budżetowy i Komitet Doradczy zostaną powołane, aby zapewnić efektywne wdrożenie postanowień Umowy.

⁵⁰ Zwanym także tłumaczeniami automatycznymi

więcej niż 12 lat. W związku z tym okres przejściowy powinien wygasnąć w ciągu 12 lat od daty rozpoczęcia stosowania „pakietu patentowego”, o ile nie zostanie podjęta decyzja o zakończeniu go we wcześniejszym terminie⁵¹.

3.1.3. Korzyści dla innowacyjnych firm zainteresowanych ochroną swoich rozwiązań w wielu państwach UE wynikające z wprowadzenia patentu europejskiego o jednolitym skutku

Jednolity system ochrony patentowej może być rozwiązaniem bardziej korzystnym niż obecnie funkcjonujący patent europejski dla przedsiębiorcy posiadającego innowacyjne rozwiązanie, poszukującego ich ochrony w drodze uzyskania praw ochronnych z patentu i zainteresowanego rozwojem swojej działalności gospodarczej w co najmniej kilku państwach UE. W niniejszym rozdziale dokonano porównania obecnie obowiązujących procedur patentowych z korzyściami, jakie mógłby odnieść innowacyjny przedsiębiorca z wdrożenia jednolitego systemu ochrony patentowej. Ustanowienie ww. systemu stwarza przedsiębiorcy dodatkową możliwość w zakresie wyboru rozwiązania najbardziej odpowiadającego jego potrzebom. Przedstawione w tym rozdziale korzyści dotyczą ograniczonej grupy przedsiębiorstw, tj. tych, które są zainteresowane korzystaniem z patentu o jednolitym skutku. Natomiast koszty wynikające z wprowadzenia JPE zostały przedstawione w rozdziale 4.3.3. Analiza kosztów.

Należy zauważyć, iż Polska nie należy do państw przodujących w Europie w zakresie liczby patentów. W 2011 roku polskie podmioty dokonały 254 zgłoszeń patentowych w EPO, a liczba udzielonych patentów europejskich na rzecz polskich podmiotów wyniosła 45. W ramach procedury międzynarodowej polskie podmioty dokonały w 2011 r. 238 zgłoszeń patentowych⁵². Szczegółowe dane statystyczne dotyczące patentów zostały zaprezentowane w kolejnym rozdziale.

W przypadku, kiedy polski przedsiębiorca jest zainteresowany uzyskaniem praw ochronnych dla swojego wynalazku równocześnie w kilku wybranych krajach UE może złożyć jedno zgłoszenie patentowe do EPO i wyznaczyć w nim państwa, na których terytorium ochrona dla jego wynalazku miałaby być skuteczna. Po uzyskaniu patentu zobowiązany będzie do dostarczenia tłumaczeń opisów patentowych na języki urzędowe tych krajów oraz wnoszenia ustalonych w tych państwach opłat.

Z punktu widzenia przedsiębiorcy, który chce korzystać z ochrony patentowej, istotne są działania i opłaty, jakie musi podjąć przed urzędami patentowymi, zasięg ochrony, który otrzyma dla swojego patentu oraz możliwość dochodzenia roszczeń w przypadku naruszenia praw wynikających z przyznanego monopolu. Poniżej dokonano krótkiego omówienia każdego z tych aspektów w odniesieniu do ewentualnych korzyści, które przedsiębiorcy mogliby uzyskać w przypadku wdrożenia systemu jednolitej ochrony patentowej.

Koszty uzyskania i utrzymania patentu

W chwili obecnej, tj. w sytuacji funkcjonowania patentu europejskiego, do istotnych kosztów, które należy ponieść w przypadku ubiegania się o udzielenie patentu należą opłaty pobierane przez poszczególne urzędy patentowe za zgłoszenie patentowe, przeprowadzenie poszukiwań, przeprowadzenie badań, publikacje, utrzymanie patentu, itp.⁵³ Opłaty te mogą być multiplikowane, jeśli przedsiębiorca chciałby aby prawa ochronne z patentu były skuteczne w kilku / kilkunastu państwach. Pewnym uproszczeniem jest możliwość złożenia jednego zgłoszenia patentowego do EPO i wniesienia tam opłat, nadal jednak po przyznaniu patentu europejskiego zastosowanie mają krajowe wymogi w zakresie walidacji, dotyczące m.in. tłumaczenia, opłat za publikację i różnych formalnych warunków zgłoszenia. Jeśli właściciel patentu uchybi któremuś z tych wymogów, patent europejski uznaje się w takim państwie za nieważny. Koszty dodatkowo rosną w związku z opłatami naliczanymi przez rzeczników patentowych. Dostarczenie tłumaczeń patentów do krajowych urzędów patentowych

⁵¹ Art. 6 projektu Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń

⁵² 2012 PCT Yearly Review The International Patent System, WIPO

⁵³ W UPRP opłaty są wnoszone zgodnie ze stawkami wynikającymi z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2008 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat związanych z ochroną wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych (Dz.U. nr 41 poz. 241). Cenniki opłat przed EPO są dostępne na stronie internetowej EPO <http://www.epo.org/applying/forms-fees.html>

jest wymagane w większości krajów⁵⁴. Bezpośrednie i pośrednie koszty tłumaczeń mogą stanowić nawet 40% wszystkich kosztów związanych z uzyskaniem patentu europejskiego⁵⁵.

Poniżej przedstawiono porównanie przybliżonych kosztów uzyskania⁵⁶ i utrzymania patentu europejskiego z patentem europejskim o jednolitym skutku (JPE)⁵⁷. Należy zwrócić uwagę, iż niezależnie do tego, w ilu krajach wnioskodawca chciałby mieć ochronę, w przypadku JPE otrzymuje ją od razu we wszystkich państwach, które wejdą do obszaru wzmocnionej współpracy i ratyfikują umowę o JSP

Tabela 4. Porównanie przybliżonych kosztów uzyskania i utrzymania patentu europejskiego z JPE

Liczba państw, w których przedsiębiorca chciałby mieć ochronę	Patent europejski		JPE	
	Koszty uzyskania patentu ^{58 59}	Koszty utrzymania patentu w okresie 10 lat	Koszty uzyskania patentu ⁶⁰	Koszty utrzymania patentu w okresie 10 lat
1 ⁶¹	5 790 EUR	1 420 EUR	5 660 EUR	7 500 EUR
5 ⁶²	8 010 EUR	5 622 EUR		
10 ⁶³	15 460 EUR	10 818 EUR		
25 ⁶⁴	41 210 EUR	28 732 EUR		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie cenników EPO, danych Komisji Europejskiej oraz szacunków w oparciu o Ocenę Skutków Regulacji Komisji Europejskiej oraz opracowanie: Hoisl Karin, Harhoff Dietmar van Pottelsberghe de la Potterie Bruno, Reichl Bettina, Patent validation at the country level – the role of fees and translation costs, 25th Celebration Conference on entrepreneurship and innovation – organizations, institutions, systems and regions, Copenhagen, CBS, Denmark, 2008

⁵⁴ Por. Porozumienie w sprawie stosowania art. 65 KPE, Dz. Urz. EUP z 2001 r. Nr 12 (tzw. Protokół londyński)

⁵⁵ Commission Staff Working Paper - Impact Assessment, Accompanying document to the proposal for a Regulation of the European Parliament and the Council implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection and proposal for a Council Regulation implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection with regard to the applicable translation arrangements, Komisja Europejska, Bruksela, 15 kwietnia 2011 r., s.14

⁵⁶ Koszty te obejmują koszty opłat oraz wykonania tłumaczeń. Nie są wliczone koszty rzeczników czy innych usług zewnętrznych, z których korzystają przedsiębiorcy składając zgłoszenie patentowe.

⁵⁷ Dane na podstawie: Commission Staff Working Paper Impact Assessment Accompanying document to the Proposal for a Regulation Of The European Parliament And The Council implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection.

Komisja Europejska nie podaje wysokości projektowanych opłat za uzyskanie i utrzymanie patentu. Z tych względów w przypadku opłat obowiązujących w sytuacji JPE uwzględniono, iż:

- 1) zgodnie z obowiązującym cennikiem EPO opłaty te wynoszą 4 950 EUR, zaś dla przedsiębiorstw z państw, w których językiem urzędowym nie jest język angielski, niemiecki lub francuski stosowana jest 20% zniżka
- 2) zgodnie z zapisami art. 15 ust 3 pkt a) projektu rozporządzenia o jednolitym patencie wysokość opłat za przedłużenie określa się na poziomie równoważnym poziomowi opłaty za przedłużenie uiszczanej z tytułu ochrony zapewnianej obecnie przez patenty europejskie o przeciętnym zasięgu geograficznym. Przyjmujemy, iż ten zasięg obejmuje 5 państw, w których jest najwięcej walidacji i z tych względów, zgodnie z zapisami w/w dokumentu (Ocena Skutków Regulacji Komisji Europejskiej) przyjmujemy wartość 7 500 EUR – wartość jak dla 5 krajów, w których dokonywana jest największa liczba walidacji.

⁵⁸ Koszty walidacji w jednym kraju to w przybliżeniu 130 EUR. Dane na podstawie opracowania: Hoisl Karin, Harhoff Dietmar van Pottelsberghe de la Potterie Bruno, Reichl Bettina, Patent validation at the country level - the role of fees and translation costs, 25th Celebration Conference on entrepreneurship and innovation - organizations, institutions, systems and regions, Copenhagen, CBS, Denmark, 2008

⁵⁹ Koszty te zawierają także koszt tłumaczeń. Przyjęto, iż tłumaczenie na 1 język kosztuje 1700 EUR. Założenie na podstawie obliczeń Komisji Europejskiej wskazanych w dokumencie Commission Staff Working Paper Impact Assessment Accompanying document to the Proposal for a Regulation Of The European Parliament And The Council implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection.

⁶⁰ J.w.

⁶¹ Niemcy

⁶² Niemcy, Francja, Wielka Brytania, Austria i Irlandia

⁶³ Niemcy, Francja, Wielka Brytania, Austria, Irlandia, Luksemburg, Holandia, Szwecja, Belgia i Dania

⁶⁴ UE z wyjątkiem Hiszpanii i Włoch

System jednolitej ochrony patentowej poprzez zastosowanie jednej procedury przed i po uzyskaniu patentu przeprowadzanej tylko przed jednym urzędem (EPO) może być zatem uznany za bardziej przejrzysty i efektywny pod względem kosztowym. Przedsiębiorcy nie musieliby także ponosić dodatkowych opłat administracyjnych, kosztów działania poprzez pełnomocników i rzeczników patentowych w poszczególnych krajach. Ułatwieniem byłaby także możliwość wnoszenia opłat za utrzymanie patentu w jednym terminie (opłaty za patenty walidowane w poszczególnych państwach muszą być wnoszone zgodnie z wymaganymi przez te państwa terminami i w wymaganej formie).

Dla przedsiębiorców zainteresowanych prowadzeniem działalności biznesowej w wielu państwach UE ułatwienie mogłoby stanowić również obowiązek dostarczenia tłumaczeń patentu tylko w trzech obowiązujących w EPO językach, zamiast np. w pięciu językach urzędowych państw wyznaczonych do ochrony.

Terytorialny zakres ochrony

Aktualnie w przypadku patentu europejskiego terytorialny zasięg praw ochronnych wynikających z uzyskanego patentu jest uzależniony od wskazania przez wynalazcę kraju, w którym ta ochrona ma obowiązywać. Każdorazowo właściciel patentu zobowiązany jest do przestrzegania procedur krajowych i ponoszenia opłat, równocześnie uzyskując monopol na wykorzystanie swojego wynalazku na terytorium tych państw. Korzyści, które przedsiębiorca może czerpać z monopolu lub sprzedaży licencji są ograniczone terytorialnie. Dodatkowo opatentowane w jednym kraju rozwiązanie może być skopionowane i legalnie wykorzystywane w innym kraju, w którym patent nie obowiązuje.

Jednolity system ochrony patentowej gwarantowałby szerszy zakres ochrony. Monopol przedsiębiorcy rozciągałby się na wszystkie kraje UE bez Hiszpanii i Włoch, co dawałoby mu możliwość czerpania wyższych zysków po wprowadzeniu opatentowanego rozwiązania do obrotu gospodarczego.

Sprawy sądowe

Uprawnieni z patentu mogą skutecznie dochodzić swoich praw w przypadku ich naruszenia tylko na terytorium, na które patent został udzielony. W sytuacji, kiedy polski przedsiębiorca posiada patent europejski walidowany w kilku krajach UE, to samo naruszenie patentu będzie skutkowało prowadzeniem osobnych spraw sądowych w każdym z państw z osobna zgodnie z zasadami jurysdykcyjnymi wyrażonymi w Rozporządzeniu 2001/44. Podobnie unieważnienie patentu będzie skuteczne tylko w tym kraju, w którym wystąpiono o stwierdzenie nieważności. Opłaty sądowe, koszty zastępstwa procesowego, dojazdów są bardzo wysokie i mogą się powielać. Należy także zwrócić uwagę na znaczne różnice w określaniu zakresu ochrony wynikającej z patentu przez sądy poszczególnych państw, czy różne rozstrzygnięcia dotyczące tego samego patentu.

Rozwiązaniem powyższych problemów miałyby być ustanowienie Jednolitego Sądu Patentowego posiadającego wyłączną jurysdykcję we wszystkich sprawach dotyczących patentów o jednolitym skutku. Po wielu latach pracy miałyby on szansę wypracować jednolite orzecznictwo w sprawach patentowych. Unieważnienie patentu o jednolitym skutku wiązałoby się z unieważnieniem na terenie wszystkich tych państw, które podpisały umowę o JSP.

Przychody do budżetu państwa

Do budżetu państwa wpływają opłaty z tytułu udzielania i utrzymania patentów. Wdrożenie w Polsce systemu jednolitej ochrony patentowej może wiązać się ze zwiększeniem wpływów do budżetu państwa. W projekcie Rozporządzenia o patencie jednolitym zakłada się, iż część wpływów do EPO przeznaczana będzie na działalność Urzędu, pozostała część będzie rozdzielana na państwa członkowskie i powinna być wykorzystana do celów związanych z patentami: „klucz podziału opłat za przedłużenie między zaangażowane państwa członkowskie (...) określa się na podstawie następujących uczciwych, sprawiedliwych i trafnych kryteriów:

- a) liczba zgłoszeń patentowych,
- b) wielkość rynku, przy czym zapewnia się przekazywanie każdemu z zaangażowanych państw członkowskich określonej minimalnej kwoty,
- c) rekompensata dla państw członkowskich za używanie języka urzędowego innego niż jeden z języków urzędowych EPO lub za nieproporcjonalnie niski poziom działalności patentowej

lub za względnie niedawne uzyskanie członkostwa Europejskiej Organizacji Patentowej” (projekt Rozporządzenia o patencie jednolitym, art. 16 ust 2).

Zatem przyjęcie systemu JPE może się wiązać z dodatkowymi wpływami do budżetu państwa⁶⁵.

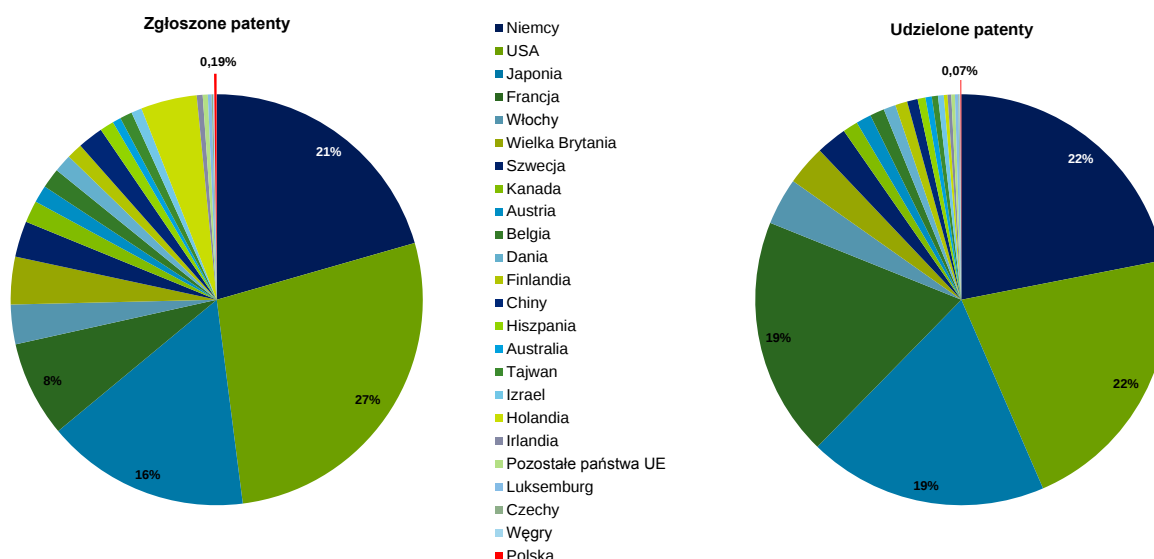
Należy zwrócić uwagę, iż brak wprowadzenia systemu JPE na terenie UE (opcja znajdująca się poza zakresem niniejszej analizy) może się wiązać z utratą korzyści (obecnych zarówno w opcji 0, jak też opcji 1) wynikających z niższych kosztów wdrożenia patentów w krajach UE czy braku dodatkowych przychodów do budżetu państwa. Taka utrata korzyści dla przedsiębiorstw dotyczy jednak tylko tych przedsiębiorstw, które są zainteresowane skorzystaniem z systemu JPE jako wnioskujący i uzyskujący patenty w wielu krajach UE.

3.2. Obecna sytuacja – dane statystyczne

Patenty udzielane w Polsce obejmują nie tylko patenty przyznawane przez Urząd Patentowy w trybie krajowym (zarówno podmiotom krajowym, jak i wnioskodawcom zagranicznym), lecz także patenty europejskie walidowane w Polsce. Opisy tych patentów oraz zastrzeżenia patentowe są dostępne w języku polskim.

W ramach uczestnictwa Polski w Europejskiej Organizacji Patentowej składane są patenty przez polskich przedsiębiorców i wynalazców do EPO. W 2011 roku podmioty zarejestrowane w Polsce złożyły 247 wniosków o udzielenie patentu europejskiego, natomiast udzielonych zostało 45 patentów. Jest to bardzo niewielka część wszystkich wniosków i udzielanych przez EPO patentów. Wśród państw przodujących w uzyskiwaniu patentów europejskich znajdują się Niemcy, USA, Japonia, Francja, Włochy i Wielka Brytania. Patenty uzyskane przez wnioskujących z tych państw stanowią aż 88% wszystkich wydanych przez EPO patentów w 2011 roku. Udział państw, w tym Polski w zgłoszonych i udzielonych patentach został przedstawiony na poniższym wykresie.

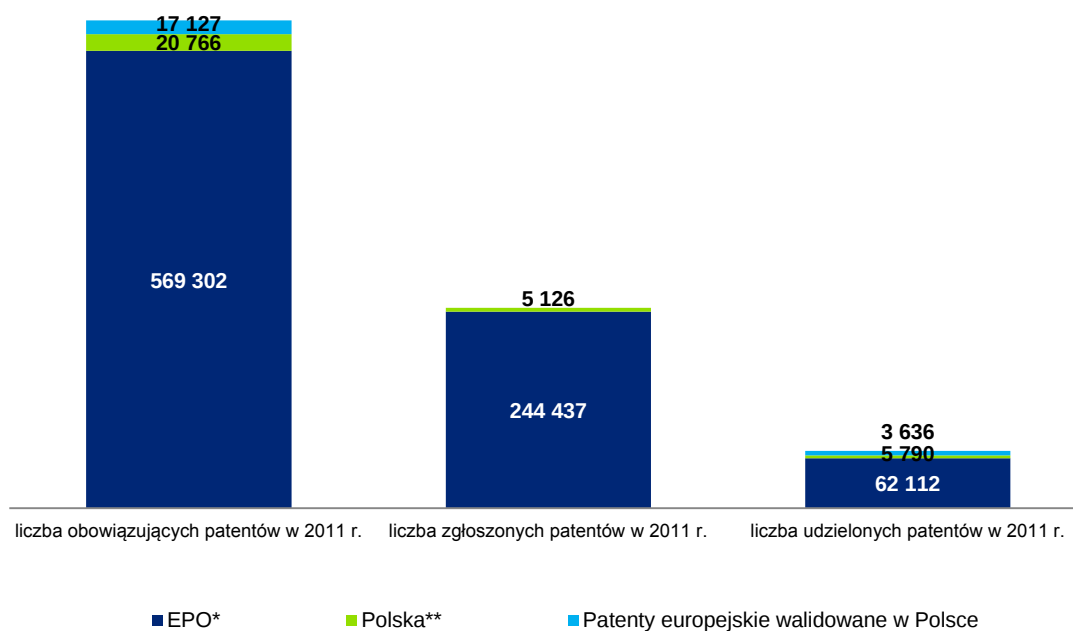
Wykres 1. Zgłoszone i udzielone przez EPO patenty w 2011 roku w podziale na państwa wnioskujące

Źródło: EPO

⁶⁵ Szczegółowo kwestia ta została przedstawiona w dalszych rozdziałach.

Wykres 2. Patenty obowiązujące w Polsce i patenty europejskie

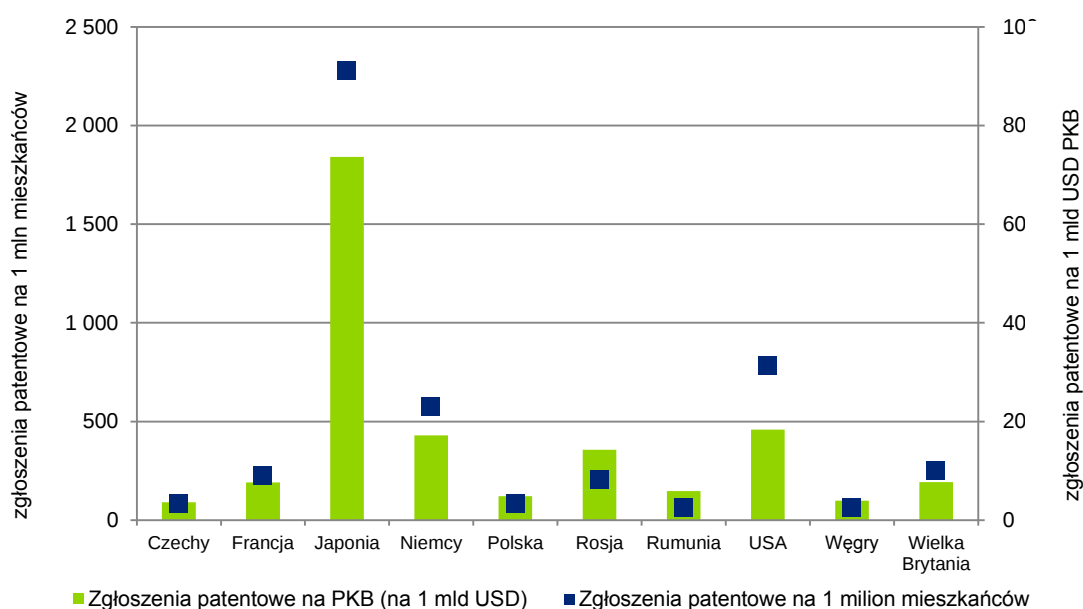
* Liczba patentów w latach 2002-2011 (EPO nie publikuje danych z wcześniejszych okresów)

** Liczba patentów oraz wzorów użytkowych zgłoszonych / udzielonych / obowiązujących w trybie krajowym

Źródło: Urząd Patentowy, EPO

Liczba polskich wniosków i uzyskanych patentów europejskich jest bardzo mała. Podobnie wygląda porównanie liczby patentów wydanych przez Urząd Patentowy z tymi wydanymi przez EPO. W 2011 roku w Polsce obowiązywało prawie 38 000 patentów i wzorów użytkowych, podczas gdy w tym czasie obowiązywało prawie 570 000 patentów europejskich. Tylko mała część tych patentów była walidowana w Polsce (5 790 patentów walidowano w Polsce w 2011 roku, z czego 31% to patenty niemieckie, podczas gdy EPO w 2011 roku udzielił ponad 62 000 patentów).

Wykres 3. Zgłoszenia patentowe a PKB i liczba mieszkańców w wybranych państwach w 2011 roku

Źródło: WIPO i Bank Światowy (World Development Indicators)

Najwyższą liczbę zgłoszeń patentowych, zarówno w relacji do PKB, jak też do liczby mieszkańców odnotowuje Japonia. W zestawieniach tych wysoko plasują się także inne spośród krajów przodujących w uzyskiwaniu patentów od EPO – Niemcy oraz USA. Polska na tym tle nie prezentuje się najgorzej – 4,8 zgłoszeń patentowych na 1 mld USD PKB to wynik lepszy niż w Czechach czy na Węgrzech. Podobnie jest w przypadku liczby zgłoszeń patentowych na milion mieszkańców – wynik dla Polski wynosi prawie 84 i jest wyższy niż w przypadku Rumunii, Czech czy Węgier. Wciąż jednak jest to wynik daleki od „potęg patentowych”, takich jak Japonia, Stany Zjednoczone czy Niemcy. Warto zwrócić uwagę, iż Polska jest raczej odbiorcą technologii z innych państw, a nie twórcą nowych technologii⁶⁶.

Ciekawie prezentują się dane dotyczące wykorzystywania różnych form ochrony własności intelektualnej w Polsce. Jedynie kilka procent polskich przedsiębiorstw korzysta z takich możliwości w odniesieniu do zwiększania innowacyjności przedsiębiorstwa. Bazy danych związane z ochroną praw własności intelektualnej przegląda niewiele ponad 3% przedsiębiorstw, natomiast 5,8% przedsiębiorstw usługowych i 3% przedsiębiorstw przemysłowych wykorzystuje chronione prawami wyłącznymi projekty wynalazcze krajowych podmiotów zewnętrznych⁶⁷.

Wykres 4. Wykorzystywanie różnych form ochrony własności intelektualnej w Polsce w latach 2008-2010

Źródło: Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2008-2010, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Warszawa 2012

⁶⁶ „W 2010 r. znacznie więcej podmiotów nabyło nową technologię niż ją sprzedało” w: Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2008-2010, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Warszawa 2012, s. 93.

⁶⁷ Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2008-2010, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Warszawa 2012

Tabela 5. Główne podmioty patentujące w Urzędzie Patentowym i w EPO w 2011 roku

	Polska*	Liczba patentów i wzorów użytkowych	EPO	Liczba patentów
1	Politechnika Wrocławska	145	Siemens	837
2	Politechnika Łódzka	69	Robert Bosch	790
3	Politechnika Warszawska	69	Panasonic	634
4	Zachodniopomorski Uniwersytet Techniczny w Szczecinie	68	Samsung	536
5	Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica	59	Honda	497
6	Politechnika Śląska	40	Toyota	487
7	Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej Blachownia	38	Philips	477
8	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu	36	LG Group	473
9	Instytut Metali Nieżelaznych	34	Ericsson	450
10	Politechnika Poznańska	31	Sony	445

* Patenty oraz wzory użytkowe

Źródło: Urząd Patentowy, EPO

Głównymi podmiotami patentującymi w Polsce są uczelnie wyższe oraz instytuty badawcze. Natomiast patent europejski uzyskują głównie wielkie koncerny z sektorów elektroniki, telekomunikacji, produkcji AGD oraz motoryzacji. Wskazuje to zatem na różne powody patentowania. W Polsce uczelnie oraz jednostki badawcze uzyskują dzięki patentom dodatkowe środki finansowe⁶⁸, czasami składanie zgłoszeń patentowych jest też wymagane podczas realizacji projektów współfinansowanych ze środków unijnych. Natomiast duże koncerny składają wnioski patentowe w celu ochrony wyników swoich prac badawczo-rozwojowych i korzystania z monopolu na wykorzystywanie tych wyników. Jednocześnie patenty mogą być nie tylko narzędziem chroniącym prawa własności intelektualnej, ale i narzędziem walki konkurencyjnej, stosowanym do utrudniania wejścia na rynki mniejszym podmiotom. Wiele firm buduje swoje strategie patentowe, dzięki którym zwiększają przewagę konkurencyjną⁶⁹.

⁶⁸ „Aktywność patentowa jednostki jest często podejmowana ze względu na podwyższenie jej oceny parametrycznej w rankingu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (...), a nie służy celom gospodarczym i idei komercjalizacji. (...) W instytucjach naukowych (...) cenne są zgłoszenia patentowe, a szczególnie patenty zagraniczne, poprzez wpływ na ocenę parametryczną i finansowanie statutowe. (...) Dotychczasowa polityka patentowa w instytucjach naukowych jest głównie podporządkowana procesowi parametrycznej ewaluacji jednostki, a nie mechanizmom transferu i komercjalizacji technologii.” w: Matusiak Krzysztof B., Guliński Jacek (red.), Rekomendacje zmian w polskim systemie transferu technologii i komercjalizacji wiedzy, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 2010.

⁶⁹ Harhoff Dietmar, Hall Bronwyn H., von Graevenitz Georg, Hoisl Karin, Wagner Stefan, Gambardella Alfonso, Giuri Paola, The strategic use of patents and its implications for enterprise and competition policies, 2007, <http://www.en.inno-tec.bwl.uni-muenchen.de/research/proj/laufendeprojekte/patents/stratpat2007.pdf>.

Pozycja ta zawiera ciekawy przegląd literatury, a także omówienie 3 najczęściej stosowanych strategii patentowych (opracowane na podstawie badań empirycznych) wraz ze wskazaniem branż, w których te strategie są stosowane.

4. Analiza kosztów i korzyści

4.1. Metodyka analizy kosztów i korzyści

Rada Ministrów w dniu 10 października 2006 r. przyjęła „Wytyczne do Oceny Skutków Regulacji” przygotowane przez Ministerstwo Gospodarki. Niniejsze opracowanie nie stanowi Oceny Skutków Regulacji (zwanej dalej „OSR”), natomiast korzysta z wytycznych w aspektach dotyczących przygotowania Analizy Kosztów i Korzyści (zwanej dalej „AKiK”).

Poniżej przedstawiamy podstawowe zasady przygotowania AKiK wskazane w Wytycznych do Oceny Skutków Regulacji⁷⁰:

- „Szacując koszty i korzyści można korzystać z porad ekonomistów/ekspertów.
- Zakres informacji i analiz zawartych w ocenie kosztów i korzyści powinien być proporcjonalny do potencjalnych efektów regulacji, zawsze jednak winna to być obiektywna i wyczerpująca analiza.
- Założenia analizy powinny być jasno sformułowane i przetestowane.
- Zawsze należy przedstawić źródło i metodologię badań i sprawdzić czy inne źródła i badania nie dostarczają podobnych wyników.
- Należy badać koszty i korzyści regulacji w stosunku do sytuacji przed wdrożeniem projektu regulacji.
- Wyniki analiz kosztów i korzyści powinny być przedstawiane w formie liczbowej. Gdy nie można tego uczynić, należy dokonać pogłębionej i obiektywnej oceny jakościowej”.

Wytyczne do OSR nie stanowią ściśle sposobu postępowania, gdyż przygotowująca ekspertyza nie jest częścią OSR. Jednakże, na ile to było możliwe w kontekście specyfiki badania, biorąc pod uwagę przyznany na niego czas i środki, kierowano się zapisami Wytycznych, traktując je jako wskazówki w przygotowaniu AKiK.

W ramach przeprowadzania AKiK, zgodnie ze Szczegółowym Opisem Działła przyjęto dwie możliwe opcje działania wobec ustanowienia w Unii Europejskiej jednolitego systemu ochrony patentowej, tzn.:

- Opcja 0. Brak wdrożenia w Polsce patentu europejskiego o jednolitym skutku oraz brak przystąpienia do umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym.
- Opcja 1. Wdrożenie w Polsce patentu europejskiego o jednolitym skutku oraz przystąpienie do umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym.

Ramy czasowe określone zostały w oparciu o przewidywaną datę wejścia w życie projektowanych regulacji, tj. co do zasady 1 stycznia 2014 r. Uwzględniają one także zakładane okresy przejściowe, tj. 12-letni dla dwóch projektów rozporządzeń i 7-letni dla projektu umowy o JSP. Analiza została przygotowana dla dwóch perspektyw czasowych:

- Perspektywa 20-letnia, tj. okresy przejściowe i odpowiednia liczba lat, tj. 8 lat dla projektów rozporządzeń i maksymalnie 13 lat dla projektu umowy międzynarodowej.
- Perspektywa 30-letnia, tj. okresy przejściowe i odpowiednia liczba lat, tj. 18 lat dla projektów rozporządzeń i maksymalnie 23 lata dla projektu umowy międzynarodowej.

⁷⁰ Wytyczne do Oceny Skutków Regulacji, Ministerstwo Gospodarki, 2006, s. 23, <http://www.mg.gov.pl/NR/rdonlyres/49F92D8B-5D7B-4D1E-AB62-F9E12365DFB9/56421/Wytycznedoocenyskutkowregulacji1.pdf>

Analiza kosztów i korzyści wymaga kalkulacji korzyści netto (tj. korzyści minus koszty) dla każdego roku, a następnie ich zdyskontowania na okres bieżący (tzw. rok „zero”). Następnie zdyskontowane korzyści netto dla każdego roku są sumowane, dając wynik dla każdej z opcji. Ten wynik pozwala na porównanie analizowanych opcji. „Wytyczne do OSR” nie określają wysokości społecznej stopy dyskontowej, która powinna zostać zastosowana do dyskontowania. Natomiast zamieszczone na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki⁷¹ narzędzia wspierające wykonanie odpowiednich kalkulacji przewidują stopę dyskontową w wysokości 7,5%. Dlatego taka wysokość stopy dyskontowej została zastosowana do analizy.

Poniżej przedstawiono sposób kalkulacji w ramach AKiK z wykorzystaniem przykładowych liczb dla okresu 30-letniego i dla dwóch rozważanych opcji.

Tabela 6. Sposób kalkulacji w ramach AKiK

Opcja 0				
	Rok 1	...	Rok 30	
Korzyści	10 000	...	2 000 000	
Koszty	100 000	...	150 000	
Korzyści netto	-90 000	...	1 850 000	SUMA
Wartość zdyskontowana korzyści netto	-83 721	...	211 309	1 308 795

Opcja 1				
	Rok 1	...	Rok 30	
...	...	...	...	SUMA
Wartość zdyskontowana korzyści netto	...	...	...	923 450

Źródło: Opracowanie własne

Na powyższym przykładzie wskazano sposób kalkulacji wartości zdyskontowanej korzyści netto dla poszczególnych lat, a także sposób kalkulacji zdyskontowanej wartości całej regulacji poprzez sumę tych korzyści. Dla analizowanych przykładowych opcji wynik jest następujący:

- Opcja 0. Zdyskontowana wartość korzyści netto z wprowadzenia regulacji w okresie 30-letnim: 1 308 795 PLN.
- Opcja 1. Zdyskontowana wartość korzyści netto z wprowadzenia regulacji w okresie 30-letnim: 923 450 PLN.

W powyższym przykładzie bardziej korzystne z punktu widzenia korzyści społeczno-gospodarczych jest wprowadzenie Opcji 1.

Kalkulacja kosztów i korzyści wymaga pozyskania odpowiednich danych z różnych źródeł. W przygotowaniu niniejszej ekspertyzy wykorzystano następujące metody pozyskania danych:

1. Desk research.
2. Ankiety elektroniczne.
3. Wywiady CATI z przedsiębiorcami.
4. Wywiady IDI z przedsiębiorcami, zreszzeniami przedsiębiorców, przedstawicielami nauki i instytucji państwowych.
5. Panel ekspertów.

Szczegółowe informacje na temat wykorzystanych metod pozyskiwania danych znajdują się w Aneksie 2.

⁷¹ http://www.mg.gov.pl/files/upload/8577/Zestaw_narz%c4%99dzi_analitycznych_07.xls

4.2. Analiza interesariuszy

Poniżej przedstawiono grupy interesariuszy⁷², na których wpływa regulacja związana z wdrożeniem w Polsce jednolitego patentu oraz ratyfikowaniem Umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym.

Tabela 7. Analiza interesariuszy i opis potencjalnego wpływu projektowanej regulacji na poszczególne grupy interesariuszy⁷³

Grupa interesariuszy	Estymowana populacja	Opis potencjalnego wpływu
Przedsiębiorstwa innowacyjne	5 762 – przemysłowe MSP 495 – przemysłowe duże firmy 3 268 – usługowe MSP 264 – usługowe duże firmy ⁷⁴	Pozytywny – zmniejszenie kosztów uzyskania patentu na terenie UE Negatywny – zwiększenie liczby obowiązujących w Polsce patentów zwiększające koszty oceny czystości patentowej oraz ograniczających tworzenie rozwiązań nienaruszających tych patentów, co może zmniejszyć skłonność do inwestowania w innowacje
Przedsiębiorstwa eksportujące	13 798 – MSP 1 921 – duże firmy ⁷⁵	Pozytywny – tańsze (ze względu na zmniejszenie kosztów uzyskania patentu na terenie UE) wejście na nowe rynki Negatywny – dla przedsiębiorstw, które wchodzą na rynki, gdzie dotychczas nie było opatentowanych rozwiązań konkurencji. W przypadku opatentowania rozwiązań (przez firmy konkurencyjne) patentem europejskim o jednolitym skutku- zmniejszenie możliwych rynków zbytu
Przedsiębiorstwa z sektorów, w których zgłaszane jest dużo patentów, gdzie firmy są świadome i stosują strategie patentowe (np. farmacja)	4 611 ⁷⁶	Negatywny – zgłaszanie dużej liczby patentów przez firmy konkurencyjne spoza Polski, które nie będą musiały walidować tych rozwiązań w Polsce, lecz będą automatycznie posiadały patent o jednolitym skutku, co dla polskich przedsiębiorstw może powodować np. konieczność rezygnacji z pewnych segmentów rynku lub konieczność zakupu licencji od przedsiębiorstw zagranicznych, a także konieczność monitorowania i badania czystości patentowej dla większej liczby obowiązujących patentów
Rzecznicy patentowi	981 ⁷⁷	Raczej negatywny – zmniejszenie zapotrzebowania na usługi rzeczników patentowych zajmujących się walidacją patentów europejskich; możliwość świadczenia usług na rynku UE, która wymaga odpowiedniej znajomości języków; zwiększenie konkurencji ze strony rzeczników z innych państw

⁷² W analizie uwzględniono tylko przedsiębiorstwa produkcyjne ze względu na bezpośredni wpływ. Z uwagi na zmiany dotyczące wprowadzenia szerszego zakresu ochrony patentowej, analizowane rozwiązania mogą mieć także pośredni wpływ na przedsiębiorstwa dystrybucyjne i handlowe.

⁷³ Opracowano na podstawie informacji uzyskanych w trakcie analizy desk research, podczas wywiadów i panelu ekspertów oraz w formie ankiet elektronicznych. Szczegóły w Aneksie 2.

⁷⁴ Obliczenia własne na podstawie danych: Przedsiębiorstwa aktywne innowacyjnie w latach 2008-2010 w % ogółu przedsiębiorstw według liczby pracujących (Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2008-2010, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Szczecinie) oraz rejestru REGON dostępnego w GUS

⁷⁵ Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce, PARP, Warszawa 2011

⁷⁶ Sekcja C dział 20, 21, 26, 27, 28 i 29 PKD

⁷⁷ Polska Izba Rzeczników Patentowych

Grupa interesariuszy	Estymowana populacja	Opis potencjalnego wpływu
Urząd Patentowy	530 osób, w tym 196 osób w korpusie eksperckim ⁷⁸	Zmiana zakresu zadań urzędu – np. zmniejszenie liczby zgłoszeń patentowych krajowych i walidacji, zaś zwiększenie zadań związanych z prowadzeniem działań informacyjnych na temat patentu europejskiego o jednolitym skutku
Przedsiębiorstwa produkcyjne	40 289 ⁷⁹	Raczej negatywny – zwiększenie liczby patentów obowiązujących na terenie Polski, powodujące konieczność sprawdzania czystości patentowej przez przedsiębiorstwa, które tego do tej pory tego nie czyniły. Może to także skutkować częstszymi naruszeniami patentów, a w rezultacie zwiększoną liczbą sporów sądowych
Jednostki prowadzące działalność badawczo-rozwojową	1 157 ⁸⁰	Raczej pozytywny – tańsze ubieganie się o patent mający skutek na terenie 25 państw UE; zwiększenie możliwości komercjalizacji rozwiązań – większy rynek „zbytu” (rozszerzony na 25 państw UE) rozwiązań wypracowanych przez jednostki prowadzące działalność badawczo-rozwojową
Wymiar sprawiedliwości	-	Pozytywny – jednolite orzecznictwo JSP Negatywny – koszty powstania oddziału lokalnego JSP I Instancji w Polsce

4.2.1. Szanse, zagrożenia, zalety i wady dla MSP wynikające z jednolitego systemu ochrony patentowej

W Polsce działa ok. 1,67 mln przedsiębiorstw⁸¹. Z tej populacji firmy mikro, małe i średnie stanowią 99,8%, przy czym aż 96% to firmy zatrudniające do 9 osób. Małe i średnie firmy (MSP) generują prawie połowę polskiego PKB, podczas gdy wszystkie przedsiębiorstwa działające w Polsce tworzą 72,3% PKB⁸². Z powyższych względów MSP są grupą szczególnie istotną podczas badania skutków regulacji. Wskazują na to także Wytyczne do Oceny Skutków Regulacji, które zwracają uwagę, iż „większość regulacji wywiera większy wpływ na MSP niż na duże przedsiębiorstwa nawet, jeśli wydaje się, że traktują je równorzędnie. Wynika to ze znacznie mniejszej zdolności MSP przystosowania się do zmian (mniejsze zasoby ludzkie i finansowe)”⁸³.

Poniżej zaprezentowano zalety, wady, szanse i zagrożenia dla MSP wynikające z jednolitego systemu ochrony patentowej. Zalety i wady wynikające z jednolitego systemu ochrony patentowej odnoszą się do charakterystyki tego systemu, natomiast szanse i zagrożenia są to wyzwania (o pozytywnym lub negatywnym możliwym skutku) dla MSP związane z wdrożeniem jednolitego systemu ochrony patentowej w Polsce.

⁷⁸ Dane uzyskane z Urzędu Patentowego RP.

⁷⁹ Sekcja C, D i E PKD

⁸⁰ Sektor badawczo-rozwojowy w Polsce, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A., Warszawa 2010

⁸¹ Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2009 r., Główny Urząd Statystyczny

⁸² Raport o stanie małych i średnich przedsiębiorstw, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 2011

⁸³ Wytyczne do Oceny Skutków Regulacji, Ministerstwo Gospodarki, Październik 2006, s. 25

Tabela 8. Szanse, zagrożenia, zalety i wady dla MSP wynikające z jednolitego systemu ochrony patentowej

Zalety	Wady
• Możliwość uzyskania patentu ważnego na terytorium 25 państw przy zastosowaniu jednego zgłoszenia patentowego • Oszczędność kosztów i czasu (łatwiejsze zarządzanie patentem) podczas zgłoszenia patentowego i w zakresie utrzymania patentu obejmującego 25 państw UE⁸⁴ • W przypadku zgłoszenia patentowego o JPE możliwość wnioskowania o zwrot kosztów tłumaczeń dla MSP⁸⁵ • Większy wybór co do możliwości ubiegania się o patent (patent krajowy, patentu europejski, patent europejski o jednolitym skutku) • Uwzględnienie w przypadku sporu dotyczącego roszczenia o odszkodowanie, gdy domniemanym sprawcą naruszenia jest MSP, że domniemany sprawca naruszenia mógł działać nie wiedząc lub nie mając uzasadnionych powodów, aby wiedzieć, że narusza JPE • Jednolita wykładnia orzecznicza w zakresie patentu europejskiego oraz JPE na terenie 25 państw UE • Większy zakres ochrony⁸⁶	• Wzrost konkurencji na skutek zwiększenia liczby patentów obowiązujących na terenie Polski • Publikacja JPE (opisu i zastrzeżeń patentowych) w języku angielskim, niemieckim lub francuskim (tylko te wersje językowe staną się wersjami obowiązującymi) • Równoległe obowiązywanie trzech systemów patentowych: krajowego, europejskiego i JPE⁸⁷ • Skomplikowanie systemu prawnego JPE – wielość okresów przejściowych oraz rozwiązań, które nigdy wcześniej nie były wprowadzane • Większy zakres ochrony⁸⁸ • Niepewność co do powstania oddziału lokalnego JSP I Instancji w Polsce

⁸⁴ Oszczędność kosztów następuje w przypadku przedsiębiorstw zainteresowanych obecnie składaniem zgłoszenia patentowego, które miałyby być walidowane w co najmniej kilku krajach. Natomiast, jeśli przedsiębiorca byłby zainteresowany walidacją tylko w 1-3 krajach, rozwiązanie obecne (patent europejski) jest bardziej korzystne pod względem kosztowym.

⁸⁵ Nie jest znana wysokość zwrotu kosztów.

⁸⁶ W porównaniu do obecnego systemu ochronę zwiększono o:

- przechowywanie produktu do celów wytwarzania, oferowania, wprowadzania do obrotu lub używania, a także importowania,
- przechowywanie do celów oferowania, wprowadzania do obrotu, używania lub importowania produktu uzyskanego bezpośrednio w drodze zastosowania sposobu wytwarzania będącego przedmiotem patentu,
- tzw. pośrednie naruszenie.

⁸⁷ Z jednej strony to rozwiązanie zwiększa możliwość wyboru przedsiębiorcy, z drugiej zaś – wielość systemów utrudnia funkcjonowanie „biernym” odbiorcom tych systemów – firmom, które nie są zainteresowane patentowaniem, a jednocześnie ich działania mogą prowadzić do naruszeń patentów (np. w sposób nieświadomy)

⁸⁸ Większy zakres ochrony w porównaniu do obecnie funkcjonujących rozwiązań jest z jednej strony zaletą systemu, patrząc z punktu widzenia podmiotów, które patentują swoje rozwiązania, zaś z drugiej strony jest wadą tego systemu, patrząc z punktu widzenia odbiorców patentów, gdyż oznacza większą liczbę sytuacji, w których może dojść do naruszenia patentu.

Szanse	Zagrożenia
• Możliwość zwiększenia innowacyjności przedsiębiorstw • Możliwość zwiększenia przychodów przedsiębiorstw w związku z posiadaniem JPE poprzez np. sprzedaż licencji, zwiększenie wartości przedsiębiorstwa, poprawa wizerunku firmy • Możliwość unieważniania patentów innych podmiotów obowiązujących na terenie 25 państw poprzez jedną decyzję • Dostęp do środków finansowych wspierających przygotowanie i złożenie wniosku patentowego o JPE⁸⁹	• Pokrywanie przez przedsiębiorstwa będące odbiorcami patentów kosztów związanych z tłumaczeniem opisów i zastrzeżeń patentowych • Ze względu na brak obowiązującej wersji polskiej patentu, zwiększenie prawdopodobieństwa nieprawidłowego tłumaczenia prowadzącego np. do nieświadomego naruszenia patentu • Zwiększenie kosztów związanych z badaniem czystości patentowej ze względu na większą liczbę obowiązujących patentów • Zwiększenie prawdopodobieństwa naruszenia patentu ze względu na większą liczbę obowiązujących patentów, mogące prowadzić do sprawy sądowej lub rezygnacji przedsiębiorstwa z części swojej działalności • Zwiększenie prawdopodobieństwa wystąpienia sytuacji skutkujących koniecznością zakupu licencji, aby nie naruszać patentów, ze względu na większą liczbę obowiązujących patentów • Zwiększenie kosztów związane ze zwiększonym zakresem ochrony patentowej i nieświadomymi naruszeniami przez przedsiębiorców, mogącymi prowadzić np. do spraw sądowych • Ze względu na zwiększenie różnego rodzaju kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw (opisanych powyżej), zagrożenie związane ze zmniejszeniem rentowności przedsiębiorstw i w konsekwencji mogące prowadzić do likwidacji przedsiębiorstw • Zmniejszenie zainteresowania tworzeniem innowacyjnych rozwiązań⁹⁰ • Trudności w zrozumieniu, na czym polega JPE, czym się różni od patentu europejskiego, mogące prowadzić do podejmowania przez przedsiębiorców działań generujących koszty (np. przedsiębiorca nie wie, do którego sądu powinien się zwrócić w przypadku naruszenia jego praw, co prowadzi do konieczności poświęcenia czasu, konsultowania, a być może także błędnych decyzji)

⁸⁹ W chwili obecnej środki te dostępne są w działaniu 5.4.1. Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, natomiast przewiduje się dostępność tych środków także w kolejnym okresie programowania.

⁹⁰ Z jednej strony, wprowadzenie JPE może prowadzić do zwiększenia innowacyjności, chociaż jak dalej wykazano taki efekt jest raczej teoretyczny ze względu na fakt, iż polskie podmioty będą mogły wykorzystywać korzystne dla siebie aspekty funkcjonowania JPE, nawet jeśli jednolity patent nie zostanie wdrożony w Polsce. Z drugiej zaś strony, ze względu na zwiększoną liczbę patentów obowiązujących na terenie Polski, trudniej będzie stworzyć innowacyjne rozwiązanie, które nie naruszy żadnych patentów (w tym również w sytuacji, kiedy twórca rozwiązania nie jest świadomy istnienia takich patentów), co może zniechęcać przedsiębiorców do inwestowania w tworzenie innowacyjnych rozwiązań. Z powyższych względów nie jest możliwe jednoznaczne przesądzenie, czy JPE będzie wpływał pozytywnie czy negatywnie na innowacyjność MSP..

4.3. Analiza wpływu

4.3.1. Opis analizowanych opcji

Opcja 0. Brak wdrożenia w Polsce patentu jednolitego oraz brak przystąpienia do umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym

Opcja ta zakłada, iż Polska nie wdraża jednolitego patentu ani nie ratyfikuje umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym. Przyjmujemy założenie, iż system jednolitego patentu europejskiego powstanie i obejmie 24 państwa członkowskie UE (poza Polską, Hiszpanią i Włochami). W tej sytuacji polskie przedsiębiorstwa będą mogły nadal korzystać z ochrony krajowej, patentu europejskiego i jego walidacji, a także z rozwiązań w formie jednolitego patentu europejskiego.

W przypadku tej opcji, ponieważ Polska nie jest objęta systemem JPE, firmy zagraniczne, które chciałyby, aby ich rozwiązania były opatentowane w Polsce, muszą korzystać z systemu patentu europejskiego, a następnie walidować patent europejski w Polsce. Z tego względu liczba walidacji będzie z pewnością większa niż w przypadku wdrożenia jednolitego patentu. Jednocześnie, na terenie Polski „z automatu” nie będą obowiązywać JPE.

W przypadku braku przystąpienia Polski do umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym, w Polsce nie powstanie sąd lokalny, a zatem po zakończeniu okresu przejściowego, sprawy sądowe związane z naruszeniami patentu europejskiego mającymi miejsce na terytorium Polski będą podlegać sądownictwu krajowemu. Polska nie będzie musiała pokrywać kosztów powstania JSP.

Opcja 1. Wdrożenie w Polsce patentu jednolitego oraz przystąpienie do umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym

Opcja ta zakłada, iż Polska wdraża jednolity patent oraz ratyfikuje umowę o Jednolitym Sądzie Patentowym. Przyjmujemy założenie, iż w tej sytuacji system ten obejmuje 25 państw członkowskich UE (poza Hiszpanią i Włochami). Polskie przedsiębiorstwa mogą nadal korzystać z ochrony krajowej, patentu europejskiego i jego walidacji, a także z rozwiązania w formie jednolitego patentu europejskiego. Jednocześnie, do budżetu państwa wpływają dodatkowe środki finansowe związane z opłatami wnoszonymi do EPO, których część jest rozdzielana na państwa uczestniczące w systemie jednolitego patentu europejskiego.

W przypadku tej opcji, ponieważ Polska jest objęta systemem JPE, nastąpi znaczna redukcja liczby patentów europejskich walidowanych w Polsce, gdyż większość przedsiębiorców będzie korzystała z patentu europejskiego o jednolitym skutku, a nie z patentu europejskiego. Patenty o jednolitym skutku będą także „automatycznie” obowiązywać w Polsce.

Zakładamy, iż w przypadku przystąpienia Polski do umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym w Polsce powstanie sąd lokalny⁹¹. Dzięki temu sprawy związane z naruszeniami patentów mających miejsce w Polsce (zarówno europejskich, jak i JPE) będą odbywały się w Polsce. Jednocześnie, Polska będzie musiała pokryć koszty powstania tego sądu.

⁹¹ Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Ministerstwo Gospodarki, w analizie założono powstanie oddziału lokalnego JSP I Instancji w Warszawie.

Różnice między opcjami

Poniżej przedstawiono podstawowe różnice występujące pomiędzy rozważanymi opcjami.

Tabela 9. Różnice pomiędzy Opcją 0 (brak wdrożenia regulacji) a Opcją 1 (wdrożenie regulacji)

	Opcja 0	Opcja 1
Wdrożenie jednolitego patentu i ratyfikacja umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym	NIE	TAK
Powstanie JPE	TAK	TAK
Zasięg terytorialny obejmowania JPE	UE bez Polski, Hiszpanii i Włoch	UE bez Hiszpanii i Włoch
Możliwość korzystania z JPE przez polskie firmy i JBR	TAK ⁹²	TAK
Patenty obowiązujące w Polsce	Patenty krajowe Patenty europejskie walidowane	Patenty krajowe Patenty europejskie walidowane Patenty europejskie o jednolitym skutku
Sprawy sądowe dla naruszeń patentów europejskich oraz JPE mających miejsce w Polsce	Sądy krajowe (I i II instancja)	JSP: Oddział lokalny, regionalny lub centralny (I instancja) Sąd w Luksemburgu (II instancja) Oddział centralny (w przypadku unieważnień, które nie będą powiązane z powództwami o naruszenie)
Sprawy sądowe dla naruszeń patentów europejskich oraz JPE przez polskie firmy, mających miejsce poza Polską	JSP: Oddział lokalny, regionalny lub centralny (I instancja) Sąd w Luksemburgu (II instancja) Oddział centralny (w przypadku unieważnień, które nie będą powiązane z powództwami o naruszenie) Sądy krajowe we Włoszech i Hiszpanii	JSP: Oddział lokalny, regionalny lub centralny (I instancja) Sąd w Luksemburgu (II instancja) Oddział centralny (w przypadku unieważnień, które nie będą powiązane z powództwami o naruszenie) Sądy krajowe we Włoszech i Hiszpanii

⁹² Ze względu na fakt, iż polscy przedsiębiorcy będą mogli korzystać z JPE także w sytuacji, gdy Polska nie wstąpi do wzmocnionej współpracy i nie ratyfikuje Umowy o JSP, występuje niewielka różnica między porównywanymi opcjami w zakresie korzyści wynikających z ich wdrożenia.

4.3.2. Analiza korzyści

Poniżej przedstawiono porównanie korzyści dla obydwu analizowanych opcji.

Tabela 10. Porównanie korzyści między Opcją 0 i Opcją 1

	Opcja 0	Opcja 1
Przychody do budżetu państwa	Przychody do budżetu państwa obejmują wpływy z: • Działalności Urzędu Patentowego w zakresie wydawania i utrzymywania patentów zgłoszonych w trybie krajowym • Działalności Urzędu Patentowego w zakresie wydawania i utrzymywania patentów europejskich walidowanych w Polsce	Przychody do budżetu państwa obejmują wpływy z: • Działalności Urzędu Patentowego w zakresie wydawania i utrzymywania patentów zgłoszonych w trybie krajowym • Działalności Urzędu Patentowego w zakresie wydawania i utrzymywania patentów europejskich walidowanych w Polsce • Działalności EPO w zakresie wydawania i utrzymywania JPE⁹³
	Przychody do budżetu państwa będą zatem wyższe w Opcji 1. Zgodnie z przyjętymi założeniami, przychody w przypadku Opcji 1 będą wyższe o ok. 80% niż w przypadku Opcji 0⁹⁴.	
Posiadanie monopolu na wykorzystanie opatentowanego produktu / rozwiązania	Firma posiadająca patent posiada jednocześnie monopol na wykorzystywanie opatentowanego produktu czy rozwiązania. Część firm korzysta z tego monopolu, część firm odsprzedaży swoje prawa w formie licencji, zaś część patentów w ogóle nie jest wykorzystywana przez ich właścicieli. Ponieważ polscy przedsiębiorcy, niezależnie czy wejdziemy do systemu patentu jednolitego, czy też nie, będą mogli starać się o uzyskanie JPE, przyjmuje się, iż liczba JPE, a także liczba patentów europejskich i krajowych, posiadanych przez polskich przedsiębiorców, będzie taka sama zarówno w Opcji 0, jak i w Opcji 1. Z powyższych względów przychody przedsiębiorstw związane z posiadaniem monopolu na wykorzystanie opatentowanego produktu / rozwiązania będą takie same w obydwu opcjach.	

⁹³ Część wpływów do EPO przeznaczana jest na działalność Urzędu, pozostała część jest zaś rozdzielana na państwa członkowskie i powinna być wykorzystana do celów związanych z patentami: „klucz podziału opłat za przedłużenie między zaangażowane państwa członkowskie (...) określa się na podstawie następujących uczciwych, sprawiedliwych i trafnych kryteriów:

a) liczba zgłoszeń patentowych,
b) wielkość rynku, przy czym zapewnia się przekazywanie każdemu z zaangażowanych państw członkowskich określonej minimalnej kwoty,
c) rekompensata dla państw członkowskich za używanie języka urzędowego innego niż jeden z języków urzędowych Europejskiego Urzędu Patentowego lub za nieproporcjonalnie niski poziom działalności patentowej lub za względnie niedawne uzyskanie członkostwa Europejskiej Organizacji Patentowej” (projekt Rozporządzenia o patencie jednolitym, art. 16 ust 2).

⁹⁴ Główne założenia metodologiczne oraz wyniki kalkulacji kosztów i korzyści zostały opisane w rozdziale 4.5. Kalkulacja kosztów i korzyści – porównanie opcji.

	Opcja 0	Opcja 1
Wpływy z licencji lub sprzedaży wynalazków	Firma posiadająca patent może odsprzedać swoje prawa w formie licencji. Ponieważ polscy przedsiębiorcy, niezależnie czy wejdziemy do systemu patentu jednolitego, czy też nie, będą mogli starać się o uzyskanie JPE, przyjmuje się, iż liczba JPE, a także liczba patentów europejskich i krajowych, posiadanych przez polskich przedsiębiorców, będzie taka sama zarówno w Opcji 0, jak i w Opcji 1. Z powyższych względów przychody przedsiębiorstw związane ze sprzedażą licencji lub wynalazków będą takie same w obydwu opcjach.	
Korzyść wizerunkowa	Firma posiadająca patent może zwiększać swoją wartość poprzez samo posiadanie patentu – może ten patent wycenić, korzystać z niego jako dodatkowego atutu podczas negocjacji handlowych czy kredytowych. Posiadanie patentu może też podnieść wartość firmy w oczach potencjalnych klientów czy inwestorów. Ponieważ polscy przedsiębiorcy, niezależnie czy wejdziemy do systemu patentu jednolitego, czy też nie, będą mogli starać się o uzyskanie JPE, przyjmuje się, iż liczba JPE, a także liczba patentów europejskich i krajowych, posiadanych przez polskich przedsiębiorców, będzie taka sama zarówno w Opcji 0, jak i w Opcji 1. Z powyższych względów korzyść wizerunkowa przedsiębiorstw związana z posiadaniem patentu będzie taka sama w obydwu opcjach.	
Otwarcie nowych rynków zbytu	Wejście w życie JPE, a dzięki temu obniżka kosztów związanych z uzyskaniem wiązki patentów może przyczynić się do zwiększenia zainteresowania polskich przedsiębiorców wychodzeniem na nowe rynki zbytu. Ponieważ uzyskany JPE będzie obowiązywał we wszystkich państwach, które ratyfikują umowę o JSP, może on być zachętą dla przedsiębiorców do oferowania swoich opatentowanych rozwiązań czy produktów na nowych rynkach. Jednakże, jak wynika z wywiadów prowadzonych z przedsiębiorcami, posiadanie patentu ma niewielki wpływ na podejmowanie decyzji o wchodzeniu na nowe rynki. Przedsiębiorcy raczej kalkulują swoje możliwości biorąc pod uwagę m.in. informacje o tym, jak wygląda sytuacja konkurencyjna na danym rynku, jakie koszty należy ponieść (np. na promocję), jakie są możliwości sprzedaży na tym rynku, itp. Ponieważ polscy przedsiębiorcy, niezależnie czy wejdziemy do systemu patentu jednolitego, czy też nie, będą mogli starać się o uzyskanie JPE, przyjmuje się, iż liczba JPE, a także liczba patentów europejskich i krajowych, posiadanych przez polskich przedsiębiorców, będzie taka sama zarówno w Opcji 0, jak i w Opcji 1. Z powyższych względów korzyść związana z otwarciem nowych rynków zbytu będzie taka sama w obydwu opcjach.	
Możliwość komercjalizacji rozwiązań przez jednostki badawczo-rozwojowe	Wejście w życie JPE, a dzięki temu obniżka kosztów związanych z uzyskaniem wiązki patentów może przyczynić się do zwiększenia zainteresowania polskich jednostek badawczo-rozwojowych patentowaniem swoich rozwiązań nie tylko na terenie Polski, ale i na terenie UE-25. W przypadku korzystania z JPE zwiększa się grono przedsiębiorstw przeglądających bazy patentowe, zatem zwiększa się szansa JBR na odsprzedaż czy komercjalizację opatentowanego rozwiązania. Może to być zachętą dla JBR, aby patentować te rozwiązania, które	

	Opcja 0	Opcja 1
	rzeczywiście mają szansę na wdrożenie. Ponieważ polskie jednostki badawczo-rozwojowe, niezależnie czy wejdziemy do systemu patentu jednolitego, czy też nie, będą mogły starać się o uzyskanie JPE, przyjmuje się, iż liczba JPE, a także liczba patentów europejskich i krajowych, posiadanych przez JBR, będzie taka sama zarówno w Opcji 0, jak i w Opcji 1. Z powyższych względów korzyść związana z możliwością komercjalizacji rozwiązań przez jednostki badawczo-rozwojowe będzie taka sama w obydwu opcjach.	
Możliwość unieważniania patentów na terenie całej UE	JPE będzie obowiązywał na terenie wszystkich państw, które ratyfikują umowę o JSP. Unieważnienie patentu o jednolitym skutku będzie skutkowało unieważnieniem na terenie wszystkich tych państw. Polscy przedsiębiorcy będą mieć zatem szansę na podejmowanie działań mających na celu unieważnianie patentów konkurentów, dzięki czemu przyznany im wcześniej monopol nie będzie już obowiązywał. W sytuacji unieważnienia patentu konkurenta, przedsiębiorca nie musi już kupować licencji lub ma możliwość wejścia na rynki, na które wcześniej nie mógł wchodzić ze względu na zapobieganie naruszeniu patentu. Ponieważ polscy przedsiębiorcy, niezależnie czy wejdziemy do systemu patentu jednolitego, czy też nie, będą mogli starać się o unieważnienie patentów na terenie wszystkich państw będących stroną umowy o JSP, korzyści z tej możliwości będą takie same zarówno w Opcji 0, jak i w Opcji 1. Z powyższych względów korzyść związana z możliwością unieważniania patentów na terenie całej UE będzie taka sama w obydwu opcjach.	
Ujednolicenie przepisów i wykładni przepisów	Polski przedsiębiorca posiadający JPE w sytuacji naruszenia patentu będzie mógł dochodzić swoich praw przed JSP. Niezależnie od tego, w którym państwie UE 25 sytuacja ta miała miejsce, przedsiębiorca może liczyć na jedną wykładnię przepisów, ponieważ obowiązuje jeden sąd, niebędący sądem krajowym. Zatem przedsiębiorca nie będzie się musiał już obawiać, iż sąd w jednym państwie wyda decyzję sprzeczną z decyzją sądu w innym państwie. Ponieważ polscy przedsiębiorcy, niezależnie czy wejdziemy do systemu patentu jednolitego, czy też nie, będą mogli czerpać korzyści z ujednolicenia przepisów i wykładni przepisów⁹⁵, korzyści z tej możliwości będą takie same zarówno w Opcji 0, jak i w Opcji 1. Z powyższych względów korzyść związana z ujednoliceniem przepisów i wykładni przepisów będzie taka sama w obydwu opcjach.	

⁹⁵ Różnica polega na tym, iż w Opcji 0 (brak wdrożenia regulacji) wykładnia ta obejmować będzie 24 państwa UE (bez Polski, Włoch i Hiszpanii), natomiast w przypadku Opcji 1 wykładnia ta obejmować będzie także Polskę. Dodatkowo, w przypadku JPE „sąd może nakazać zaniechania działań uznawanych za naruszenie lub też pozwolić na ich kontynuowanie pod warunkiem zapłaty kaucji gwarancyjnej [przez powoda]. Sąd może również zabezpieczyć roszczenia poprzez zajęcie towarów. W przypadku, gdy sytuacja finansowa pozwanego wskazuje na prawdopodobieństwo, że nie będzie on w stanie pokryć szkód, sąd może zająć ruchomości / nieruchomości takiego podmiotu bądź zablokować należące do niego konto bankowe tytułem zabezpieczenia.” (Szczepanowska-Kozłowska Krystyna, Korzyści, szanse i zagrożenia wynikające z jednolitego systemu ochrony patentowej dla jednostek naukowych, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2012, s. 19-20). Zatem, z jednej strony w przypadku JSP sąd może stosować daleko idące środki zabezpieczające, z drugiej zaś strony – może wymagać od powoda zapłaty kaucji gwarancyjnej, co może zmniejszyć potencjalne wykorzystywanie tego przepisu do blokowania działań konkurencji.

4.3.3. Analiza kosztów

Poniżej przedstawiono porównanie kosztów dla obydwu analizowanych opcji.

Tabela 11. Porównanie kosztów między Opcją 0 i Opcją 1

	Opcja 0	Opcja 1
Koszty uzyskania patentów	Koszty uzyskania patentów obejmują: - Koszty zgłoszenia patentowego do UPRP - Koszty zgłoszenia patentowego (patentu europejskiego i JPE) do EPO. Koszty zgłoszenia patentowego do EPO czy też do UPRP będą wynosiły tyle samo, niezależnie od tego, czy wejdziemy do systemu JPE (Opcja 1) czy też nie (Opcja 0). Jedyna różnica polega na tym, iż w przypadku Opcji 1 przedsiębiorca, który będzie chciał mieć zapewnioną ochronę patentową na terenie 25 państw UE (bez Hiszpanii i Włoch) będzie składał wniosek jedynie do EPO i wносił odpowiednie opłaty, natomiast w przypadku Opcji 0 będzie on musiał złożyć wniosek do EPO dający mu ochronę na terenie 24 państw UE (bez Polski, Hiszpanii i Włoch) oraz wniosek do UPRP (w zapewnienia celu ochrony na terenie Polski). Jednakże opłaty za zgłoszenie patentowe w Urzędzie Patentowym RP są bardzo niskie i stanowią ok. 5% przewidywanej opłaty wnoszonej do EPO⁹⁶. Ponieważ różnica w kosztach jest niewielka (biorąc również pod uwagę liczbę uzyskiwanych patentów), uznano, iż koszty uzyskania patentów będą takie same w obydwu opcjach.	
Koszty utrzymania patentów	Koszty utrzymania patentów obejmują: - Koszty utrzymania patentów udzielonych przez UPRP - Koszty utrzymania patentów (patentów europejskich i JPE) udzielonych przez EPO. Koszty utrzymania patentów udzielonych przez EPO czy też przez UPRP będą wynosiły tyle samo, niezależnie od tego, czy wejdziemy do systemu JPE (Opcja 1) czy też nie (Opcja 0). Jedyna różnica polega na tym, iż w przypadku Opcji 1 przedsiębiorca, który uzyska ochronę patentową na terenie 25 państw UE (bez Hiszpanii i Włoch) w ramach JPE będzie ponosił tylko jedną opłatę za utrzymanie, natomiast w przypadku Opcji 0, chcąc utrzymać patent na terenie tych 25 państw UE będzie opłacał JPE dający mu ochronę na terenie 24 państw UE (bez Polski, Hiszpanii i Włoch) oraz patent krajowy dający mu ochronę na terenie Polski. Jednakże opłaty za utrzymanie patentu krajowego wnoszone do Urzędu Patentowego RP są niskie i stanowią ok. 11% przewidywanej opłaty wnoszonej do EPO⁹⁷. Ponieważ różnica w kosztach jest niewielka (biorąc również pod uwagę liczbę utrzymywanych patentów), uznano, iż koszty utrzymania patentów będą takie same w obydwu opcjach.	

⁹⁶ Obliczenia dokonano na podstawie obecnie funkcjonujących cenników oraz przewidywanej opłaty za zgłoszenie JPE na podstawie Oceny Skutków Regulacji Komisji Europejskiej (Dokument uzupełniający do wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady wprowadzającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej oraz do wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady wprowadzającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej w odniesieniu do odpowiednich ustaleń dotyczących tłumaczeń).

⁹⁷ J.w.

	Opcja 0	Opcja 1
Koszty spraw sądowych	Koszty spraw sądowych obejmują przedsiębiorstwa pozywane. Nie uwzględniamy kosztów spraw sądowych przedsiębiorstw pozywających, gdyż liczba spraw sądowych, w których polskie firmy pozywają swoich konkurentów o naruszenie patentu będzie niezależna od wybranej opcji. Wynika to stąd, iż polskie firmy będą mogły korzystać z JPE oraz JSP w przypadku naruszeń poza granicami Polski, niezależnie od tego, czy Polska będzie stroną umowy o JSP czy też nie. Na koszty sprawy sądowej składają się koszty: • Opłat sądowych • Prawników • Zastępstwa procesowego • Poświęconego czasu na udział w rozprawach • Odszkodowań • Strat związanych z zastosowaniem środków zabezpieczających⁹⁸. Koszty spraw sądowych odbywających się poza granicami Polski, w których polscy przedsiębiorcy są pozwanymi, będą takie same, niezależnie od opcji. Wynika to stąd, iż JPE będzie obowiązywał na terenie Niemiec, Francji czy Holandii, niezależnie do tego, czy Polska będzie stroną umowy o JSP czy też nie. Różnica między opcjami będzie dotyczyć tylko sytuacji naruszeń mających miejsce na terenie Polski. W przypadku Opcji 0, liczba spraw sądowych na terenie Polski będzie zależna od liczby patentów obowiązujących na terenie Polski, a więc patentów krajowych oraz walidowanych w Polsce (których jest mniej niż JPE w przypadku Opcji 1). Należy także uwzględnić fakt, iż postępowania sporne będą się odbywały przed sądami krajowymi (zarówno dla I, jak i II instancji) i nie będą wymagały tłumaczenia dokumentacji, gdyż dla patentów	Koszty spraw sądowych obejmują przedsiębiorstwa pozywane. Nie uwzględniamy kosztów spraw sądowych przedsiębiorstw pozywających, gdyż liczba spraw sądowych, w których polskie firmy pozywają swoich konkurentów o naruszenie patentu będzie niezależna od wybranej opcji. Wynika to stąd, iż polskie firmy będą mogły korzystać z JPE oraz JSP w przypadku naruszeń poza granicami Polski, niezależnie od tego, czy Polska będzie stroną umowy o JSP czy też nie. Na koszty sprawy sądowej składają się koszty: • Opłat sądowych • Prawników • Zastępstwa procesowego • Poświęconego czasu na udział w rozprawach • Tłumaczeń dokumentacji • Ewentualnych podróży zagranicznych w przypadku postępowań mających miejsce poza granicami Polski • Odszkodowań • Strat związanych z zastosowaniem środków zabezpieczających⁹⁹. Koszty spraw sądowych odbywających się poza granicami Polski, w których polscy przedsiębiorcy są pozwanymi, będą takie same, niezależnie od opcji. Wynika to stąd, iż JPE będzie obowiązywał na terenie Niemiec, Francji czy Holandii, niezależnie do tego, czy Polska będzie stroną umowy o JSP czy też nie. Różnica między opcjami będzie dotyczyć tylko sytuacji naruszeń mających miejsce na terenie Polski. W przypadku Opcji 1, liczba spraw sądowych na terenie Polski będzie zależna od liczby patentów obowiązujących na terenie Polski, a więc patentów krajowych, walidowanych w Polsce oraz JPE (w sumie tych patentów jest więcej niż w przypadku Opcji 0). Należy także

⁹⁸ W sytuacji zastosowania środków zabezpieczających może dojść do zablokowania konta pozwanej firmy, zatrzymania produkcji czy sprzedaży produktu, jeśli zastosowane rozwiązania mogą oznaczać naruszenia prawa ochronnego powoda. Tego typu działania mogą oznaczać realne zmniejszenie przychodów firmy pozwanej.

⁹⁹ J.w.

Opcja 0		Opcja 1
	walidowanych w Polsce obowiązuje polska wersja językowa.	uwzględnić fakt, iż postępowania sporne będą się odbywały przed JSP. Nawet, jeśli w Polsce powstanie oddział lokalny JSP I instancji¹⁰⁰, rozprawy przed sądem II instancji będą już odbywały się poza granicami Polski. Mimo, iż językiem postępowania przed sądem II instancji może być język, w którym odbywało się postępowanie I instancji, jednakże należy uwzględnić fakt, iż rozprawa przed sądem II instancji będzie wymagała zagranicznych wyjazdów i kosztów z tym związanych.
	Liczba spraw sądowych będzie większa w przypadku Opcji 1. Podobnie średni koszt sprawy sądowej będzie większy w przypadku Opcji 1. Zatem koszty spraw sądowych będą wyższe w przypadku Opcji 1. Zgodnie z przyjętymi założeniami koszty w przypadku Opcji 1 będą ok. 5 razy wyższe niż w przypadku Opcji 0¹⁰¹.	
Koszty zakupu licencji ¹⁰²	Im większa jest liczba patentów obowiązujących na danym rynku, tym większe prawdopodobieństwo, iż przedsiębiorstwo może w sposób umyślny lub nieumyślny naruszyć patent innej firmy. Przedsiębiorcy, zabezpieczając się przed taką sytuacją dokonują zakupu licencji od firm posiadających patenty. Prawdopodobieństwem jest, że im więcej patentów obowiązujących na rynku, tym więcej licencji zakupionych przez przedsiębiorców. Ponieważ liczba patentów w Opcji 0 obejmuje patenty krajowe i walidowane w Polsce (bez JPE), jest ona mniejsza niż liczba patentów w Opcji 1.	Im większa jest liczba patentów obowiązujących na danym rynku, tym większe prawdopodobieństwo, iż przedsiębiorstwo może w sposób umyślny lub nieumyślny naruszyć patent innej firmy. Przedsiębiorcy, zabezpieczając się przed taką sytuacją dokonują zakupu licencji od firm posiadających patenty. Prawdopodobieństwem jest, że im więcej patentów obowiązujących na rynku, tym więcej licencji zakupionych przez przedsiębiorców. Ponieważ liczba patentów w Opcji 1 obejmuje patenty krajowe, walidowane w Polsce oraz JPE, jest ona większa niż liczba patentów w Opcji 0.
	Koszt zakupu pojedynczej licencji będzie taki sam niezależnie od Opcji, natomiast liczba zakupionych licencji będzie większa w przypadku Opcji 1. Zatem koszty zakupu licencji będą wyższe w przypadku Opcji 1. Zgodnie z przyjętymi założeniami koszty w przypadku Opcji 1 będą wyższe o ok. 90-180% (w zależności od analizy wrażliwości określonej scenariuszami) niż w przypadku Opcji 0¹⁰³.	

¹⁰⁰ Przyjęto założenie, na podstawie informacji przekazanych przez Ministerstwo Gospodarki, iż w Polsce powstanie oddział lokalny JSP I Instancji.

¹⁰¹ Główne założenia metodologiczne oraz wyniki kalkulacji kosztów i korzyści zostały opisane w rozdziale 4.5. Kalkulacja kosztów i korzyści – porównanie opcji.

¹⁰² Zakup licencji jest dla celów kalkulacji równoważny innym możliwym opcjom związanym z zarzutami o naruszenie patentu np. zakończeniem działalności będącej przedmiotem takich zarzutów lub prowadzeniem dodatkowych działań pozwalających na skuteczne uniknięcie zarzutów o naruszenie patentów.

¹⁰³ J.w.

	Opcja 0	Opcja 1
Koszty sprawdzania czystości patentowej	Przedsiębiorca, chcąc upewnić się, iż nie narusza obowiązującego patentu, powinien dokonywać sprawdzania baz patentowych pod tym kątem. W przypadku Opcji 0, na terenie Polski obowiązywać będą patenty krajowe oraz patenty europejskie walidowane przez Urząd Patentowy. Opis tych patentów wraz z zastrzeżeniami publikowany jest przez UPRP w języku polskim. Jednocześnie liczba obowiązujących patentów jest mniejsza niż w przypadku Opcji 1.	Przedsiębiorca, chcąc upewnić się, iż nie narusza obowiązującego patentu, powinien dokonywać sprawdzania baz patentowych pod tym kątem. W przypadku Opcji 1, na terenie Polski obowiązywać będą patenty krajowe oraz patenty europejskie walidowane przez Urząd Patentowy, a także JPE. Opis patentów krajowych oraz walidowanych wraz z zastrzeżeniami publikowany jest przez UPRP w języku polskim. Natomiast opis JPE będzie publikowany przez EPO w języku angielskim, niemieckim lub francuskim. W okresie przejściowym (12 lat) opis będzie każdorazowo dostępny w języku angielskim, choć nie będzie to wersja prawnie wiążąca, jeśli zgłoszenie patentowe zostało dokonane w języku niemieckim lub francuskim. Natomiast po zakończeniu okresu przejściowego nie będzie wymogu załączenia wersji angielskiej, dostępne będą wtedy tłumaczenia automatyczne, które będą ułatwiały wyszukiwanie patentów¹⁰⁴. Jednakże, system tłumaczeń automatycznych najprawdopodobniej nie umożliwi prawidłowego tłumaczenia opisu patentowego (np. zachowania znaczenia kontekstowego). Zatem dokonanie sprawdzenia czystości patentowej będzie wymagało skorzystania z usług tłumaczy. Z tych względów koszty badania JPE będą wyższe niż koszty badania patentów dostępnych w bazie UPRP. Jednocześnie liczba obowiązujących patentów jest większa niż w przypadku Opcji 0.
	Koszt badania patentowego będzie większy w przypadku Opcji 1, podobnie liczba patentów podlegających badaniu będzie wyższa w przypadku Opcji 1. Zatem koszty badania czystości patentowej będą wyższe w przypadku Opcji 1. Zgodnie z przyjętymi założeniami koszty w przypadku Opcji 1 będą 10 do 40 razy (w zależności od analizy wrażliwości określonej scenariuszami) wyższe niż w przypadku Opcji 0¹⁰⁵.	

¹⁰⁴ Więcej informacji na temat systemu tłumaczeń automatycznych znajduje się w rozdziale 4.4.2.

¹⁰⁵ Główne założenia metodologiczne oraz wyniki kalkulacji kosztów i korzyści zostały opisane w rozdziale 4.5. Kalkulacja kosztów i korzyści – porównanie opcji.

Opcja 0		Opcja 1
Koszty dostosowawcze	W przypadku Opcji 0, kiedy Polska nie wdroży jednolitego patentu ani nie ratyfikuje Umowy o JSP, w 24 państwach UE¹⁰⁶ (bez Polski, Hiszpanii i Włoch) zostanie stworzony system jednolitego patentu europejskiego. Ponieważ polscy przedsiębiorcy mogą być zainteresowani ubieganiem się o JPE, koszty dostosowawcze obejmują koszty szkoleń dla zainteresowanych przedsiębiorców, a także rzeczników patentowych czy prawników¹⁰⁷.	W przypadku Opcji 1 koszty dostosowawcze obejmują koszty szkoleń dla zainteresowanych przedsiębiorców, a także rzeczników patentowych, prawników, pracowników UPRP czy innych zainteresowanych stron¹⁰⁸. Jednocześnie koszty dostosowawcze uwzględniają utworzenie w Polsce oddziału lokalnego Jednolitego Sądu Patentowego I Instancji. Oddział ten będzie obsługiwał sprawy sądowe o naruszenia mające miejsce na terenie Polski. Do obsługi każdej ze spraw powołanych będzie 3 sędziów z puli dostępnych sędziów patentowych. Docelowo, funkcjonowanie sądu będzie finansowane z opłat sądowych, zaś z budżetu Polski będą pokryte jedynie koszty infrastrukturalne. Dodatkowo, zanim będzie możliwe funkcjonowanie sądu w oparciu o opłaty sądowe (zarówno w przypadku oddziałów lokalnych, regionalnych, jak i centralnych JSP I instancji), państwa członkowskie będą partycypowały w kosztach utrzymania tego sądu.
	Koszty dostosowawcze obejmują koszty szkoleń w przypadku obydwu opcji. Natomiast uwzględniają one także koszty utworzenia w Polsce oddziału lokalnego JSP I instancji w przypadku Opcji 1. Z tych względów koszty dostosowawcze będą wyższe w przypadku Opcji 1. Zgodnie z przyjętymi założeniami koszty w przypadku Opcji 1 będą ok. 25 razy wyższe niż w przypadku Opcji 0¹⁰⁹.	

¹⁰⁶ Zakładamy, iż żadne inne państwo się nie wycofa z systemu JPE.

¹⁰⁷ Koszty te zostały uwzględnione w oparciu o Wytoczne do Oceny Skutków Regulacji, które wskazują na to, że „możliwe jest także dokonanie szacunku kosztów pracy związanych z zaznajomieniem się z nowymi regulacjami, szkoleniami i czasem pracy im poświęconym. Szacunku takiego można dokonać już wtedy, gdy uda się ocenić na jak wiele przedsiębiorstw / instytucji wpłyną nowe regulacje oraz jak wiele osób i przez jaki czas będzie przeszkolonych.” (Wytoczne do Oceny Skutków Regulacji, Ministerstwo Gospodarki, 2006, s. 47).

¹⁰⁸ J.w.

¹⁰⁹ Główne założenia metodologiczne oraz wyniki kalkulacji kosztów i korzyści zostały opisane w rozdziale 4.5. Kalkulacja kosztów i korzyści – porównanie opcji.

4.4. Analiza kosztów i korzyści

4.4.1. Zastosowane założenia metodologiczne

Poniżej przedstawiono przyjęte założenia metodologiczne w podziale na:

- Założenia ogólne
- Założenia dotyczące szacunków liczby patentów
- Założenia dotyczące kalkulacji poszczególnych wartości korzyści i kosztów.

Założenia ogólne

1. **Uwzględniono tylko te korzyści i koszty, które różnią się pomiędzy opcjami.** Z tych względów nie należy zakładać, że dla każdej z opcji uwzględniono wszystkie potencjalne koszty i korzyści.
2. Ze względu na fakt, iż trudno jest wskazać na konkretne wartości liczbowe związane z przewidywaną liczbą patentów oraz rozwojem innowacyjności polskich przedsiębiorstw **wprowadzono analizę wrażliwości opartą na scenariuszach.**
3. Uwzględniono szczególnie istotną okoliczność, iż **nawet w sytuacji, gdy Polska nie wstąpi do obszaru wzmocnionej współpracy i nie ratyfikuje Umowy o JSP, polscy przedsiębiorcy będą mogli korzystać z JPE**, co do którego przyjmujemy założenie iż będzie obowiązywał wtedy w 24 państwach (UE za wyjątkiem Polski, Hiszpanii i Włoch).
4. Nie uwzględniono sytuacji, kiedy system jednolitego patentu europejskiego nie zostanie wprowadzony w żadnym lub w części z ww. państw.
5. Przyjęto, iż pierwszym rokiem analizy jest rok 2014¹¹⁰.
6. Pierwsze patenty o jednolitym skutku będą obowiązywały od 2018 roku (założono, iż EPO potrzebuje 4 lat na analizę zgłoszeń patentowych).
7. Założono, iż w Polsce powstanie oddział lokalny Jednolitego Sądu Patentowego I Instancji.
8. Przyjęto stopę inflacji w wysokości 3,6%.
9. Przyjęto kurs PLN/EUR: 4,2
10. Przyjęto następujące założenia co do scenariuszy:
 - A. **Scenariusz optymistyczny.** Zakłada on, iż polskie firmy będą bardzo innowacyjne, będą rozwijać się znacznie szybciej niż w chwili obecnej, a także tempo przyrostu nowych patentów składanych przez polskie firmy będzie znacznie wyższe niż tych składanych przez firmy z innych państw. Jednocześnie, scenariusz ten zakłada, iż firmy będą coraz bardziej świadome możliwości naruszeń i znacznie większa liczba firm będzie się szkolić z zakresu praw ochrony własności intelektualnej oraz będzie dokonywać przeglądu dostępnych baz patentowych.
 - B. **Scenariusz umiarkowany.** Zakłada on, iż polskie firmy będą stawały się coraz bardziej innowacyjne, rozwijając się szybciej niż w przypadku firm zagranicznych, aczkolwiek wolniej niż w scenariuszu optymistycznym. Będzie także rosło zainteresowanie szkoleniami z zakresu praw ochrony własności intelektualnej, a większa niż obecnie liczba firm będzie dokonywać przeglądu baz patentowych.
 - C. **Scenariusz pesymistyczny.** Innowacyjność polskich firm będzie wzrastać, choć wolniej niż w przypadku wcześniejszych scenariuszy. Tempo składania zgłoszeń patentowych przez polskie firmy będzie wolniejsze niż obecnie, aczkolwiek nadal wyższe niż tempo składania tych zgłoszeń przez firmy zagraniczne. Zakłada się, iż świadomość firm co do możliwości naruszania patentów pozostanie na niezmienionym poziomie, podobnie jak liczba firm, które przeglądają bazy patentowe.

¹¹⁰ Na podstawie "Szczegółowego Opisu Działa" – załącznika nr 3 do umowy na wykonanie niniejszej ekspertyzy

Założenia dotyczące szacunków liczby patentów

W celu obliczenia wartości kosztów i korzyści należy najpierw dokonać oszacowania liczby patentów obowiązujących w danym roku badania. Istotne jest, iż wskazano tu liczbę patentów obowiązujących w danym roku, a nie liczbę nowych patentów, które zaczynają obowiązywać. Jako patenty obowiązujące w danym roku rozumiemy sumę patentów wydanych w okresie 9 lat poprzedzających dany rok oraz w danym roku (w sumie 10 lat), zgodnie z założeniem, iż średnia „długość życia” patentu wynosi 10 lat¹¹¹.

Poniżej przedstawiono poszczególne założenia co do szacunków liczby patentów.

1. Liczba JPE (niezależnie od opcji) – jest to liczba patentów europejskich o jednolitym skutku obowiązujących na terenie państw przystępujących do wzmocnionej współpracy i ratyfikujących umowę o JSP (liczba patentów JPE obowiązujących w Polsce w przypadku Opcji 1, lub poza Polską w przypadku Opcji 0)¹¹²:
 - a) Tempo przyrostu patentów – 2,2%¹¹³ rocznie w okresie 20 lat (lata 2014-2033) oraz 1,1% rocznie po okresie 20 lat (2034-2043).
 - b) Spośród wszystkich patentów (europejskich i JPE) aż 98% będzie składanych jako JPE¹¹⁴.
2. Liczba patentów walidowanych na terenie Polski w przypadku Opcji 0 (Polska nie wchodzi do systemu JPE, a więc jednolite patenty europejskie nie obowiązują na terenie Polski)¹¹⁵:
 - a) Ze względu na fakt, iż wciąż część podmiotów będzie zainteresowana ochroną swoich praw na terenie Polski, będą one jednocześnie składać zgłoszenia o JPE, jak i o patent europejski, który następnie będą walidować w Polsce.
 - b) Zakładamy zmniejszające się tempo przyrostu patentów: z 24%¹¹⁶ do 1,1% (jak w przypadku JPE).
3. Liczba patentów walidowanych na terenie Polski w przypadku Opcji 1¹¹⁷:
 - a) Na terenie Polski obowiązują JPE, zatem tylko niewielka część patentów będzie walidowana jako patenty europejskie – 2%¹¹⁸
 - b) Zakładamy, iż 10% z patentów europejskich będzie walidowane w Polsce¹¹⁹.
4. Liczba patentów JPE, które uzyskają polskie firmy¹²⁰:
 - a) W przypadku Opcji 0 zakładamy tempo przyrostu patentów na poziomie 15%¹²¹, zaś po okresie 12 lat na poziomie 8%.
 - b) W przypadku scenariusza optymistycznego dla Opcji 1 zakładamy tempo przyrostu patentów na poziomie 25%, zaś po okresie 12 lat na poziomie 12%.
 - c) W przypadku scenariusza umiarkowanego dla Opcji 1 zakładamy tempo przyrostu patentów na poziomie 15%, zaś po okresie 12 lat na poziomie 8%.
 - d) W przypadku scenariusza pesymistycznego dla Opcji 1 zakładamy tempo przyrostu patentów na poziomie 10%, zaś po okresie 12 lat na poziomie 5%.
 - e) Niezależnie od przyjętej opcji i scenariusza, tempo przyrostu patentów JPE, które będą uzyskiwać polscy przedsiębiorcy, jest wyższe niż dla JPE ogółem. Wynika to z założenia, iż polskie firmy, nawet w scenariuszu pesymistycznym będą w szybszym

¹¹¹ Na podstawie Commission Staff Working Paper Impact Assessment Accompanying document to the Proposal for a Regulation Of The European Parliament And The Council implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection and Proposal for a Council Regulation implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection with regard to the applicable translation arrangements, {COM(2011) 215}, {COM(2011) 216}, {SEC(2011) 483} Brussels, SEC(2011) 482/2 (dokumentu zwanego dalej "OSR KE") oraz na podstawie informacji uzyskanych podczas wywiadów.

¹¹² Szacowane liczby patentów przedstawiono w rozdziale 4.5. Kalkulacja kosztów i korzyści – porównanie opcji.

¹¹³ Średnie tempo przyrostu liczby patentów europejskich udzielonych w latach 2007-2011, dane EPO.

¹¹⁴ Preliminary Findings of DG Internal Market and Services - Study on the Caseload and Financing of the Unified Patent Court, 2011

¹¹⁵ Szacowane liczby patentów przedstawiono w rozdziale 4.5. Kalkulacja kosztów i korzyści – porównanie opcji.

¹¹⁶ Średnie tempo przyrostu liczby patentów europejskich walidowanych w Polsce w latach 2008-2011, dane EPO.

¹¹⁷ Szacowane liczby patentów przedstawiono w rozdziale 4.5. Kalkulacja kosztów i korzyści – porównanie opcji.

¹¹⁸ Preliminary Findings of DG Internal Market and Services - Study on the Caseload and Financing of the Unified Patent Court, 2011

¹¹⁹ Obecnie te wartości wynoszą, w zależności od roku, 5-10%, dane EPO i UPRP.

¹²⁰ Szacowane liczby patentów przedstawiono w rozdziale 4.5. Kalkulacja kosztów i korzyści – porównanie opcji.

¹²¹ Średnie tempo przyrostu liczby patentów udzielonych polskim podmiotom w latach 2007-2011, dane EPO.

tempie rozwijać swoją innowacyjność niż firmy zagraniczne, gdyż wychodzimy od bardzo niskiego poziomu liczby zgłaszanych patentów.

- f) Zakładamy, iż część polskich firm nadal będzie składała wnioski także o patent europejski, gdyż w przypadku sytuacji, gdy firma jest zainteresowana wyjściem tylko na 1-3 rynki UE, będzie to nadal tańsze rozwiązanie.

Założenia dotyczące kalkulacji poszczególnych wartości korzyści i kosztów

1. Korzyści w postaci przychodów do budżetu:
 - a) W przypadku przychodów ze zgłoszeń patentowych w Opcji 0 kalkulujemy przychody związane z walidacją patentów europejskich w Polsce. Uwzględniamy obecną opłatę UPRP oraz stopę inflacji. Następnie zakładamy, iż 50% opłat przeznaczane jest na utrzymanie UPRP, zatem pozostałe 50% jest dodatkowym przychodem do budżetu.
 - b) W przypadku przychodów za utrzymanie patentów w Opcji 0 kalkulujemy przychody związane z utrzymaniem patentów europejskich walidowanych w Polsce. Uwzględniamy obecną opłatę UPRP oraz stopę inflacji. Następnie zakładamy, iż 50% opłat przeznaczane jest na utrzymanie UPRP, zatem pozostałe 50% jest dodatkowym przychodem do budżetu.
 - c) W przypadku przychodów ze zgłoszeń patentowych w Opcji 1 kalkulujemy przychody związane z walidacją patentów europejskich w Polsce. Uwzględniamy obecną opłatę UPRP oraz stopę inflacji. Następnie zakładamy, iż 50% opłat przeznaczane jest na utrzymanie UPRP, zatem pozostałe 50% jest dodatkowym przychodem do budżetu. Dodatkowo, uwzględniamy przychody ze zgłoszeń JPE do EPO. Uwzględniamy obecną opłatę w EPO oraz stopę inflacji. Następnie zakładamy, iż 50% opłat przeznaczane jest na utrzymanie EPO, zatem pozostałe 50% jest rozdzielane na państwa członkowskie. Przyjmujemy, iż jako kryterium podziału zastosowano udział danego państwa w PKB państw przystępujących¹²². Suma tych dwóch strumieni daje przychód do budżetu państwa ze zgłoszeń patentowych.
 - d) W przypadku przychodów z utrzymania patentów w Opcji 1 kalkulujemy przychody związane z utrzymaniem patentów europejskich walidowanych w Polsce. Uwzględniamy obecną opłatę UPRP oraz stopę inflacji. Następnie zakładamy, iż 50% opłat przeznaczane jest na utrzymanie UPRP, zatem pozostałe 50% jest dodatkowym przychodem do budżetu. Dodatkowo, uwzględniamy przychody z opłat za utrzymanie JPE, wnoszonych do EPO. Uwzględniamy opłatę na poziomie 7 500 EUR za 10 lat¹²³ oraz stopę inflacji. Następnie zakładamy, iż 50% opłat przeznaczane jest na utrzymanie EPO, zatem pozostałe 50% jest rozdzielane na państwa członkowskie. Przyjmujemy, iż jako kryterium podziału zastosowano udział danego państwa w PKB państw przystępujących¹²⁴. Suma tych dwóch strumieni daje przychód do budżetu państwa z utrzymania patentów.
2. Koszty sprawy sądowych
 - a) Zarówno dla Opcji 0, jak i dla Opcji 1 zakładamy, iż prawdopodobieństwo sprawy sądowej wynosi 0,24% liczby obowiązujących na rynku patentów¹²⁵.
 - b) Kosztem sprawy sądowej jest koszt opłat sądowych, koszt prawników / pełnomocników, koszt poświęconego czasu oraz ewentualny koszt tłumaczy¹²⁶.
 - c) Jako koszt jednej sprawy sądowej mającej miejsce w Polsce w 2014 roku przyjmujemy 150 000 PLN¹²⁷. Następnie dla obliczenia wartości dla kolejnych lat stosujemy stopę inflacji.

¹²² Udział Polski w roku 2014 zakładamy na poziomie obecnego udziału, tj. 3,7% (PKB Polski w stosunku do PKB UE 25, bez Hiszpanii i Włoch, obliczenia własne na podstawie danych Eurostatu). Zakładamy, iż tempo rozwoju Polski będzie szybsze niż UE 25 i z tych względów udział ten w roku 2043 wyniesie 8,1%.

¹²³ Zgodnie z zapisami art. 15 ust 3 pkt a) projektu Rozporządzenia o jednolitym patencie wysokość opłat za przedłużenie określa się na poziomie równoważnym poziomowi opłaty za przedłużenie uiszczanej z tytułu ochrony zapewnianej obecnie przez patenty europejskie o przeciętnym zasięgu geograficznym. Przyjmujemy, iż ten zasięg obejmuje 5 państw, w których jest najwięcej walidacji i z tych względów, zgodnie z zapisami OSR KE przyjmujemy wartość 7 500 EUR – wartość jak dla 5 krajów, w których dokonywana jest największa liczba walidacji.

¹²⁴ Udział Polski w roku 2014 zakładamy na poziomie obecnego udziału, tj. 3,7% (PKB Polski w stosunku do PKB UE 25, bez Hiszpanii i Włoch, obliczenia własne na podstawie danych Eurostatu). Zakładamy, iż tempo rozwoju Polski będzie szybsze niż UE 25 i z tych względów udział ten w roku 2043 wyniesie 8,1%.

¹²⁵ Preliminary Findings of DG Internal Market and Services - Study on the Caseload and Financing of the Unified Patent Court, 2011

¹²⁶ Nie uwzględniono kosztów związanych ze stosowaniem środków zabezpieczających.

- d) Jako koszt jednej sprawy sądowej mającej miejsce poza granicami Polski w 2014 roku przyjmujemy 819 000 PLN¹²⁸. Następnie dla obliczenia wartości dla kolejnych lat stosujemy stopę inflacji.
- e) Zakładamy, iż 50% spraw kierowanych jest do sądu II instancji (zarówno odbywających się w kraju, jak i za granicą)¹²⁹.

3. Koszty zakupu licencji:

- a) Dla celów opracowania przyjmujemy założenie, iż licencje są stosowane przez przedsiębiorców jako środek ochronny przed naruszeniami patentów i ich zakup nie wiąże się ze zwiększeniem innowacyjności przedsiębiorstw. Zakup licencji jest dla celów kalkulacji równoważny innym możliwym opcjom związanym z zarzutami o naruszenie patentu np. zakończeniem działalności będącej przedmiotem takich zarzutów lub prowadzeniem dodatkowych działań pozwalających na skuteczne uniknięcie zarzutów o naruszenie patentów.
- b) Jako średnią wartość zakupu jednej licencji przyjmujemy 822 000 PLN¹³⁰. Następnie dla obliczenia średniej wartości zakupu jednej licencji w kolejnych latach stosujemy stopę inflacji.
- c) W przypadku Opcji 0 zakładamy, iż liczba licencji wynosi 11% obowiązujących patentów¹³¹.
- d) W przypadku scenariusza optymistycznego w Opcji 1 zakładamy, iż liczba licencji wynosi 9% obowiązujących patentów.
- e) W przypadku scenariusza umiarkowanego w Opcji 1 zakładamy, iż liczba licencji wynosi 11% obowiązujących patentów.
- f) W przypadku scenariusza pesymistycznego w Opcji 1 zakładamy, iż liczba licencji wynosi 13% obowiązujących patentów.

4. Koszty badania czystości patentowej:

- a) Uwzględniono, iż inne koszty będą ponoszone przez MSP, zaś inne przez duże firmy.
- b) W sytuacji MSP przyjęto średni roczny koszt badania czystości patentowej na firmę rocznie w wysokości 2 000 PLN¹³² (Opcja 0 oraz Opcja 1 w okresie 2014-2017) oraz 10 000 PLN¹³³ (Opcja 1 od 2018 roku).
- c) W sytuacji dużych firm przyjęto średni roczny koszt badania czystości patentowej na firmę w wysokości 60 000 PLN¹³⁴ (Opcja 0 oraz Opcja 1 w okresie 2014-2017) oraz 120 000 PLN¹³⁵ (Opcja 1 od 2018 roku).

¹²⁷ Dane na podstawie wywiadów.

¹²⁸ Dane na podstawie wywiadów oraz informacji zawartych na stronie Ministerstwa Gospodarki: <http://www.mg.gov.pl/node/16508#o1>.

¹²⁹ Obliczenia własne na podstawie danych zawartych w: Patent Litigation Insurance. A study for the European Commission on the feasibility of possible insurance schemes against patent litigation risks. Appendices to the final report. June 2006, CJA Consultants Ltd European Policy Advisers Britain and Brussels.

¹³⁰ Jest to średnia wartość jednej sprzedanej licencji w 2010 roku (dane na podstawie „Nauka i technika 2010”, GUS). Zakładamy, że taki sam jest koszt kupionej licencji. Przyjmujemy, iż jest to koszt zakupu licencji na cały okres obowiązywania patentu (74% umów licencyjnych podpisanych jest na okres odpowiadający czasowi ochrony patentowej; na podstawie: Tamowicz Piotr, Licencja jako droga poprawy innowacyjności i konkurencyjności polskich przedsiębiorstw. Analiza stanu istniejącego oraz istniejące bariery, Ministerstwo Gospodarki, Gdańsk 2006). Dla porównania średni koszt zakupu licencji w Stanach Zjednoczonych wynosi 987 225 USD (dane bez 3 najdroższych licencji; <http://ezinearticles.com/?Royalty-Rates-and-License-Fees---Patent-Damages-Expert-Witness&id=3350179>).

¹³¹ Dane wskazują na wartość między 9% a 13%:

- obliczenia własne na podstawie danych GUS zawartych w opracowaniu „Nauka i technika 2010”,
- obliczenia własne na podstawie danych WIPO,
- Gambardella Alfonso, Giuri Paola, Mariani Myriam, Study on evaluation the knowledge economy what are patents actually worth? The value of patents for today's economy and society, European Commission, 2006.

¹³² Dane na podstawie wywiadów.

¹³³ Założono znaczny wzrost kosztów ze względu na konieczność tłumaczenia opisów i zastrzeżeń patentowych. Nawet w sytuacji wprowadzenia systemu tłumaczeń automatycznych, firmy będą musiały korzystać z usług tłumaczy. Więcej na ten temat w rozdziale 4.4.3. Analiza funkcjonalności projektowanego systemu tłumaczeń maszynowych dokumentacji patentowej, w tym analiza kosztów tłumaczenia patentu europejskiego i jego wpływ na koszt uzyskania ochrony wynikającej z patentu europejskiego dla MSP.

Wyższy koszt tłumaczeń odbije się szczególnie na MSP; takie rozumowanie znajduje potwierdzenie w dokumencie Ministerstwa Gospodarki „Wytoczne do Oceny Skutków Regulacji”, który stwierdza, iż „większość regulacji wywiera większy wpływ na MSP niż na duże przedsiębiorstwa nawet, jeśli wydaje się, że traktują je równorzędnie. Wynika to ze znacznie mniejszej zdolności MSP przystosowania się do zmian (mniejsze zasoby ludzkie i finansowe)”.

¹³⁴ Dane na podstawie wywiadów.

¹³⁵ Dwukrotny wzrost kosztów ze względu na konieczność tłumaczenia opisów i zastrzeżeń patentowych.

- d) Przyjęto, iż liczba firm, które dokonują w chwili obecnej badania czystości patentowej to: 907 MSP i 281 dużych firm¹³⁶.
 - e) Założono, iż w przypadku Opcji 0 badania czystości patentowej będzie dokonywać tyle samo firm, co w chwili obecnej.
 - f) Założono, iż w przypadku scenariusza optymistycznego w Opcji 1 badania czystości patentowej będzie dokonywać 4 razy więcej firm niż obecnie.
 - g) Założono, iż w przypadku scenariusza umiarkowanego w Opcji 1 badania czystości patentowej będzie dokonywać 2 razy więcej firm niż obecnie.
 - h) Założono, iż w przypadku scenariusza pesymistycznego w Opcji 1 badania czystości patentowej będzie dokonywać tyle samo firm, co obecnie.
5. Koszty dostosowawcze:
- a) Na koszty dostosowawcze składają się koszty szkoleń (Opcja 0 oraz Opcja 1) oraz koszty utrzymania oddziału lokalnego JSP I Instancji w Polsce (Opcja 1).
 - b) Założono średni koszt jednego szkolenia dla jednej osoby w wysokości 2 000 PLN w 2014 roku. Dla kolejnych lat uwzględniono inflację.
 - c) Przyjęto, iż liczba osób, które się szkolą jest to część populacji składającej się z rzeczników patentowych, pracowników UPRP oraz przedstawicieli firm (ale tylko tych, które badają czystość patentową)¹³⁷.
 - d) W przypadku kosztów utrzymania oddziału lokalnego JSP I Instancji w Polsce przyjęto, iż sąd ten będzie w stanie sam finansować swoją działalność od roku 2024.
 - e) W okresie 2014-2023 przyjęto, iż koszt utrzymania tego sądu obejmuje koszty wynagrodzeń sędziów, a także koszty administracyjne i infrastrukturalne. Liczbę sędziów obliczono na podstawie szacowanej liczby spraw sądowych. Dane o kosztach pochodzą z prezentacji Komisji Europejskiej¹³⁸.
 - f) W okresie od 2024 roku przyjęto, iż koszt utrzymania tego sądu obejmuje tylko koszty infrastrukturalne, stanowiące 15% wynagrodzeń sędziów¹³⁹. Liczbę sędziów obliczono na podstawie szacowanej liczby spraw sądowych. Dane o kosztach pochodzą z prezentacji Komisji Europejskiej¹⁴⁰.

4.4.2. Analiza korzystania z informacji patentowej, w tym obcojęzycznej, przez MSP, ośrodki naukowe i inne podmioty i jej dostępności w różnych językach

Informacja patentowa stanowi zbiór wszelkiego rodzaju publikacji urzędów patentowych (krajowych i regionalnych) oraz organizacji międzynarodowych. Należą do nich opisy wynalazków zgłoszonych do ochrony oraz opisy wynalazków, na które udzielono praw wyłącznych (np. opisy patentowe). Korzystanie z informacji patentowej zapewnia użytkownikowi dostęp do najbardziej aktualnej i szczegółowej informacji na temat najnowszych rozwiązań technicznych. Z informacji patentowej korzystają w szczególności ośrodki naukowe prowadzące badania naukowe oraz przedsiębiorcy zainteresowani np. opatentowaniem własnych rozwiązań. Statystyki Europejskiego Urzędu Patentowego podają, iż rocznie na świecie publikuje się około 60 tys. czasopism naukowo-technicznych, 100 tys. książek naukowo-technicznych, kilkaset tysięcy referatów oraz ponad 3 mln dokumentów patentowych. Należy przy tym podkreślić, że aż 85% wiedzy technicznej publikowanej na świecie znajduje się wyłącznie w dokumentach patentowych¹⁴¹.

¹³⁶ Obliczenia własne na podstawie danych zawartych w raporcie GUS „Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2008-2010”. Uwzględniono przedsiębiorstwa przemysłowe, nie uwzględniono przedsiębiorstw usługowych.

¹³⁷ Źródła danych o populacjach:

- „Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2008-2010”, GUS,
- rejestr REGON dostępny w GUS,
- „Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce”, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
- strona internetowa Polskiej Izby Rzeczników Patentowych,
- dane uzyskane z Urzędu Patentowego RP,
- „Sektor badawczo-rozwojowy w Polsce”, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A.,
- „Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2009 r.”, GUS.

¹³⁸ Study on the Financing of the UPC. State of play, Olivér Várhelyi, Head of Unit, Industrial Property Rights Unit in DG MARKT, October 2011

¹³⁹ J.w.

¹⁴⁰ J.w.

¹⁴¹ Informacje pochodzą ze strony internetowej Enterprise Europe Network i zostały przygotowane przez Urząd Patentowy RP.

Źródłem informacji patentowej w Polsce są bazy danych Urzędu Patentowego RP. Dokumenty można przeszukiwać na stronie UPRP za pomocą narzędzia „Prostego wyszukiwania”, które umożliwia wyszukiwanie danych na podstawie frazy wpisanej w polu edycyjnym. Wyszukiwanie odbywa się wg następujących kryteriów:

- tytułu lub nazwy,
- skrótu opisu lub wykazu towarów,
- numeru prawa wyłącznego,
- numeru zgłoszenia,
- nazwy uprawnionego.

Dostępne są także opcje wyszukiwania zaawansowanego i wyszukiwanie według zadanych kryteriów. Ponadto wykorzystując Serwer Publikacji można znaleźć tłumaczenia patentów europejskich obowiązujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz polskie opisy patentowe – publikowane przez Urząd Patentowy RP od 1924 r.

Własną bazę (Espacenet) udostępnia Europejski Urząd Patentowy. Espacenet oferuje dostęp do ponad 70 milionów dokumentów patentowych na całym świecie od 1876 r. Baza jest dostępna w języku angielskim, niemieckim i francuskim. Poza dokumentami patentowymi serwis umożliwia dostęp do następujących informacji:

- rodziny patentów (dzięki której można sprawdzić, czy w innych krajach udzielono patentów na podobne rozwiązania),
- informacji na temat stanu prawnego,
- odnośników do literatury niepatentowej,
- cytowań (w publikacjach naukowych).

Istnieje także możliwość otrzymywania automatycznych powiadomień o nowych zgłoszeniach z wybranego obszaru techniki.

Na stronie EPO funkcjonuje także baza European Patent Register (Europejski Rejestr Patentów). Umożliwia ona sprawdzenie stanu prawnego zgłoszenia złożonego do EPO i zawiera wszystkie publicznie dostępne informacje dotyczące europejskich zgłoszeń patentowych w zakresie procedury udzielenia patentu, składania sprzeciwów oraz korespondencji pomiędzy zgłaszającym a EPO.

Natomiast Światowa Organizacja Własności Intelektualnej (WIPO) udostępnia patentową bazę danych – Patentscope, zawierającą ponad milion dokumentów patentowych, w tym prawie dwa miliony opublikowanych międzynarodowych zgłoszeń patentowych. Poszukiwania można w niej prowadzić według wielu kryteriów, takich jak: słowa kluczowe na pierwszej stronie lub w całym tekście zgłoszenia, numer zgłoszenia, symbol MKP, nazwisko zgłaszającego, wynalazcy lub pełnomocnika, data zgłoszenia, itp.

Z informacji uzyskanych od przedsiębiorców w ramach badań ankietowych wynika, że korzystają oni zarówno z bazy krajowej jak i baz zagranicznych, przede wszystkim z bazy Espacenet. Według ich opinii dostępność informacji patentowej jest raczej dobra. W kilku przypadkach wskazywano na ograniczenie związane z niedostateczną znajomością języka obcego w przypadku konieczności szczegółowego zrozumienia opisu patentu.

Zaletą bazy polskiej jest jej dostępność w języku polskim, natomiast do wad należą:

- zawężone możliwości poszukiwania informacji,
- brak bieżących aktualizacji,
- mało atrakcyjny interfejs.

Natomiast w przypadku bazy europejskiej uwagę zwracano na jej większą przystępność dla użytkownika, większy zakres udostępnionej wiedzy oraz aktualność prezentowanych informacji.

Analizując częstotliwość, z jaką przedsiębiorcy korzystają z baz należy stwierdzić, iż jest ona bardzo zróżnicowana. Niektóre przedsiębiorstwa korzystają z baz tylko przy okazji składania zgłoszeń patentowych, inne 2-3 razy w roku, jeszcze inne raz w tygodniu. W przypadku dużych przedsiębiorstw do stałego monitorowania sytuacji patentowej zatrudniani są rzecznicy patentowi lub jest to zadanie wpisane do zakresu obowiązków danego pracownika. Kilku przedsiębiorców, (zwłaszcza MSP) zleca

prorowadzenie poszukiwań rzecznikom patentowym, a koszty sprawdzania czystości patentowej są każdorazowo negocjowane. Firmy korzystają także z biuletynu UPRP.

Pracownicy odpowiedzialni za śledzenie sytuacji patentowej z reguły sprawdzają tytuły zgłoszeń patentowych w branży, w której firma prowadzi działalność. Pozwala im to na bieżące zapoznanie się z najnowszymi osiągnięciami technicznymi w branży, a także warunkuje możliwość komercyjnego wykorzystania własnych rozwiązań bez narażania się na odpowiedzialność z tytułu naruszeń praw osób trzecich. Szczególne znaczenie ma to dla eksporterów, którzy planują sprzedaż swoich produktów za granicą jak również dla przedsiębiorców, którzy planują wprowadzenie nowego wyrobu lub technologii na rynek. Dzięki badaniu czystości patentowej można zminimalizować ryzyko naruszenia cudzych praw patentowych i uniknąć procesów sądowych oraz wysokich kosztów z tytułu odszkodowań. Dla pewnej grupy przedsiębiorstw przeszukiwanie baz patentowych jest istotne pod kątem stwierdzenia, czy mogą oni wykorzystywać rozwiązania, których prawa wyłączne już wygasły i które w związku z tym mogą być wprowadzone do obrotu towarowego lub stanowić informację pomocną przy podjęciu decyzji o zakupie licencji. Z drugiej strony bazy patentowe umożliwiają śledzenie konkurencji czy wykorzystywanie wyników prac konkurencji do tworzenia własnych rozwiązań na jeszcze nowocześniejszym poziomie. Analiza działalności patentowej konkurentów pomaga przewidywać ich decyzje biznesowe, a także stwarza możliwość wczesnego wyeliminowania konkurentów z rynku w przypadku, gdyby złożone przez firmę konkurencyjną zgłoszenie patentowe naruszało już istniejące prawa ochronne.

Świadomość dotycząca potrzeby monitorowania czystości patentowej wzrasta w firmach należących do branż, w których obowiązuje wysoka liczba patentów (np. farmaceutycznej) lub które same aplikują o dużą liczbę patentów. Często nie ograniczają się one tylko do zapoznawania się z tytułami zgłoszeń patentowych, ale także analizują szczegółowo opisy i zastrzeżenia patentowe, co w niektórych przypadkach wymaga nawet kilku dni pracy specjalistów z danej dziedziny i potrzeby skorzystania z pomocy tłumacza.

Podobny, a nawet szerszy dostęp do najnowszych informacji technicznych, w tym do baz patentowych posiadają ośrodki naukowe (z racji prowadzonej działalności np. poprzez współpracę z innymi ośrodkami naukowymi na świecie, wspólnie prowadzone projekty naukowe, posiadanie większych środków finansowych na badania i rozwój). Język angielski jest powszechnie używany w świecie nauki (m. in. dzięki możliwości jego doskonalenia podczas zagranicznych stypendiów naukowych), a liczne publikacje w obcych językach (zwłaszcza angielskim) potwierdzają, iż polscy naukowcy nie mają problemów w tym zakresie.

4.4.3. Analiza funkcjonalności projektowanego systemu tłumaczeń maszynowych dokumentacji patentowej, w tym analiza kosztów tłumaczenia patentu europejskiego i jego wpływ na koszt uzyskania ochrony wynikającej z patentu europejskiego dla MSP

System automatycznego tłumaczenia to proces tłumaczenia z jednego języka na inny z użyciem oprogramowania komputerowego. Komisja Europejska wspólnie z EPO uruchomiła usługę automatycznego tłumaczenia dokumentacji patentowej zamieszczonej w bazie EPO pod nazwą Patent Translate, w celu zapewniania poprawy dostępu do dokumentów patentowych. Usługa ta dostępna jest za darmo poprzez stronę internetową EPO. Serwis używa technologii Google's Translate i umożliwia obecnie tłumaczenie z oraz na język: angielski, francuski, niemiecki, hiszpański, włoski, portugalski oraz szwedzki. Pokrywa to obecnie około 90% wszystkich patentów zatwierdzanych w Europie. Do końca 2014 roku serwis będzie tłumaczył dokumentację patentową w 28 językach krajów europejskich oraz dodatkowo na języki chiński, japoński, koreański oraz rosyjski.

Po wejściu w życie „pakietu patentowego” dokumentacja patentowa będzie mogła zostać złożona tylko w jednym z trzech oficjalnie obowiązujących języków: angielskim, francuskim lub niemieckim. Projekt rozporządzenia przewiduje tzw. okres przejściowy (12 lat), w którym w sytuacji, gdy językiem postępowania przed EPO będzie język francuski lub niemiecki, wnioskowi patentowemu o jednolity patent europejski powinno towarzyszyć pełne, ręczne tłumaczenie specyfikacji patentowej na język angielski, bądź na dowolny język urzędowy państwa członkowskiego będący językiem urzędowym

Unii, jeśli językiem postępowania jest język angielski¹⁴². Po zakończeniu okresu przejściowego przedsiębiorcy będą mieli możliwość złożenia dokumentacji tylko w jednym, dowolnym z obowiązujących oficjalnie języków. W sytuacji, gdy przedsiębiorca będzie chciał zweryfikować, czy prowadzona przez niego działalność nie narusza ochrony patentowej innego podmiotu w ramach jednolitego patentu europejskiego, będzie on mógł zweryfikować zapisy dokumentacji patentowej w języku oryginalnym (jednym z ww. trzech oficjalnych), zamieszczonej w bazie EPO z wykorzystaniem Patent Translate – systemu automatycznego tłumaczenia dokumentacji patentowej. Dzięki temu systemowi ma on mieć dostęp do tłumaczenia dokumentacji patentowej na swój język narodowy.

Patent Translate to specjalnie zaprojektowany system do obsługi rozbudowanego słownictwa patentowego i gramatyki. Działanie systemu opiera się na podejściu statystycznym. System dokonuje tłumaczenia porównując zdanie po zdaniu z dokumentu źródłowego do milionów dokumentów patentowych wcześniej przetłumaczonych przez tłumaczy na potrzeby sporządzenia specyfikacji patentowych. System posiada możliwość "uczenia się" na podstawie oficjalnych dokumentów patentowych gromadzonych przez EPO przy współpracy z urzędami patentowymi w państwach członkowskich w zakresie technicznych sformułowań oraz specyficznego stylu dokumentacji patentowej.

Rozwiązanie zaproponowane przez Komisję Europejską wspólnie z EPO niesie za sobą określone konsekwencje. Z jednej strony uruchomienie systemu automatycznego tłumaczenia dokumentacji patentowej to narzędzie, które ugruntuje wiodącą rolę EPO jako największego dostawcy darmowych danych patentowych, jak również zapewni poprawę dostępności do informacji technicznych zawartych w dokumentacji patentowej, niezależnie od języka użytkownika. Zapewnienie szerokiej dostępności do wysokiej jakości danych patentowych jest kluczowe dla rozwoju przemysłu, wdrażania innowacji, jak również wzrostu gospodarczego. Natomiast z drugiej strony, jakość obecnych automatycznych tłumaczeń pozostawia wiele do życzenia. Oprócz ograniczeń związanych z brakiem możliwości uwzględniania w automatycznym tłumaczeniu kwestii składni, idiomów oraz właściwego kontekstu wynikającego z danego fragmentu tekstu, przy zastosowanym podejściu statystycznym główną trudnością jest kwestia znajomości specyficznej wiedzy technicznej oraz używania poprawnej terminologii charakterystycznej dla wybranej branży.

EPO wskazuje, że tłumaczenie automatyczne dokonane przez Patent Translate nie może zapewnić prawnie wiążącego tłumaczenia, ale ma ono na celu przybliżyć istotę danego tekstu oraz pomóc w ustaleniu, czy dany dokument jest istotny z punktu widzenia obszaru działania wybranego podmiotu. Automatyczne tłumaczenie ma pomóc przedsiębiorcy zdecydować, czy dany fragment dokumentacji patentowej powinien być przetłumaczony na potrzeby firmy i czy warto inwestować środki finansowe w profesjonalnego tłumacza. Oznacza to, że w części przypadków koszty tłumaczeń i tak będą musiały być poniesione przez przedsiębiorców.

W ramach niniejszej analizy został dokonany test Patent Translate. Ze względu na fakt, iż system nie działa jeszcze w języku polskim, test został przeprowadzony przez osobę niemieckojęzyczną. W ramach testu zostały wybrany opis dokumentacji patentowej złożony w oryginalne w języku niemieckim, który w dalszej kolejności został przetłumaczony na język angielski. Główne wnioski z analizy jakości dokonanego tłumaczenia są następujące:

1. Zauważalny jest duży zakres pojęć w Patent Translate – system zna wiele skomplikowanych słów i zapewnia w tym zakresie dobrą jakość tłumaczenia.
2. Struktura zdań często nie oddaje pełnego ich sensu. W przypadku, gdy w opisie oryginalnej wersji niemieckiej dokumentacji znajdowały się zdania wielokrotnie złożone, Patent Translate nie oddawał ich sensu. Skomplikowane zdania powinny być tłumaczone w podziale na dwa lub trzy krótkie zdania na język angielski, aby oddać pełen sens tłumaczonego tekstu.
3. Główny problem stanowi oddanie kontekstu zdania. Pojedyncze wyrazy są tłumaczone właściwie, ale nie oddają pełnego kontekstu.
4. Zdarzają się sytuacje, w których brakuje czasowników, szczególnie w bardzo złożonych zdaniach.
5. Czasami zauważalny jest brak przetłumaczonych konkretnych słów / nazw własnych.

¹⁴² Jednakże jedyną prawnie wiążącą wersją językową dokumentacji patentowej jest wersja złożenia wniosku, a zatem wersja w języku angielskim lub francuskim lub niemieckim.

6. Ze względu na fakt, iż opisy patentów są przygotowywane głównie w czasie teraźniejszym nie ma widocznych problemów z odniesieniem do zastosowanych czasów.

Z powyższej analizy wynika, że największe problemy stanowi oddanie kontekstu i sensu w zdaniach wielokrotnie złożonych, co stanowi ogólny problem w przypadku tłumaczeń automatycznych.

Bieżące działania EPO w zakresie Patent Translate mają na celu zapewnienie wysokiej jakości tłumaczeń w przyszłości, dlatego system podlega ciągłemu rozwojowi. Każdego roku będą dodawane nowe dokumenty do baz systemu automatycznego tłumaczenia dokumentacji patentowej EPO w celu zasilenia informacjami, które mają zapewnić poprawę jego funkcjonowania. W chwili obecnej osoby korzystające z systemu mogą również zgłaszać uwagi dotyczące jakości uzyskiwanych z systemu automatycznych tłumaczeń. Nie ma jednak pewności, czy system będzie w stanie zapewnić jakość tłumaczeń na poziomie niezbędnym do weryfikacji informacji patentowych po zakończeniu okresu przejściowego.

Małe i średnie przedsiębiorstwa, które będą korzystały z systemu tłumaczeń automatycznych EPO będą miały łatwy dostęp do ogólnej informacji czy do wyszukiwania patentów związanych z daną branżą czy konkretnym słowem. Należy jednak zwrócić uwagę, iż liczba patentów obowiązujących w danej branży już w chwili obecnej jest wysoka i może nadal rosnąć. Przykładowo, patentów złożonych przez firmę Philips ze słowem „LED” jest 340¹⁴³. Zatem mała lub średnia firma zainteresowana produkcją urządzeń wykorzystujących LED może wymagać przejrzania i przetłumaczenia dokumentacji co najmniej 340 patentów, aby upewnić się, że jej produkcja nie będzie naruszała praw własności intelektualnej.

Narzędzie Patent Translate, na co wskazano wcześniej, nie posiada odpowiednich funkcjonalności, aby móc w sposób prawidłowy przetłumaczyć całą dokumentację patentową. Średni koszt tłumaczenia strony dokumentacji patentowej wynosi w Polsce 68 zł¹⁴⁴. W sytuacji, gdy dokumentacja patentowa składa się z 30 stron, średni koszt tłumaczenia dokumentacji dla jednego patentu będzie wynosić 2000 zł. Należy także uwzględnić fakt, iż ze względu na specyficzną terminologię techniczną zawartą w opisie patentowym, praca tłumacza może także wymagać współpracy z pracownikiem firmy zlecającej, co jest w dalszej części związane z poświęcaniem jego czasu na tłumaczenie, a zatem z ponoszeniem dodatkowych kosztów przez MSP. Kolejną, bardzo ważną konsekwencją projektowanego systemu jest fakt, iż przetłumaczona wersja nie będzie wersją prawnie wiążącą. Zatem, w sytuacji, gdy jakkolwiek część opisu patentowego lub zastrzeżeń patentowych nie będzie przetłumaczona prawidłowo, może to nieść za sobą daleko idące konsekwencje. Przedsiębiorca, działając w dobrej wierze, może nieświadomie naruszać czyjeś prawa, a co za tym idzie, ponosić konsekwencje tych naruszeń, np. w postaci sprawy sądowej.

MSP, które będą się ubiegały o uzyskanie JPE, składają wniosek w języku narodowym z dołączeniem tłumaczenia w jednym z trzech oficjalnych języków. Najczęściej będzie to język angielski, gdyż jest on najpopularniejszym językiem w biznesie. Koszty tłumaczeń mają być jednak zwracane wnioskodawcom. Zatem dla tych MSP, które będą się ubiegały o JPE, jedyne koszty dodatkowe (w porównaniu do MSP z tych państw, których językami narodowymi są angielski lub niemiecki lub francuski) będą związane z czasem poświęconym na organizację i sprawdzenie tłumaczenia oraz poświęconym na ubieganie się o zwrot kosztów.

¹⁴³

<https://register.epo.org/espacenet/advancedSearch?searchMode=advanced&pn=&ap=&fd=&pd=&pr=&prd=&pa=Philips&in=&re=&op=&ic=&ti=LED>

¹⁴⁴ Dane uzyskane od kilku polskich agencji tłumaczeniowych.

4.4.4. Oszacowanie liczby potencjalnych spraw sądowych z zakresu patentu jednolitego i patentu europejskiego wynikających z systemu jednolitej ochrony patentowej oraz szacunkowe (potencjalne) koszty sporów sądowych

Uzyskanie patentu daje uprawnionemu monopol na gospodarczą eksploatację chronionego nim wynalazku i jednocześnie prawo zakazywania innym takiej eksploatacji¹⁴⁵. Naruszeniem patentu będzie korzystanie z wynalazku w sposób zarobkowy lub zawodowy przez nieuprawnionego. Naruszenie patentu daje możliwość wystąpienia z określonymi roszczeniami przez właściciela patentu. W przypadku wprowadzenia patentu o jednolitym skutku, wielkość terytorium, na które rozciągnie się monopol uprawnionego z patentu, a tym samym możliwość ścigania przez niego naruszeń i żądania odszkodowań, będzie odpowiednio większa niż obecnie. Należy wziąć pod uwagę, iż liczba patentów obowiązujących na terytorium Polski wzrośnie. Z analiz przygotowanych dla Komisji Europejskiej wynika, iż z początkiem 2015 r. w jednym Państwie Członkowskim może obowiązywać 600.000 patentów europejskich.

Komisja Europejska wskazuje, iż ogólna liczba patentowych spraw sądowych w Europie w ostatniej dekadzie rosła równolegle ze wzrostem liczby patentów. Podobna obserwacja dotyczy patentów europejskich i związanych z nimi spraw sądowych¹⁴⁶. Komisja przyjmuje także, na podstawie liczby obowiązujących patentów europejskich w 2008 r. oraz liczby przeprowadzonych spraw sądowych, iż prawdopodobieństwo wystąpienia spraw sądowych związanych z patentem europejskim wynosi 0,24% liczby obowiązujących patentów. Zatem większa liczba patentów europejskich o jednolitym skutku, które będą obowiązywały w Polsce oznacza większą liczbę spraw sądowych. Przykładowo, w 2009 r. w Niemczech – kraju, w którym liczba obowiązujących patentów jest najwyższa w całej Europie, w sądach pierwszej instancji odbyło się 1 137 procesów o naruszenia.

Z danych uzyskanych z Departamentu Orzecznictwa Urzędu Patentowego RP wynika, iż w 2011 r. do postępowania spornego wpłynęły 54 sprawy dotyczące patentów, z czego 2 dotyczyły patentu europejskiego. W latach 2009-2012 Urząd Patentowy otrzymał 6 wniosków w sprawie unieważnienia patentów europejskich: dwie sprawy zostały zakończone oddaleniem wniosków, dwie sprawy zostały zakończone oddaleniem wniosków o unieważnienie, ale dla obydwu w efekcie zaskarżenia do WSA stwierdzono nieważność decyzji, natomiast 4 pozostałe sprawy są w toku. W kwestii spraw przed sądami cywilnymi, Wydziały Gospodarcze Sądów Okręgowych na przestrzeni lat 2009-2011 zarejestrowały wpływ 219 spraw z zakresu praw własności przemysłowej dotyczących wynalazków, co daje średnio 73 sprawy rocznie. Zgodnie z obliczeniami na podstawie danych UPRP, sprawy dotyczące postępowań spornych to 0,26% patentów i praw ochronnych na wzory użytkowe pozostających w mocy w Polsce, zaś liczba spraw sądowych przed sądami cywilnymi to ok. 0,35% obowiązujących patentów i praw ochronnych na wzory użytkowe.

Przyjmując, za Komisją Europejską, prawdopodobieństwo sprawy w wysokości 0,24% liczby obowiązujących patentów, a także uwzględniając rosnący napływ JPE na teren Polski w wysokości ok. 70 000 nowych patentów o jednolitym skutku rocznie, liczba spraw sądowych I instancji odbywających się przed Jednolitym Sądem Patentowym, które dotyczą polskich przedsiębiorstw w 20 roku analizy może wynieść ok. 2 000 spraw, zaś w 30 roku analizy – ok. 2 500 spraw.

Drugą kwestią, która powinna być poddana analizie jest średnia wysokość kosztów, które należy ponieść w związku z procesem. Z informacji otrzymanych od przedsiębiorców w trakcie wywiadów wynika, że koszty postępowań sądowych są dla nich dotkliwe, a czas trwania postępowań długi (od momentu wszczęcia postępowania do momentu otrzymania werdyktu upływało nawet kilka lat). Dodatkowo, zwłaszcza w przypadku dużych firm giełdowych istotne znaczenie wizerunkowe ma publiczne ogłoszenie o naruszeniu patentu, które źle wpływa na markę firmy i może przełożyć się bezpośrednio na poziom sprzedaży i wynik finansowy. Natomiast w przypadku MSP, koszty spraw sądowych mogą być nie do udźwignięcia, dlatego niektóre firmy nie wchodzą na drogę sądową. Innymi słowy, jeśli to ich prawo własności zostało naruszone, nie podejmują działań przeciw naruszytelowi, natomiast jeśli to oni naruszają patent innej firmy, próbują w drodze negocjacji odejść od sporów sądowych, np. poprzez propozycję zakupu licencji czy po prostu wycofanie produktu z rynku.

¹⁴⁵ Stanowi o tym art. 63 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej oraz art. 6 projektu Rozporządzenia o patencie jednolitym.

¹⁴⁶ Preliminary Findings of DG Internal Market and Services Study on the Caseload and financing of the Unified Patent Court, 2011 r

Uśrednione koszty (obejmujące opłaty sądowe, koszt usług rzeczników patentowych czy prawników) jednego postępowania sądowego prowadzonego w Polsce wynoszą 150 000 PLN, natomiast poza Polską (uwzględniając powyższe składniki kosztów, a także koszty tłumaczeń dokumentów i podróży) od 600 000 PLN do 1 miliona PLN¹⁴⁷.

Nie są znane w chwili obecnej stawki opłat przed JSP. Możliwe są różne warianty, w zależności od tego, czy państwa, które ratyfikują umowę o JSP będą ponosić koszty utrzymania tego sądu oraz jego oddziałów, czy też, czy sąd będzie musiał utrzymać się sam z opłat. Poniżej przedstawiono możliwe wysokości opłat sądowych¹⁴⁸.

Tabela 12. Możliwe wysokości opłat sądowych przed Jednolitym Sądem Patentowym

	Scenariusz zakładający niskie stawki opłat sądowych	Scenariusz zakładający średnie stawki opłat sądowych	Scenariusz zakładający wysokie stawki opłat sądowych
Powództwo o naruszenie	3 000 EUR	6 000 EUR	12 000 EUR
Powództwo wzajemne o unieważnienie	2 000 EUR	4 000 EUR	7 000 EUR
Powództwo o unieważnienie patentu	3 000 EUR	6 000 EUR	12 000 EUR
Wniesienie apelacji	6 000 EUR	9 000 EUR	20 000 EUR
Odwołanie od rozstrzygnięcia tymczasowego (interlocutory order)	3 000 EUR	4 500 EUR	10 000 EUR

Źródło: Preliminary Findings of DG Internal Market and Services Study on the Caseload and financing of the Unified Patent Court, 2011 r.

Na postępowania sądowe są bardziej narażone te firmy, które już aktualnie poruszają się w środowisku o wysokim zagęszczeniu praw ochronnych, np. firmy farmaceutyczne¹⁴⁹, chemiczne, biochemiczne, elektroniczne. Dlatego przedsiębiorcy wielokrotnie wyrażali obawy dotyczące gwałtownego zwiększenia liczby obowiązujących w Polsce patentów o jednolitym skutku, a co za tym idzie także potencjalnych naruszeń i sporów sądowych.

Powstanie oddziału lokalnego JSP I Instancji w Polsce niesie za sobą także określone koszty związane z zapewnieniem infrastruktury dla tego sądu. Wynagrodzenia sędziów mają być pokrywane z opłat sądowych. Jednakże, w początkowym okresie zanim sąd będzie w stanie finansować koszty funkcjonowania z opłat sądowych, państwa członkowskie będą partycypowały w kosztach utrzymania sądu. Poniżej przedstawiono szacowaną liczbę spraw sądowych oraz koszty dla budżetu państwa w związku z zapewnieniem funkcjonowania oddziału lokalnego JSP I Instancji w Polsce, w przypadku Opcji 1 (wdrożenie w Polsce jednolitego patentu oraz ratyfikacja umowy o JSP).

¹⁴⁷ Na podstawie danych uzyskanych w trakcie wywiadów z przedsiębiorcami. Dane o kosztach spraw sądowych poza granicami Polski podaje także Ministerstwo Gospodarki na stronie internetowej: <http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiębiorczosci/Jednolity+patent+europejski>

¹⁴⁸ Opłaty te są wysokie w porównaniu do opłat ponoszonych w sądach krajowych. Jednakże, orzeczenie wydane przez JSP będzie obowiązywało we wszystkich państwach, w których wprowadzono JPE, co może oszczędzić inne koszty przedsiębiorcy.

¹⁴⁹ Por. Sprawa Janssen – Pliva, Opinia prawna dotycząca możliwości dochodzenia przez Narodowy Fundusz Zdrowia roszczeń odszkodowawczych w związku z zabezpieczeniami udzielanymi w sporach sądowych producentów leków innowacyjnych z producentami leków generycznych, powodującymi wzrost wydatków po stronie Narodowego Funduszu Zdrowia Kancelaria Radców Prawnych i Adwokatów Głuchowski Rodziewicz Siemiątkowski Zwara i Partnerzy Sopot, 19 listopada 2010

Tabela 13. Szacunkowa liczba spraw sądowych oraz szacunkowe koszty dla budżetu państwa w związku z utrzymaniem funkcjonowania oddziału lokalnego JSP I Instancji w Polsce

Rok	2024	2033	2043
Szacunkowa liczba spraw sądowych w przypadku Opcji 1 (sprawy przed oddziałem lokalnym JSP I Instancji oraz przed JSP II Instancji w Luksemburgu)	1 399	2 154	2 518
Szacunkowe koszty utrzymania funkcjonowania oddziału lokalnego JSP w Polsce w przypadku Opcji 1 (koszty infrastruktury) ¹⁵⁰ [PLN]	2 887 602	4 446 502	5 198 083

Źródło: Opracowanie własne

4.5. Kalkulacja kosztów i korzyści – porównanie opcji

W celu kalkulacji kosztów i korzyści uwzględniono następujące założenia metodologiczne i merytoryczne:

1. **Uwzględniono tylko te korzyści i koszty, które różnią się pomiędzy opcjami.** Z tych względów nie należy zakładać, że dla każdej z opcji uwzględniono wszystkie potencjalne koszty i korzyści.
2. Ze względu na fakt, iż trudno jest wskazać na konkretne wartości liczbowe związane z przewidywaną liczbą patentów oraz rozwojem innowacyjności polskich przedsiębiorstw **wprowadzono analizę wrażliwości opartą na scenariuszach.** Jest to zgodne z Wytycznymi Ministerstwa Gospodarki do Oceny Skutków Regulacji, które wskazują iż „jeśli trudno jest wskazać na konkretne wartości liczbowe opisujące koszty regulacji, należy podać wartości maksymalne i minimalne kosztów oraz wartość najbardziej prawdopodobną”¹⁵¹.
3. Uwzględniono szczególnie istotną okoliczność, iż **nawet w sytuacji, gdy Polska nie wstąpi do obszaru wzmocnionej współpracy i nie ratyfikuje Umowy o JSP, polscy przedsiębiorcy będą mogli korzystać z JPE**, co do którego przyjmujemy założenie iż będzie obowiązywał wtedy w 24 państwach (UE za wyjątkiem Polski, Hiszpanii i Włoch).
4. Nie uwzględniono sytuacji, kiedy system jednolitego patentu europejskiego nie zostanie wprowadzony w żadnym lub w części z ww. państw.
5. Przyjęto, iż pierwszym rokiem analizy jest rok 2014.
6. Pierwsze patenty o jednolitym skutku będą obowiązywały od 2018 roku (założono, iż EPO potrzebuje 4 lat na analizę zgłoszeń patentowych).
7. Założono, iż w Polsce powstanie oddział lokalny Jednolitego Sądu Patentowego I Instancji¹⁵².

Poniżej przedstawiono zastosowane scenariusze w ramach analizy wrażliwości:

- A. **Scenariusz optymistyczny.** Zakłada on, iż polskie firmy będą bardzo innowacyjne, będą rozwijać się znacznie szybciej niż w chwili obecnej, a także tempo przyrostu nowych patentów składanych przez polskie firmy będzie znacznie wyższe niż tych składanych przez firmy z innych państw. Jednocześnie, scenariusz ten zakłada, iż firmy będą coraz bardziej świadome możliwości naruszeń i znacznie większa liczba firm będzie się szkolić z zakresu praw ochrony własności intelektualnej oraz będzie dokonywać przeglądu dostępnych baz patentowych.
- B. **Scenariusz umiarkowany.** Zakłada on, iż polskie firmy będą stawały się coraz bardziej innowacyjne, rozwijając się szybciej niż w przypadku firm zagranicznych, aczkolwiek wolniej niż w scenariuszu optymistycznym. Będzie także rosło zainteresowanie szkoleniami z zakresu praw ochrony własności intelektualnej, a większa niż obecnie liczba firm będzie dokonywać przeglądu baz patentowych.
- C. **Scenariusz pesymistyczny.** Innowacyjność polskich firm będzie wzrastać, choć wolniej niż w przypadku wcześniejszych scenariuszy. Tempo składania zgłoszeń patentowych przez

¹⁵⁰ Wartość zdyskontowana na rok 2012 przy użyciu stopy inflacji 3,6%

¹⁵¹ Wytyczne do Oceny Skutków Regulacji, Ministerstwo Gospodarki, 2006, s. 35

¹⁵² Więcej o założeniach metodologicznych znajduje się w rozdziale 4.4.1.

polskie firmy będzie wolniejsze niż obecnie, aczkolwiek nadal wyższe niż tempo składania tych zgłoszeń przez firmy zagraniczne. Zakłada się, iż świadomość firm co do możliwości naruszania patentów pozostanie na niezmiennym poziomie, podobnie jak liczba firm, które przeglądają bazy patentowe.

Scenariuszem najbardziej prawdopodobnym jest scenariusz umiarkowany, zaś scenariusze optymistyczny i pesymistyczny wskazują na szacowane minimalne i maksymalne koszty regulacji.

Poniżej przedstawiono szacowane wartości patentów w zależności od przyjętej opcji. Wartości te można porównać z liczbą patentów wydanych w latach poprzednich.

Tabela 14. Szacowane liczby patentów europejskich obowiązujących¹⁵³ na terenie Polski

Rok	2014	2016	2018	2020	2023	2033	2043
Opcja 0, w tym:	45 640	75 139	111 301	153 131	221 694	365 869	428 211
Liczba patentów europejskich walidowanych w Polsce	45 640	75 139	111 301	153 131	221 694	365 869	428 211
Opcja 1, w tym:	45 640	75 139	160 972	299 589	512 994	897 551	1 049 262
Liczba patentów europejskich walidowanych w Polsce ¹⁵⁴	45 640	75 139	90 086	82 220	63 591	1 670	2 027
Liczba JPE	0	0	70 886	217 369	449 403	895 881	1 047 235

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 15. Szacowane liczby JPE uzyskanych przez polskich przedsiębiorców obowiązujących w danym roku

Rok	2014	2016	2018	2020	2023	2033	2043
Opcja 0	0	0	347	457	694	2 977	8 298
Opcja 1. Scenariusz optymistyczny	0	0	422	639	1 236	9 442	37 929
Opcja 1. Scenariusz umiarkowany	0	0	347	457	694	2 977	8 298
Opcja 1. Scenariusz pesymistyczny	0	0	316	389	521	1 560	3 279

Źródło: Opracowanie własne

¹⁵³ Wskazano liczby patentów obowiązujących, a nie wydanych w danym roku.

¹⁵⁴ Pierwsze patenty o jednolitym skutku będą, zgodnie z założeniami, wydawane w 2018 roku. Do tego czasu firmy będą walidowały w Polsce patenty europejskie. Dodatkowo, zakładając średnią „długość życia” patentu określoną na 10 lat, w roku 2023 będą ważne jeszcze wszystkie patenty europejskie walidowane w Polsce od 2014 roku. Z tych względów liczby patentów europejskich walidowanych w Polsce w początkowych latach są wyższe niż w latach kolejnych, kiedy to większość przedsiębiorców będzie korzystała z JPE.

Tabela 16. Liczby patentów europejskich wydanych w latach 2002-2011 w podziale na państwa, które najwięcej patentują

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2010	2011
Niemcy	11 246	13 407	13 607	12 487	14 275	11 929	13 496	11 375	12 552	13 583
Stany Zjednoczone	11 843	15 090	14 204	13 004	14 833	12 505	12 730	11 347	12 512	13 382
Japonia	8 250	10 294	10 441	9 549	12 044	10 651	10 915	9 436	10 587	11 649
Francja	3 795	4 810	4 364	3 738	4 499	3 980	4 801	4 029	4 540	4 799
Szwajcaria	1 726	2 400	2 120	1 920	2 216	1 985	2 421	2 221	2 389	2 531
Włochy	1 613	2 213	2 219	1 864	2 314	1 966	2 254	1 992	2 286	2 289
Wielka Brytania	2 129	2 668	2 504	2 144	2 241	1 900	1 969	1 647	1 851	1 948
Ogółem	47 380	59 989	58 725	53 255	62 777	54 700	59 801	51 957	58 119	62 112

Źródło: EPO

Liczby zastosowane w kalkulacji oparte są na danych (w szczególności GUS i Komisji Europejskiej, a także na danych z wywiadów z przedsiębiorcami) i uwzględniają szereg założeń poczynionych zgodnie z najlepszą wiedzą Wykonawcy. Z tych względów należy traktować wszystkie wymienione poniżej liczby jako wartości szacunkowe.

Poniżej wymieniono korzyści, których wysokość jest niezależna od opcji (opisane w punkcie 4.3.2 Analiza korzyści):

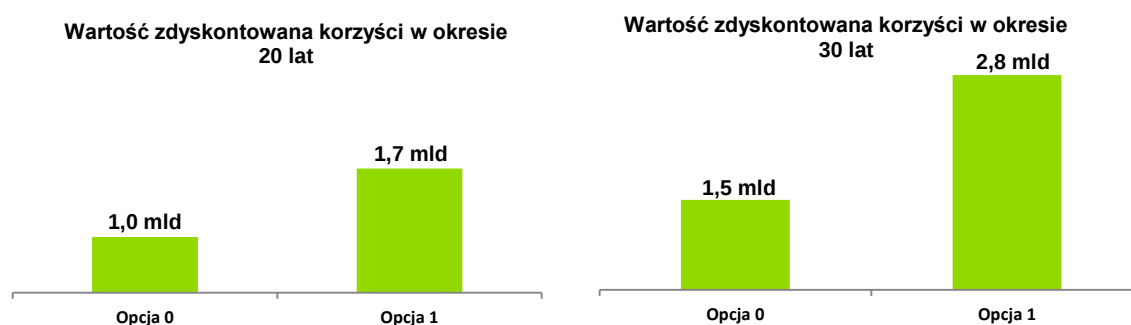
- posiadanie monopolu na wykorzystywanie opatentowanego produktu / rozwiązania,
- wpływ z licencji lub sprzedaży wynalazków,
- korzyść wizerunkowa,
- wzrost innowacyjności,
- możliwość komercjalizacji rozwiązań przez JBR,
- możliwość unieważniania patentów na terenie UE,
- ujednolicenie przepisów i wykładni przepisów.

Korzyści, których wysokość jest różna w zależności od opcji są to wpływy do budżetu państwa. Poniżej przedstawiono wysokość tych korzyści dla obydwu analizowanych opcji. Nie wprowadzono rozróżnienia między scenariuszami, gdyż innowacyjność polskich przedsiębiorstw nie ma wpływu na wysokość wpływów do budżetu państwa związanych z patentami europejskimi i JPE.

Tabela 17. Wartość zdyskontowana korzyści dla Opcji 0 i Opcji 1 dla pierwszych 10 lat [mln PLN]

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Opcja 0	19	22	26	31	35	39	44	48	51	55
Opcja 1	79	77	81	85	79	81	82	84	85	87

Wykres 5. Wartość zdyskontowana korzyści dla Opcji 0 i Opcji 1 w okresie 20 i 30 lat¹⁵⁵ [PLN]

Szacowane korzyści w postaci wpływu do budżetu państwa są wyższe w przypadku Opcji 1, zarówno w okresie 20, jak i 30 lat. Szacowana różnica na korzyść Opcji 1 wynosi:

- 0,7 mld PLN w okresie 20 lat,
- 1,3 mld PLN w okresie 30 lat.

Poniżej wymieniono koszty, których wysokość jest niezależna od opcji (opisane w punkcie 4.3.3 Analiza kosztów):

- koszty uzyskania patentów,
- koszty utrzymania patentów.

Koszty, których wysokość jest różna w zależności od opcji są to:

- koszty spraw sądowych,
- koszty zakupu licencji,
- koszty sprawdzania czystości patentowej,
- koszty dostosowawcze.

Zarówno w przypadku Opcji 0, jak i Opcji 1 (scenariusz umiarkowany), najwyższym kosztem jest zakup licencji¹⁵⁶ związany z rosnącą liczbą patentów obowiązujących w Polsce (89-96% w zależności od Opcji). Średnioroczna zdyskontowana wartość licencji kupowanych przez polskich przedsiębiorców wyniesie, zgodnie z szacunkami, ok. 1,6 mld PLN w przypadku Opcji 0 i ok. 3,9 mld PLN w przypadku Opcji 1¹⁵⁷. Kolejną istotną kategorią kosztów są koszty spraw sądowych, stanowiące ok. 4% kosztów w przypadku Opcji 0 i ok. 8% kosztów w przypadku Opcji 1. Koszty badania czystości patentowej stanowią niewiele ponad 0,2% wszystkich kosztów w przypadku Opcji 0 i ok. 2% w przypadku Opcji 1. Najniższym zaś kosztem są koszty dostosowawcze związane ze szkoleniami przedsiębiorców w związku z nowymi przepisami prawnymi (zarówno Opcja 0, jak i Opcja 1), jak i ustanowieniem oddziału lokalnego JSP I Instancji w Polsce (Opcja 1),

Poniżej przedstawiono wysokość tych kosztów dla obydwu analizowanych opcji. Wprowadzono także rozróżnienie pomiędzy scenariuszami rozwoju innowacyjności polskich przedsiębiorstw.

¹⁵⁵ Jest to suma wartości zdyskontowanych dla każdego roku w danym okresie

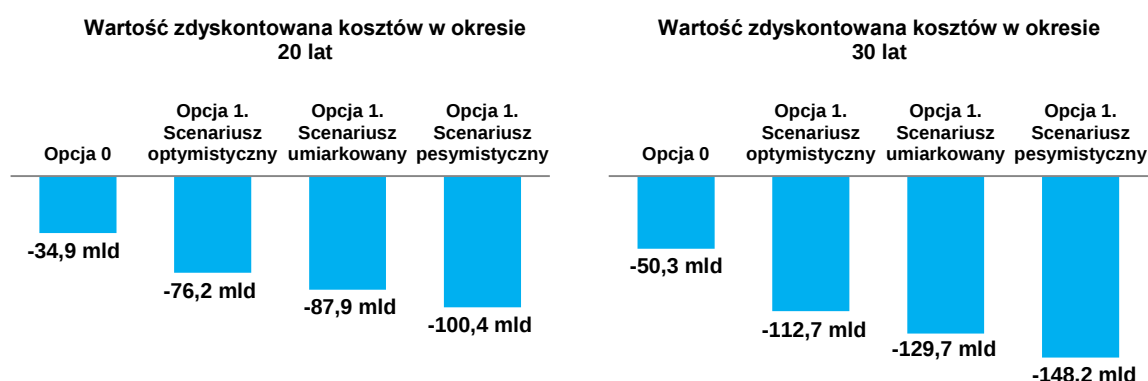
¹⁵⁶ Zakup licencji jest dla celów kalkulacji równoważny innym możliwym opcjom związanym z zarzutami o naruszenie patentu np. zakończeniem działalności będącej przedmiotem takich zarzutów lub prowadzeniem dodatkowych działań pozwalających na skuteczne uniknięcie zarzutów o naruszenie patentów.

¹⁵⁷ Dla porównania, w 2011 roku wartość usług nabytych przez polskie firmy związanych z używaniem niematerialnych, nieprodukowanych i niefinansowych aktywów oraz praw własności wyniosła 6,8 mld PLN (dane z „Rocznika statystycznego handlu zagranicznego 2011”, GUS, s. 222)

Tabela 18. Wartość zdyskontowana kosztów dla Opcji 0 i Opcji 1 dla pierwszych 10 lat [mln PLN]

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Opcja 0	1 028	1 142	1 230	1 480	1 600	1 730	1 822	1 917	1 963	2 010
Opcja 1. Scenariusz optymistyczny	1 043	1 163	1 316	1 499	4 422	4 462	4 497	4 527	4 551	4 571
Opcja 1. Scenariusz umiarkowany	1 039	1 154	1 311	1 493	5 318	5 330	5 337	5 341	5 341	5 337
Opcja 1. Scenariusz pesymistyczny	1 037	1 150	1 309	1 490	6 236	6 226	6 213	6 196	6 177	6 154

Wykres 6. Wartość zdyskontowana kosztów dla Opcji 0 i Opcji 1 w okresie 20 i 30 lat¹⁵⁸ [PLN]

Szacowane koszty w postaci kosztów spraw sądowych, zakupu licencji, sprawdzania czystości patentowej oraz kosztów dostosowawczych są wyższe w przypadku Opcji 1, zarówno w okresie 20, jak i 30 lat. Rezygnując z Opcji 0 i wprowadzając Opcję 1¹⁵⁹ szacowane koszty dla gospodarki będą wyższe o:

- 53,0 mld PLN w okresie 20 lat
- 79,4 mld PLN w okresie 30 lat.

O konsekwencjach wyboru opcji powinien przesądzić efekt netto będący wynikiem działania polegającego na odjęciu kosztów od korzyści. Porównując te korzyści i koszty, które różnią się między opcjami, wynik został przedstawiony w poniższej tabeli oraz na poniższym wykresie.

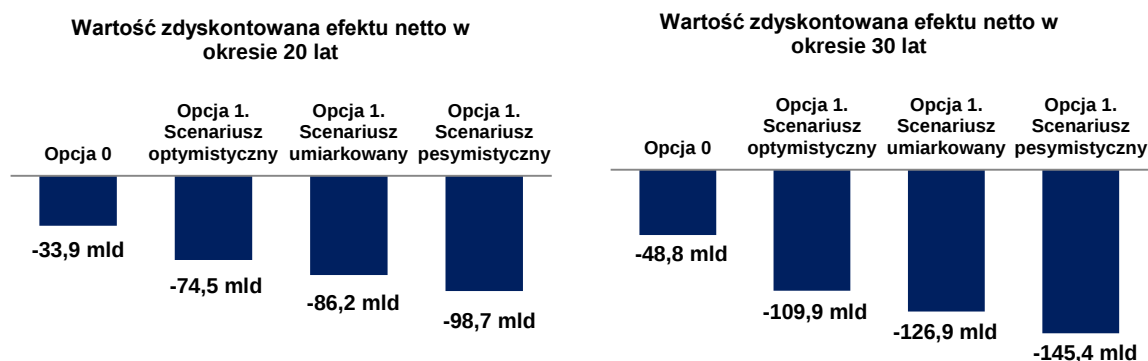
Tabela 19. Wartość zdyskontowana efektu netto dla Opcji 0 i Opcji 1 dla pierwszych 10 lat [mln PLN]

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Opcja 0	-1 009	-1 120	-1 273	-1 449	-1 565	-1 691	-1 778	-1 870	-1 912	-1 955
Opcja 1. Scenariusz optymistyczny	-964	-1 086	-1 235	-1 414	-4 343	-4 381	-4 414	-4 443	-4 466	-4 485
Opcja 1. Scenariusz umiarkowany	-960	-1 076	-1 230	-1 408	-5 239	-5 249	-5 255	-5 257	-5 255	-5 250
Opcja 1. Scenariusz pesymistyczny	-958	-1 073	-1 228	-1 406	-6 156	-6 145	-6 130	-6 112	-6 092	-6 068

¹⁵⁸ Jest to suma wartości zdyskontowanych dla każdego roku w danym okresie

¹⁵⁹ Porównanie z wartościami dla scenariusza umiarkowanego, który jest najbardziej prawdopodobny.

Wykres 7. Wartość zdyskontowana efektu netto dla Opcji 0 i Opcji 1 w okresie 20 i 30 lat¹⁶⁰ [PLN]

Szacowany efekt netto jest bardziej korzystny w przypadku Opcji 0. Rezygnując z Opcji 0 i wprowadzając Opcję 1¹⁶¹ szacowane dodatkowe koszty dla gospodarki wyniosą:

- 52,3 mld PLN w okresie 20 lat
- 78,1 mld PLN w okresie 30 lat.

Uwzględniając tylko te korzyści i koszty, które różnią się pomiędzy opcjami oraz fakt, iż nawet w sytuacji, gdy Polska nie wdroży patentu jednolitego i nie ratyfikuje Umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym, polscy przedsiębiorcy będą mogli korzystać z patentu europejskiego o jednolitym skutku, co do którego zakładamy, iż będzie obowiązywał wtedy w 24 państwach (UE za wyjątkiem Polski, Hiszpanii i Włoch), **zgodnie z przyjętymi szacunkami, bardziej korzystną opcją jest Opcja 0 (brak wdrożenia w Polsce patentu jednolitego oraz brak przystąpienia do umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym)**, niezależnie od perspektywy czasowej ani od scenariusza rozwoju innowacyjności polskich przedsiębiorstw.

¹⁶⁰ Jest to suma wartości zdyskontowanych dla każdego roku w danym okresie

¹⁶¹ J.w.

5. Spis tabel, wykresów i schematów

5.1. Spis tabel

Tabela 1. Procedury patentowe	9
Tabela 2. Porównanie patentu europejskiego i projektowanych rozwiązań w zakresie JPE	10
Tabela 3. Możliwe miejsca prowadzenia spraw sądowych w sytuacji przystąpienia (lub nie) Polski do umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym	18
Tabela 4. Porównanie przybliżonych kosztów uzyskania i utrzymania patentu europejskiego z JPE ..	22
Tabela 5. Główne podmioty patentujące w Urzędzie Patentowym i w EPO w 2011 roku	27
Tabela 6. Sposób kalkulacji w ramach AKiK	29
Tabela 7. Analiza interesariuszy i opis potencjalnego wpływu projektowanej regulacji na poszczególne grupy interesariuszy	30
Tabela 8. Szanse, zagrożenia, zalety i wady dla MSP wynikające z jednolitego systemu ochrony patentowej	32
Tabela 9. Różnice pomiędzy Opcją 0 (brak wdrożenia regulacji) a Opcją 1 (wdrożenie regulacji)	35
Tabela 10. Porównanie korzyści między Opcją 0 i Opcją 1	36
Tabela 11. Porównanie kosztów między Opcją 0 i Opcją 1	39
Tabela 12. Możliwe wysokości opłat sądowych przed Jednolitym Sądem Patentowym	54
Tabela 13. Szacunkowa liczba spraw sądowych oraz szacunkowe koszty dla budżetu państwa w związku z utrzymaniem funkcjonowania oddziału lokalnego JSP I instancji w Polsce	55
Tabela 14. Szacowane liczby patentów europejskich obowiązujących na terenie Polski	56
Tabela 15. Szacowane liczby JPE uzyskanych przez polskich przedsiębiorców obowiązujących w danym roku	56
Tabela 16. Liczby patentów europejskich wydanych w latach 2002-2011 w podziale na państwa, które najwięcej patentują	57
Tabela 17. Wartość zdyskontowana korzyści dla Opcji 0 i Opcji 1 dla pierwszych 10 lat [mln PLN]	57
Tabela 18. Wartość zdyskontowana kosztów dla Opcji 0 i Opcji 1 dla pierwszych 10 lat [mln PLN]	59
Tabela 19. Wartość zdyskontowana efektu netto dla Opcji 0 i Opcji 1 dla pierwszych 10 lat [mln PLN]	59

5.2. Spis wykresów

Wykres 1. Zgłoszone i udzielone przez EPO patenty w 2011 roku w podziale na państwa wnioskujące	24
Wykres 2. Patenty obowiązujące w Polsce i patenty europejskie	25
Wykres 3. Zgłoszenia patentowe a PKB i liczba mieszkańców w wybranych państwach w 2011 roku	25
Wykres 4. Wykorzystywanie różnych form ochrony własności intelektualnej w Polsce w latach 2008-2010	26
Wykres 5. Wartość zdyskontowana korzyści dla Opcji 0 i Opcji 1 w okresie 20 i 30 lat [PLN]	58
Wykres 6. Wartość zdyskontowana kosztów dla Opcji 0 i Opcji 1 w okresie 20 i 30 lat [PLN]	59

Wykres 7. Wartość zdyskontowana efektu netto dla Opcji 0 i Opcji 1 w okresie 20 i 30 lat [PLN]	60
Wykres 8. Podmioty biorące udział w ankiecie elektronicznej	69
Wykres 9. Podmioty biorące udział w wywiadach CATI.....	70

5.3. Spis schematów

Schemat 1. Struktura Jednolitego Sądu Patentowego.....	16
--	----

Aneks 1. Studium przypadków

Poniżej przedstawiono trzy studia przypadków związane z realnymi sytuacjami przedsiębiorców przedstawionymi w trakcie wywiadów. Ze względów na anonimowy charakter rozmów z przedsiębiorcami, nie podano nazw firm, do których odnoszą się przedstawione sytuacje.

Przypadek małej firmy z branży produkcyjnej

Mała firma z branży produkcyjnej obawia się wprowadzenia systemu jednolitej ochrony patentowej. Firma nie weryfikowała dotychczas baz patentowych, gdyż prowadzona przez nią działalność opiera się na tradycyjnym sposobie produkcji. Jako główne źródła niepokoju firma wskazała:

- podniesienie kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa,
- stosowanie przez EPO bardziej liberalnych niż w przypadku Urzędu Patentowego zasad uznawania zgłoszeń za wynalazki nadające się do opatentowania.

Mała firma z branży produkcyjnej otrzymała listy ostrzegające ją o konieczności zaprzestania naruszania patentów, których nadawcą był duży międzynarodowy koncern działający w tej samej branży. Listy dotyczyły rzekomych naruszeń praw z patentów europejskich, które, jak się okazało, nie zostały walidowane na terytorium Polski. Jednakże, pracownicy firmy nie posiadając wiedzy na temat systemu patentowego postanowili sprawdzić, na ile pisma są zasadne. Zarządzający firmą zaniepokoił się treścią listów, ale postanowili nie wprowadzać zmian do technologii produkcji wychodząc z założenia, że wykorzystywana przez nich technologia jest powszechnie znana, a zatem nie jest możliwe, aby ktokolwiek mógł uzyskać na nią prawa ochronne wynikające z patentu.

Dodatkowo firma zwróciła się do rzecznika patentowego z prośbą o pomoc. Koszt sprawdzenia czystości patentowej oraz tłumaczenia opisu i zastrzeżeń patentowych dla kilku wymienionych w piśmie patentów europejskich kosztował firmę 10 000 zł. Rzecznik patentowy potwierdził, iż patent, na który powoływał się koncern nie obowiązuje na terytorium Polski. W tym samym czasie przedstawiciele międzynarodowego koncernu pojawili się w ww. firmie sugerując, iż mogą udzielić firmie licencji, a wysokość opłat będzie wynosiła 3-5% wartości całego obrotu tej firmy (firma działa na poziomie 8-10% rentowności, zatem połowa zysków musiałaby być odprowadzana do międzynarodowego koncernu). Ponadto zarządzający firmą stwierdzili, że patenty wydawane przez EPO dotyczą wynalazków, które nie spełniałyby kryterium nowości oraz posiadania poziomu wynalazczego, gdyby postępowanie o ich udzielenie toczyło się krajowym Urzędem Patentowym. Firma obawia się jednakże, iż w przypadku przystąpienia Polski do JPE, takie przypadki następnym razem się zmaterializują i będą powodowały znaczne zwiększenie kosztów działalności firmy wiążąc się np. z koniecznością wykupu licencji.

Przypadek małej firmy z branży ochrony środowiska

Mała firma z branży ochrony środowiska opracowała innowacyjną technologię. Technologia jest nowatorska nie tylko w kraju, ale także w skali całego świata. Firma liczy na wysokie zyski ze sprzedaży technologii w kraju i za granicą. Już w tej chwili utrzymuje kontakty handlowe z firmami w Europie i Azji. Zastanawia się także nad możliwością opatentowania swojego rozwiązania. Mimo, iż przewidywane zyski z wprowadzenia do obrotu rynkowego nowej technologii są duże, firma nie

zdecydowała się dotychczas na złożenie zgłoszenia patentowego do EPO. Właściciel firmy wolałby skorzystać z systemu jednolitej ochrony patentowej ze względu na niższe koszty. Uzyskany ewentualnie patent zwiększyłby wartość, zwłaszcza wizerunkową, firmy, a także uwiarygodnił w oczach kontrahentów oraz umożliwił zaciąganie większych kredytów.

Mimo, iż w branży ochrony środowiska corocznie zaczyna obowiązywać dużo nowych patentów zarząd firmy nie czuje się zagrożony. Jego zdaniem w tej branży patenty nie służą do prowadzenia wojen patentowych. Patentowane wynalazki nie stanowią całkowicie nowych rozwiązań, bardziej są ulepszeniami już istniejących, ale dzięki nim można obniżyć koszty stosowania technologii.

Przedstawiciel firmy przewiduje, iż dzięki uzyskaniu patentu o jednolitym skutku firma w ciągu pięciu lat mogłaby podwoić swoje obroty. Z drugiej strony rozważana jest możliwość chronienia opracowanej technologii poprzez utrzymywanie jej w tajemnicy (know-how). Ostateczna decyzja w tej kwestii nie została jeszcze podjęta. Zdaniem przedstawiciela firmy działanie na globalnym rynku jest nieuniknione, jeśli strategią firmy jest jej ekspansywny rozwój. Problemu nie stanowi także język angielski, gdyż większość istotnych dla firmy patentów jest w języku angielskim. Z tych względów firma oczekuje możliwości uzyskania JPE¹⁶².

Przypadek dużej firmy z branży energetycznej

Dla dużej firmy energetycznej działającej wyłącznie na rynku krajowym wdrożenie systemu jednolitej ochrony patentowej jest związane z podniesieniem bieżących kosztów działalności. W tej chwili firma posiada patenty krajowe. Branża energetyczna charakteryzuje się dużym zagęszczeniem obowiązujących praw ochronnych. W firmie jest zatrudniony jeden pracownik odpowiedzialny za stały monitoring zgłoszeń patentowych. Zwykle monitoring polega na zapoznawaniu się z tytułami zgłoszeń i skrótami opisów patentowych. W przypadku, kiedy firma chce podjąć nowe inwestycje, weryfikowane są szczegółowo całe opisy patentowe i zastrzeżenia. Wnikliwa analiza jednego patentu zajmuje od kilku godzin do kilkunastu dni, niekiedy wymagane jest zlecenie usług tłumaczeniowych tłumaczowi dziedzinowemu.

W związku z wprowadzeniem systemu patentowego o jednolitym skutku koszty badania czystości patentowej znacznie wzrosną. Zdaniem jednego z pracowników firmy, każdego roku liczba nowych dokumentów, które będą wymagały weryfikacji pod kątem czystości patentowej może wynieść ok. 20 000 sztuk. Po wstępnym zapoznaniu się z dokumentami, ok. 5% z nich będzie szczegółowo badanych. Na koszt badaniałoży się nie tylko wartość usługi tłumaczeniowej – łącznie ok. 200 000 PLN rocznie – ale także konieczność zwiększenia zatrudnienia osób odpowiedzialnych w firmie za badanie czystości patentowej. Z tych względów firma jest przeciwna udziałowi Polski w systemie jednolitego patentu europejskiego.

¹⁶² Jak już zwrócono uwagę w niniejszej analizie, polskie firmy będą mogły uzyskiwać JPE zarówno wówczas, gdy Polska wejdzie do systemu JPE (Opcja 1), jak też gdy pozostanie poza nim (Opcja 0).

Aneks 2. Wykorzystane metody pozyskiwania danych

Desk research

Analiza desk research obejmowała zarówno opracowania polskie, jak i obcojęzyczne. Uwzględniono także pozycje zawierające dane statystyczne. Poniżej przedstawiono pozycje poddane analizie w podziale na bibliografię oraz źródła wtórne danych statystycznych, a także akty prawne.

Bibliografia

- Baczko Tadeusz (red.), Raport o innowacyjności gospodarki Polski w 2010 roku, Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk, 2011
- Breitzman Anthony, Hicks Diana, An Analysis of Small Business Patents by Industry and Firm Size, SBA-Office of Advocacy, 2008
- Brussa Anna, Tarnawa Anna (red.), Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce. 2011, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 2011
- Case Law of the Boards of Appeal of the European Patent Office – sixth edition, Legal Research Service for the Boards of Appeal, European Patent Office , 2010
- Danguy Jérôme, van Pottelberghe de la Potterie Bruno, Economic cost-benefit analysis of the community patent, EC DG International Market, 2009
- Daszkiewicz Marek, Jednostki badawczo-rozwojowe jako źródło innowacyjności w gospodarce i pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 2008
- Europejski pakiet patentowy – same straty, brak korzyści. Raport Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, Polski Związek Pracodawców Przemysłu Farmaceutycznego, 2012
- Gambardella Alfonso, How are patents "used" in Europe? (... and elsewhere?), Bocconi University
- Gambardella Alfonso, Giuri Paola, Mariani Myriam, Study on evaluation the knowledge economy what are patents actually worth? The value of patents for today's economy and society, European Commission, 2006
- Gambardella Alfonso, Giuri Paola, Mariani Myriam, The Value of European Patents – Evidence from a survey of European Investors (Final Report), 2005
- Harhoff Dietmar, Economic Cost-Benefit Analysis of a Unified and Integrated European Patent Litigation System, Ludwig-Maximilians-Universität München, 2009
- Harhoff Dietmar, Hall Bronwyn H., von Graevenitz Georg, Hoisl Karin, Wagner Stefan, Gambardella Alfonso, Giuri Paola, The strategic use of patents and its implications for enterprise and competition policies, 2007

- Hisamitsu Arai, Intellectual Property Policies for the Twenty-First Century: The Japanese Experience in Wealth Creation, World Intellectual Property Organization, 2000
- Hoisl Karin, Harhoff Dietmar van Pottelsberghe de la Potterie Bruno, Reichl Bettina, Patent validation at the country level – the role of fees and translation costs, 25th Celebration Conference on entrepreneurship and innovation – organizations, institutions, systems and regions, Copenhagen, CBS, Denmark, 2008
- „Jednolita ochrona patentowa” w UE zagraża rozwojowi polskiej gospodarki opartej na wiedzy, Polski Związek Pracodawców Przemysłu Farmaceutycznego, 2012
- Leśniewski Łukasz, Sektor badawczo-rozwojowy w Polsce, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A., 2010
- Łazewski Marek, Analiza aspektów gospodarczych, społecznych i prawnych, dotycząca patentu jednolitego i ewentualnych możliwości związanych z wdrożeniem przepisów o patencie jednolitym, Ministerstwo Gospodarki, 2008
- Łobejko Stanisław, Stan i tendencje rozwojowe sektora jednostek badawczo-rozwojowych w Polsce, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 2008,
- Matusiak Krzysztof B., Guliński Jacek (red.), Rekomendacje zmian w polskim systemie transferu technologii i komercjalizacji wiedzy, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 2010
- Nowicka Aurelia, Jednolita ochrona patentowa i Jednolity sąd patentowy – uwagi krytyczne, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2012
- Nowicka Aurelia, Jednolita Ochrona Patentowa i Jednolity Sąd Patentowy – Uwagi Krytyczne (stan na 27 czerwca 2012 r.) (uzupełnienie: 5 lipca 2012 r.), Rzecznik Patentowy 2-4 (69-71), 2011
- Opinia prawna dotycząca możliwości dochodzenia przez Narodowy Fundusz Zdrowia roszczeń odszkodowawczych w związku z zabezpieczeniami udzielanymi w sporach sądowych producentów leków innowacyjnych z producentami leków generycznych powodującymi wzrost wydatków po stronie Narodowego Funduszu Zdrowia, Głuchowski Rodziejewicz Siemiątkowski Zwara i Partnerzy Kancelaria Radców Prawnych i Adwokatów, 2011
- Patent Litigation Insurance – A study or the European Commission on the feasibility of possible insurance schemes against patent litigation risks, CJA Consultants Ltd, 2006
- Podszywałow Andrzej, Wycena patentu w warunkach wysokiego ryzyka na wczesnym etapie procesu komercjalizacji, Uniwersytet Jagielloński, Collegium Novum, 2008
- Preliminary Findings of DG Internal Market and Services – Study on the Caseload and Financing of the Unified Patent Court, 2011
- Pyrża Andrzej (red.), Poradnik wynalazcy – Procedury zgłoszeniowe w systemie Krajowym, Europejskim, Międzynarodowym, Krajowa Izba Gospodarcza oraz Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, 2009
- Raport nt. barier komercjalizacji wyników badań naukowych w dziedzinie Life Science w Małopolsce, Jagiellońskie Centrum Innowacji Sp. z o.o., 2007
- Rynek leków a ochrona własności intelektualnej, Polski Związek Pracodawców Przemysłu Farmaceutycznego, 2009
- Scenarios for the Future, European Patent Office, 2007
- Schankerman Mark, How Valuable is Patent Protection? Estimates by Technology Field, The RAND Journal of Economics, 1998
- Sprzeciw polskich naukowców, przedsiębiorców i pracowników wobec niekorzystnych dla polskiej gospodarki ustaleń o wzmocnionej współpracy w zakresie patentów, Polski Związek Pracodawców Przemysłu Farmaceutycznego, 2011
- Stanowisko Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej wobec propozycji przystąpienia Polski do systemu jednolitej ochrony patentowej
- Szczepanowska-Kozłowska Krystyna, Łągowska Joanna, Analiza aspektów prawnych, społecznych i gospodarczych protokołu londyńskiego odnoszącego się do patentu europejskiego w kontekście ewentualnego przystąpienia polski do protokołu w związku z wejściem

- wymienionego protokołu w życie w stosunku do niektórych państw członkowskich europejskiej organizacji patentowej, Ministerstwo Gospodarki, 2008
- Szczepanowska-Kozłowska Krystyna, Korzyści, szanse i zagrożenia wynikające z jednolitego systemu ochrony patentowej dla jednostek naukowych, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2012
- Tamowicz Piotr, Licencja jako droga poprawy innowacyjności i konkurencyjności polskich przedsiębiorstw. Analiza stanu istniejącego oraz istniejące bariery, Ministerstwo Gospodarki, Gdańsk 2006
- Várhelyi Olivér, Study on the Financing of the UPC, European Commission Internal Market & Services DG, 2011
- van Pottelsberghe Bruno, Economic Perspectives on the unitary patent protection in Europe, EU Parliament, 2011
- Wrześniak Grzegorz, Optymalna polityka patentowa a innowacyjność, Krakowska Konferencja Młodych Uczonych, 2008
- Wyniki badań polskich firm-eksporterów zaawansowanych technologii. Projekt zlecony przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, 2010
- Wytyczne do Oceny Skutków Regulacji, Ministerstwo Gospodarki, 2006
- Zadura-Lichota Paulina (red.), Innowacyjność 2010, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 2010
- Żołnierski Aleksander, Innowacyjność polskich mikroprzedsiębiorstw, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 2005

Źródła wtórne danych statystycznych

- Dane Banku Światowego: World Development Indicators
- Dane OECD: International technology flows (royalties and license fees), Patenting firms licensing out at least one patent to non-affiliated companies, Foreign inventions owned by countries
- Dane WIPO: Resident patent filings per \$billion Gross Domestic Product, Number of resident patent filings per million population, Number of Resident Patent Filings per \$Million Research & Development (R&D) Expenditure
- Raporty Głównego Urzędu Statystycznego: "Działalność innowacyjna przedsiębiorstw przemysłowych w latach 2005-2007", „Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2006-2009”, „Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2008-2010”, „Rocznik statystyczny handlu zagranicznego 2011”, „Bilansowe wyniki finansowe podmiotów gospodarczych za 2010 r.”, „Przychody, koszty i wyniki finansowe według liczby pracujących w 2010 roku”, „Podmioty gospodarki narodowej (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne) według przewidywanej liczby pracujących oraz sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)”
- Raport roczny Europejskiego Urzędu Patentowego 2011
- Raporty roczne Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej (2003-2011)
- Strona internetowa Europejskiego Urzędu Patentowego: <http://www.epo.org/about-us/statistics.html>, w tym dane: Total European patent filings, European patent applications by field of technology, Total European granted patents by the EPO, Granted patents by field of technology, European patent applications filed – leaders in leading fields

Analizowane akty prawne

- Commission Staff Working Paper Impact Assessment Accompanying document to the Proposal for a Regulation Of The European Parliament And The Council implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection and Proposal for a Council Regulation implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection with

regard to the applicable translation arrangements, {COM(2011) 215}, {COM(2011) 216}, {SEC(2011) 483} Brussels, SEC(2011) 482/2

Konwencja o udzielaniu patentów europejskich, sporządzona w Monachium dnia 5 października 1973 r. zmieniona aktem zmieniającym artykuł 63 Konwencji z dnia 17 grudnia 1991 r., oraz decyzjami Rady Administracyjnej Europejskiej Organizacji Patentowej z dnia 21 grudnia 1978 r. 13 grudnia 1994 r., 20 października 1995 r. 5 grudnia 1996 r., oraz 10 grudnia 1998 r., wraz z Protokołami stanowiącymi jej integralną część (Dz. U. z dnia 26 kwietnia 2004 r.)

Projekt Rozporządzenia Rady wprowadzającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej w odniesieniu do mających zastosowanie ustaleń dotyczących tłumaczeń, Rada Unii Europejskiej, 2011/0094 (CNS)

Projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady wprowadzającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej, Parlament Europejski, 2011/0093 (COD)

Projekt umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym wraz z projektem statutu, dokument roboczy z dnia 11 listopada 2011 r., o numerze 1674/11, wersja angielska

Projekt umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym wraz z projektem statutu, dokument roboczy z lipca 2012 r., wersja angielska

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 grudnia 2003 r. w sprawie opłat za czynności rzeczników patentowych (Dz.U. nr 212, poz. 2076 z późn. zm.)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat związanych z ochroną wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych (Dz.U. nr 41 poz. 241)

Rozporządzenie Rady (WE) NR 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych

Wstępny zbiór przepisów Regulaminu wewnętrznego Jednolitego Sądu Patentowego z dnia 30 marca 2012 r., wersja polska i angielska

Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o dokonywaniu europejskich zgłoszeń patentowych oraz skutkach patentu europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. nr 65 poz. 598)

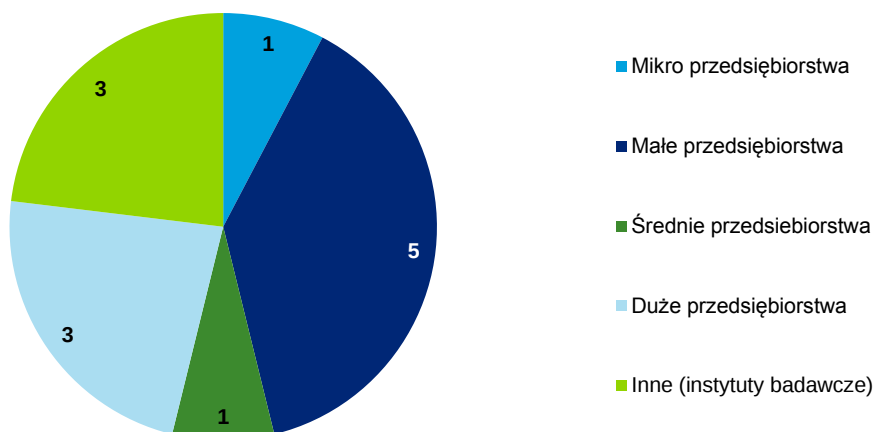
Ustawa z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych, (Dz. U. nr 49, poz. 509)

Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej, (tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. nr 119, poz. 1117 z późn. zm.)

Ankiety elektroniczne

Ankiety elektroniczne były uzupełniane przez przedstawicieli firm innowacyjnych, należących do Polskiej Izby Gospodarczej Zaawansowanych Technologii oraz laureatów konkursu GreenEvo. Łącznie ankiety zostały wypełnione przez 13 podmiotów. Strukturę podmiotów, które wypełniły ankiety prezentuje poniższy wykres.

Wykres 8. Podmioty biorące udział w ankiecie elektronicznej

Przedsiębiorstwa reprezentowały różne branże, m.in. medyczną, kosmetyczną, technologii ochrony środowiska, wyrobów elektronicznych, preparatów weterynaryjnych i suplementów diety, elektrotechniki.

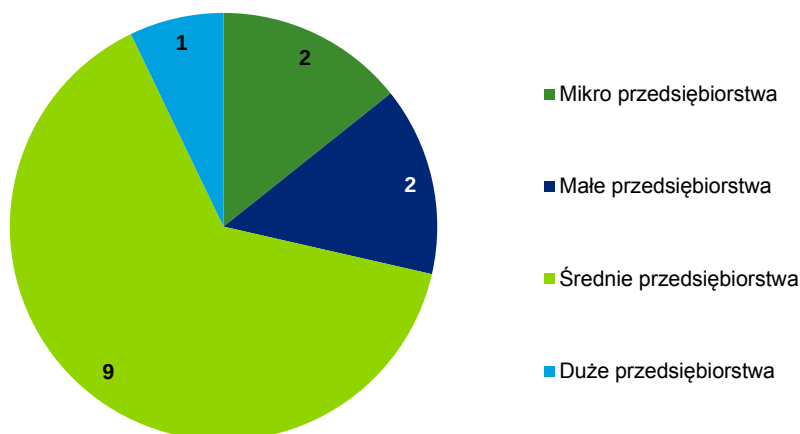
Wyniki uzyskane z ankiet wskazują, iż 85% badanych podmiotów posiada już wiedzę w zakresie ochrony praw własności patentowej w ramach systemu jednolitego patentu europejskiego. Jednocześnie połowa z badanych uważa, że wdrożenie tego rozwiązania w Polsce wpłynie negatywnie na rozwój MSP oraz wpłynie niekorzystnie na rozwój ich własnych firm. Podmioty obawiają się konkurencji ze strony dużych firm oraz instytucji europejskich. 23% respondentów (1 przedsiębiorstwo i 2 instytuty badawcze) wskazało, że jednolity patent europejski stanowi korzystne rozwiązanie, które będzie jednocześnie zapewniać niższe koszty związane z uzyskaniem oraz ochroną wypracowanych przez nie rozwiązań na całym rynku europejskim.

Wywiady CATI

W ramach wywiadów CATI został podjęty kontakt z 34 losowo wybranymi przedsiębiorstwami, które znalazły się na liście podmiotów, które złożyły wnioski patentowe do Urzędu Patentowego RP.

Docelowo ankiety telefoniczne zostały wypełnione przez 14 przedsiębiorców. Były to głównie firmy zajmujące się produkcją maszyn i urządzeń oraz z branży spożywczej, farmaceutycznej, elektrycznej oraz elektronicznej. Strukturę podmiotów, które wzięły udział w wywiadach CATI prezentuje poniższy wykres.

Wykres 9. Podmioty biorące udział w wywiadach CATI

Wyniki uzyskane z ankiet wskazują, iż 50% badanych przedsiębiorstw posiada wiedzę w zakresie ochrony praw własności patentowej w ramach systemu jednolitego patentu europejskiego. Jednocześnie 79% firm ze względu na charakter prowadzonej działalności gospodarczej jest już obecnie zmuszona do monitorowania nowych patentów obowiązujących na terenie kraju i Unii Europejskiej.

Wszystkie firmy posiadające wiedzę na temat JPE uznały, że wdrożenie tego rozwiązania w Polsce nie wpłynie pozytywnie na rozwój MSP oraz ich własnych firm. 88% z tej populacji przedsiębiorców wyraziło również obawę w zakresie precyzji tłumaczeń patentów z wykorzystaniem automatycznej bazy tłumaczeń.

36% wszystkich badanych przedsiębiorstw doświadczyło nieuczciwych praktyk stosowanych przez wielkie koncerny dotyczących ochrony praw patentowych, co może wpływać na ich negatywną ocenę możliwości wdrożenia jednolitego patentu europejskiego w Polsce.

Wywiady IDI

Indywidualne wywiady pogłębione zostały przeprowadzone z następującymi podmiotami:

1. Przedsiębiorcami.
2. Rzecznikami patentowymi.
3. Organizacjami:
 - PKPP Lewiatan,
 - Business Center Club,
 - Polską Izbą Rzeczników Patentowych,
 - Instytutem Organizacji i Zarządzania w Przemysle „ORGMASZ”,
 - Polskim Związkiem Przemysłu Oświetleniowego,
 - Krajową Izbą Gospodarczą.
4. Przedstawicielami nauki:
 - prof. Aurelią Nowicką, ekspertem od prawa własności intelektualnej z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu
 - prof. Krystyną Szczepanowską-Kozłowską, pracownikiem Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, kierownikiem Katedry Prawa Własności Intelektualnej i Dóbr Niematerialnych
5. Przedstawicielami instytucji publicznych:
 - Przedstawicielami Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
 - Przedstawicielami Ministerstwa Środowiska,
 - Przedstawicielami Urzędu Patentowego.

Opinie przekazane od przedsiębiorców, rzeczników i organizacji wskazują na negatywne lub zdystansowane stanowisko wobec proponowanego rozwiązania. Wyjątkiem był jeden przedsiębiorca wypowiadający się pozytywnie na temat patentu europejskiego o jednolitym skutku. Stanowiska przedstawicieli nauki są podzielone. Przedstawiciele ministerstw oczekują pozytywnych rezultatów po wprowadzeniu JPE, natomiast Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej nie przekazał swojej opinii w niniejszej sprawie, udzielając informacji jedynie na temat danych statystycznych oraz procesu uzyskiwania patentu w Polsce.

Panel ekspertów

Spotkanie panelu ekspertów odbyło się w dniu 13 września 2012 r. w siedzibie Instytutu Organizacji i Zarządzania w Przemysle „ORGMAZ”. Panel niezależnych ekspertów został zorganizowany przez Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle przy współpracy Deloitte. Spotkanie miało na celu uzupełnienie i pogłębienie wiedzy zdobytej za pomocą innych narzędzi badawczych o opinie, refleksje i wyjaśnienia specjalistów.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele instytucji naukowych, podmiotów zrzeszających przedsiębiorców, prawnik oraz przedstawiciel Ministerstwa Gospodarki.

Nazwa Deloitte odnosi się do jednej lub kilku jednostek Deloitte Touche Tohmatsu Limited, prywatnego podmiotu prawa brytyjskiego z ograniczoną odpowiedzialnością i jego firm członkowskich, które stanowią oddzielne i niezależne podmioty prawne. Dokładny opis struktury prawnej Deloitte Touche Tohmatsu Limited oraz jego firm członkowskich można znaleźć na stronie www.deloitte.com/pl/onas

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

© 2012 Deloitte Polska